

Aposel

Yesu hepen-paae dapesó horale fo

¹ Tiopilus-ó, take yało folosóró aséyale *bukmótä*, Yesuné yale alaró yó male fotamo fea kaae sóró yó maté fóló, à hepen bepaae fele sukamó sókó fele fo asé yalepó. ² Yesu à hepen-paae faai hale bitu, Dëi Kepe Wisiné fotokoratepa, ama dosqae sóró beteró betere *aposel whjrapepaae* i alarape yae yóló yó maté felepó. ³ À doasi dele sale kílipaae, mo ti dóló sukunale whjtei kepaayóló mo whjtóró beterapóló kisipa yópóló, whj siki tamo 40 be dëmô kale whjrape beterepaae sókó wua du betalepó. Atéturaalu, Kótóné teteróló kaae tare aqmó mole ala etérópóló yó mótu betalepó. ⁴ Atéró betä sukamó à ama yó matere whjrapetamo qla nuku bitu, etei dirii fo yóló duraalu, “Yało Ayané diámó hale hamokoróló melaalopó ere qlamó kisipa mutu, yało diápaae take yalepó. Ai qla saasepóló, Jerusalem be taaróló feni, kaae tawóló hale betae. ⁵ Ti noatepae, Jon-né dią węi hale maaté tópurótua yaletei, mió mo felekemó dią Dëi Kepe Wisitamo tópuraalo ai ape,” yalepó.

⁶ Téró, atima betämó touróló bitu, atimané ąpaae woseturaalu, “Tale-ó, take dą Israel fake so whjné dąné hae kwia teteróló kaae taru yale kaae, miókélé ai ala yópóló yaaloé?” yalepó.

⁷ Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ai ala yaaire be dęrő alitamota, diąné kisipa yaaire

ala mei, yalо Ayané ama teteróló kaae taru, noa kaae ala yaai depa, ti ai be dêmótóró erótua dapó.

8 Téretei, yalо ę etei kaae whjpóló yó matepa diaaq wosale fo Jerusalem be huluapaaekélé, Judia hae kwia kwiapaaekélé, Samaria hae kwiapaaekélé, i hae kwia dene fale dokö feapaaekélé, yó maté kwęyóló mo surópóló, yalо dią sóró i beteratere ape.” yalepó.

9 Ai fo du beteró kemetepa, kale whjrabené kele tómótóró Kótóné ą hepen bepaae dapesó horalepó. Atéró atima kese horótú yóló daae mupa, atimané keletómó kitiki dolomó buó deyalepó.

10 Téró, atima ó sápaae kese horólu yóló hale daae mupatei, dęi kuti deréli whı tamo sókó wóló atima daae mole dêmó daane walepó. **11** Atéró kale whjrapaee duraalu, “Kaleli whjrape-ó, dią noatepa sápaae kese horótú yóló daae mulu de? Diątamó betepa hepen-paae dapesó horale whı Yesuta, momó fesaae wouraalukélé, atérótóró hepen be taaróló waalo ai ape,” yalepó.

Judas betale sirimó Matiasi sóró beterale fo

12 Ai fo yóló k̄lipaae, kale whjrape atima *Olip* du sorokó mole tiki taaróló Jerusalem bepaae fesaayóló felepó. *Olip* du sorokó mole tikiró doasi be hulua Jerusalem betamota saletó mei, kapala asiri fua wua dere tiki kaaepó. **13** Atéró fóló, atima betere siki be kepaae holalepó. Ai be kemó Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Alpias naalema Jems, k̄alo k̄aloi whı Saimon, Jems naalema Judas atima atéró beterepó. **14** Atimatamo Yesuné ama mo nomarapekélé, ama hama Mariakélé, mepaae

sorapekélé, touyóló Kótópaae moma dere ala yó tarepó.

15-16 Atéyale sukamó, 120 Talepaae kisipa tiki tiró betere so whj touró betere tuqmó, Pita turukó horóló daalu i fo yalepó. “Yalo norape-ó, mo take Dei kepe Wisiné Depit-paae yó matepa ama ere fota, Yesu daai dere whjrapepaae eleké deyyaire whj Judas-mó erapó. Atéró asemó ere fo mió mo ai dokonale ape. **17** Judas-ta, dä 12 whjrapekó dätamо kutó diyópóló, sóró beterale whjpó.

18 Judas-né dowi ala yóló sale *moniné* ą sinaaire hae dupuralepó. Atéró amatei yale alamó ą képi wēi naale tikimó tukó furaalu, haepaae topo fesaayóló doropóló depe fulukó felepó. Até yale hae tiki mepaae whjrapené ą douraairaalu, ama dowi ala yóló sale *moniné* dupuralepó. **19** Jerusalem so whjné Judas atéró sukálepó dere fo wosóló, atimané be foné ai hae tiki doi Akeldama mulalepó. Ai fo feteyóló samea sókó fele hae tikipó.

20 Atépa Pitané duraalu, “Ai ala yaalopóló take Sam *buk-mó* asęyóló muló betere fo i ape.

‘Atei mo ti aluyóló ama bekélé wópu mulópóló yae.’ erapó.

Me fokélé i ape.

‘Ama diyale kutó whjné diyópóló, whj kae sóró beterae,’ erapó.

21 Ti fo ereteiné ai seké betale sirimó, whj mekó sóró beteraalopa siépe. **22** Take Jon-né wēi tópurale alimó kaae sóró wóló, Tale Yesutamo dä fea betämó kutu beteró, ą hepen-paae dapesó fele be dëmό sókó wale whjkó sóró beteranérapó.

Atétepa, ti ai seké dątamo touyóló Yesu kepaayóló fele fo wisi yó maté kwęyaalopó,” yalepó.

²³ Téró atimané tale yaairaalu, whj tamo Josep ama me doi Barsabas me doi Jastus-ró Matias-tamo doi mulalepó. ²⁴ Atéró beteró bitu, atima feané Kótópaae moma yóló duraalu, “Tale-ó, dą feané mole kisipa tiki naao mo kelerapa, i whj tamokó mé whjné naao kutó dirópóló depa, ti naao dąpaae sóró ąlae. ²⁵ Judas ą ama yale alamó dupu saaire tikipaae felepó. Téturaalu ama taaróló fele kutó mé *aposel* whjné diranépa, ti ą betale sirimó bitu dirópóló naao dąpaae yó ąlae,” yalepó. ²⁶ Atéró moma yale k̄lipaae, atimaamoné doi muló betere kapo fake wutimó deróló kelé keléróló tukiyalemó, Matias-né doi moletei sókó dorowalepó. Atétepa, ą 11 *aposel* whjrapetamo touróló sóró beteralepó.

2

Pentikos be dęmó Dęi Kepe Wisi dotonale fo

¹ Israel so whjné ola deyóló nukua dere *Pentikos* be dę wapa, atima fea betapaae tourale wóló betó molepó. ² Atéró betó molemó, hapale tétitóró ó sámó doasi besé tikiné hu kaae deté dorowóló atima betere tikimó huýóló supa feané wosalepó. ³ Atéyale alanétei, so whj dokomó simi kaae dąleta yalepó. ⁴ Tétu, kale Dęi Kepe Wisi atima tikipaae atéró biti wouraalu, s̄eratepa kae kae be fo yaairaalu kaae salepó.

⁵ Atéyale sujamó, mepaae kae kae hae kwiamó betó mole Kótó kolóló witu betere Juda fake whjrape kapala asiri wóló Jerusalem be huluamó

betó molepó. ⁶ Atéró atima besé tикиné hu kaae woseturaalu, so whj mo fea betapaae tourale wóló betó mulu, noa ala dutérópóló sirayalepó. Ti noatepae, atimané wosalemó, kisipa tiki tiró betere fakerapené kae kae be fo atima dokó feané mo donotóró depa wosalepó. ⁷ Atéteremó doasi siratu duraalu, “I Kaleli whjrapetei, dñé be fo netéró tué yalerópó? ⁸ Atima dñé be fo mo donotóró dere-a, netéró derópó? ⁹ Dä Partia whjrapekélé, Media whjapekélé, Elam whjapekélé, Mesopotemia whjapekélé, Judia whjapekélé, Kapadosia whjapekélé, Pontus whjapekélé, Esia whjapekélé, i betere ape. ¹⁰ Frisia-ró Pampilia whjrapetamokélé, Isip-ró Sairin be hulua felekemó tñe be Libia whjrapetamokélé, Rom bemó wale uké whjapekélé, fea i wóló betó mole ape. ¹¹ Ai wóló tourale so whj mepaae mo Juda fake yóo, mepaae kae faketei, Juda fakené dere ala sya fóo, dua dapó. Ai fake tamokélé, Krit whjapekélé, Arabia whjapekélé, dñé be foné atimapaae Kótóné kae kae hapólui alarape eralepóló yó mótu betepa, mió dñé i wosetere ape,” yalepó. ¹² Atétere alamó, i dosayale be hulua so whjné sira yóló atimasisi duraalu, “I ala yóló kilipaae noa alakó sókó waai derópó,” du betalepó.

¹³ Até du betepatei, mepaae whjrapené ai ala dø nalóló duraalu, “Aita wain wéi mo dekéró naletikimó topo doturaalu, ai dere ape,” yalepó.

Pitané so whjpaee yale fo

¹⁴ Téró Pita ą mepaae 11 whjrapetamo so whj betó mole kuamó turukó holóló fo fakeyóló

duraalu, "Jerusalem be whjró dą mepaae Juda whjrapetamo-ó, i yale alarape bete diapaae hąkeróló yaai dapa, mo wisiyóló wosae. ¹⁵ Diaaq kisipané i whjrape atima *wain* węi nale tikimó topo doturaalu dapóló de? Diaaqtamo atei kisipa mutepa, ti mió *wain* węi nokole suka kele mei, ita hijka 9 kilok i ape. ¹⁶ I whjrapeta, *wain* węi nóló dumí, atima ai du betere ala take Kótóné ama kóló whj Joel-né asere fo dokonatapó.

¹⁷ Kótóné duraalu, 'Kemeyaaí dere alimó, yálo Děi Kepe Wisi so whj fea tuapaae węi kaae sunée deraalopó.

Téturaalu, diaaq naale senaalenékélé, Kótóné kóló so whjné dere fo kaae yaalopó. Mepaae teó whjrapenékélé, nokené kilitu dere kaae yaalopó.

Dią mepaae otere serenékélé, noke yaalo ai ape.

¹⁸ Até dere sukamó, Děi Kepe Wisi yálo kutó diratere so whj fea tuapaae węi kaae sunée deratepa atimanékélé, yálo take er-aaí dere alaró mió dere alatamo hąkearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Atétepa, ó sámó so whjné kolóló sira yaaitere alarape yálo eraalopó. Atéturaalu i haemókélé me ala yaairemó eratere ala eróo, i hae samea sókó faróló, siró sukulitamokélé anóo, yaalopó.

²⁰ Ai ala dereteita, Talené ama mo kae ere dę doasi tukóló muló betere be dę waai teópa, suka bete feteyóló dilikiróo, wéliékélé feteyóló samea alée falóo yaalopó.

21 So whj dené Talené doi yóló ę tao sae depa,
atétere so whj aluyaqsóró mo tao saalopó,’
erapó.

22 Israel whjirape-ó, i dere fo wosae. Nasaret
be whjkó Yesuta, mo hale whj nisiaqsóró, so
whj feané kolóló sira yaaire alaró kelemei alata-
mokélé, me ala yaairemó eratere alakélé, fea
erópóló, Kótóné ą sóró beteró beterapó. Ai
alarape feata, ama eratepa diaaq kolóló, ai kisi-
pare ape. **23** Betä whjné Yesu eleké deyóló
diané naase tuqmó mulalepó. Atétepa mepaae
Talené fo woseni, dowi ala dere whjrapené dią
tao sóró ą filipaare ni tómó sinópóló oleralepó.
Atýale alata, Kótóné ama yaai kisipa mole ala
dokonóturaalu erapó. **24** Téyaletei, ama tiki
dou dolomó kələa yaqsóró sukutere alané fotokó
Kótónétei aluróo, ą mo ti sukqaletei Kótóné momó
kepaaróo, yalepó. Ti noatepae, sukutere alané ą
siyóló tawaaire mo s̄unipó. **25** Mo take ai sekémó
kisipa mutu, Depit-né i fo asərapó.

‘Betere dokó fea Tale yálo kelepaamó daapa kili-
tua dapó.

Ą yálo turu naase eró betere tikimó
betereteiné ę me whjné woreróló só
deranénipó.

26 Téreteiné yálo hosaa betemó h̄ekesené sukutu-
raalu, yálo kqolónékélé, wole fo yóló ama doi
sóró horatapó.

Yálo tikikélé, take me ala ini, mo wisiyóló
betaalopóló kisipa mutu, hajtamō kaae
tawóló i betere ape.

²⁷ Ti noatepae, take waaire alimó yálo tiki dou dolomó mupa kélaa yópóló naao taaraalo meipó.

Téturaalu, naao mo kae beteró betere whí wisinaalené tiki kélaa yópóló taaraalo meipó.

²⁸ Ḧ wisiyóló betaaire tikipaae fópóló, naao tū wisi alerapó. Ḧ yatamo betamó betepa, naao haj dere ala mo faanótú beterapó,’ erapó.

²⁹ Norape-ó, yálo diápaae mo i dere ape. Dañé ayarape deté wale whí Depit sukutepa dourale dounta, mió i be démokélé häle epa kilitu beterapó. ³⁰ Téretei Depit ata, Kótóné kóló whí betepa apaae dirii fo yóló duraalu, ‘Naao deté faaire naalené detere naalekó betə ya betale sirimó teteróló kaae tanópóló yálo sóró beteraalopó,’ erapó. ³¹ Take waaire alimó yaaire ala Depit-né ama kolóló i fo asérápó. ‘Kótóné so whí fea teteróló kaae tanópóló sóró beteraaire whí Keriso doumó kélaa yópóló taaréni, kepaaró beterapó.’ erapó. ³² Yesu ą mo ti sukáletei, Kótóné momó kepaaró beterapó. Atépa dąta, ai alarape mo depa dñé kelené kelalepóló häkeamó yó maté kotere whírape i ape. ³³ Yesuné ąla ąla fea ama teteróló kaae tanópóló ą Alima Kótóné turu naase démó beteralepó. Alimané yóló mulale ąla Dëi Kepe Wisi ama naase tuamó mulalepó. Até depa, amamo dápaae erale ala mió diñé kolóo, wosokélé yóo, yalepó. ³⁴ Depit ata hepen-paae fenitei, take waaire alimó yaaire alamó kisipa mutu i fo yalepó.

Talené yálo Talepaae duraalu, “Ya yálo turu

naase dəmō betae.

³⁵ Naao bóe whjirape ya aomó bitu, atima belei aqraaire ala yalotei eraalopa, hale kaae tawóló betae,”’ yalepó.

³⁶ Térapa, Israel fake so whj-ó, dią i dere fo mo wosae. Diąné ai filipaa ni tómó oleróló dale whj Yesutóró Kótóné ą kepaaróló dą fea teteróló kaae tanópóló topo whjkélé, Talekélé, ai sóró beterale ape,”’ yalepó.

Mo dekéró so whj kisipa feteyóló węi tópuale fo

³⁷ Pitané atéró dere foné ai wóló touró betere so whjné hosaamó mo sepake kaaené tikalepó. Téturaalu, Pitaró mepaae *aposel* whjrapetamopaae woseturaalu, “Norape-ó, mió dąné noa alakó yaaloé?” yalepó.

³⁸ Ti fo depa, Pitané atimapaae duraalu, “Dią dokq feané dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló betepa, Yesu Kerisoné doimó węi tópurópóló yae. Atétepata, ti Tale Kótóné naao yale dowi kwia kemeróló, ama Dęi Kepe Wisi dią hale melaalo ai ape. ³⁹ Kótóné ama eraalopóló ere fo mo dokonóturaalu, ‘Diąkélé, diąné naalerapekélé, be saletómó wale so whjkélé, mepaae Kótóné ą beterepaae apé dere fo wosóló wale so whjkélé, fea ai qla mo saalopó,’” erapó.

⁴⁰ Pitané ai fotamo mepaae forape olekeyóló fotokqiné duraalu, “Mió i alimó betere so whjné du betere dowi alané dią felekemó, ai doratapa mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó. ⁴¹ Atéyale sukamó Pitané yó matere fo wosóló 3,000 so whj dowi ala taaróló kisipa feteyóló wapa węi

tópuralepó. Atima atéró wóló take betere Keriso faketamo toune walepó.

So whj̄ mo betq̄ kisipa muóló betale fo

⁴² Téró, ai so whj̄ atima *aposer* whj̄rapené yó matere fo mo wisiyóló wosoo, atima hamomatamo mo betq̄ tué muóló u tao su i tao su dere ala yóo, qlakélé betqmó nób, Kótópæae moma dere alakélé betqmó yóo, du betalepó. ⁴³ Kale *aposer* whj̄rapené so whjné kolóló sira yópóló eratere alarapekélé, kelemei alarapekélé, me ala yaairemó eratere alarapekélé depa, so whjné kolóló duraalu, Ita, Kótónétei eratapóló, winé sukutu betalepó. ⁴⁴ Talepaae tué tiki tiró betere so whj̄rape fea touróló betq̄ kisipa mutu, atimané qla qla mepaae yáyare so whj̄ tao saalopóló fo dokalepó. ⁴⁵ Atéró, atimané mepaae qla qlaró haetamo dotonóló *moni* sóró mepaae yáyare so whj̄ malepó. ⁴⁶ Tétu, be déttere dokq̄ atima mo fea momatere be belamó tourq̄letatóró yó tarepó. Atima hosaa tuqmó hajné sukutere ala mulu, héksetamo atima fea me féli mené bemó qla nuku, me féli mené bemó qla nuku dua yalepó. ⁴⁷ Até duraalu, Talené doi sóró horaté fu betepa, mo so whjné kolóló, aita mo donoi ala dapóló dukirótú beterepó. Ai ala du betepa, so whj̄ aluyaqsóró Talené tao sóró Keriso so whjtamo Kótónétei betere dokq̄ touróló sóró beteraté fu betalepó.

3

Hqleke dore whj̄ wisirale fo

¹ Betə sukamó, Pitaró Jon-tamo Talepaae moma yaairaalu tukóló muló betere sukakelemó, kuluка 3 kilok moma dere bepaae fu betalepó. ² Atéró felemó, take hamané depemótei hó naase dowi whj ai be bopéró betere tipi tū sókó walemó beteraai beleyóló fu betalepó. Ai sekéta, momatere bepaae fua wua dere so whjpaae monikó kema yópóló, suka fea whjrapené beleyóló mulaleta du betalepó. Ai whj beterajeta du betale tikita, mo kelaalo Kokqoi tipi týpóló doi mulapó. ³ Kale whj atéró sóró fóló beteró beteremó, Pitaró Jon-tamo moma ene faai fupa, atimaamopaae moni kema yalepó. ⁴ Atétepa, kale whj tamoné ą kelené kikéró kaae taru Pitané ąpaae duraalu, “Naao dámō kelae,” yalepó. ⁵ Ti fo depa, kale whjné ąmó me ąlakó melaaitere nisiyóló kelené atimaamo kaae tarepó.

⁶ Atépa, Pitané duraalu, “Naao ai kematerə qla silpa moni ó kold moni ę tanitei, yało tare qla betə ya i matere ape. Nasaret whjkó Yesu Kerisoné doimó i dapa, ya turukó holóló kwęyae,” yalepó. ⁷ Ai fo yóló, Pitané kale whjné turu naasemó taosóró turukó horóló daaralepó. Até deretamotóró ama dore hóró hó kelepetamo fotokó buóló wisiyalepó. ⁸ Atéró, ai seké ą tū horóló kwęyaaai kaae sóró, Pitaró Jon-tamo atima fea moma dere be belamó kutu betalepó. Atéró aimó ą tū holóló taaeta deté kuturaalu, Talené doi hale sóró horaté kwęyalepó. ⁹ Aimó touró betere so whj feané kale whjné Kótóné doi sóró horaté kotere ala kelalepó. ¹⁰ Atétepa, i whjta momatere be bopéró tipi kelaalo kokqre tū sókó walemó bitu

moni kema dua yaletei, netéró wisiyalerópoló siratu betalepó.

Moma dere bemó Pitané Talené fo yó maletei

¹¹ Téró, kale whjné Pitaró Jon-tamo apuó tapa kelaai so whj mo fea, Solomon-né doi mole be belapaae tourâle wóló daae muluraalu, siratu betalepó. ¹² Pitané ai ala kolóló, atimapaae duraalu, “Ti Israel so whj-ó, noatepa diq i ere alamó siratu bitute? Diaaq tuéné ita, dämoné fotokoné ó Kótóné ala dämoné eró tareteiné wisiralepóló de? ¹³ Abraham, Aisak, Jekop atimané Kótota me kae mei, däne ayarapené Kótökélé mo betatörötípó. Ai Kótóné ama kutó diratere whj Yesu tao sóró doi mo doasi mulalepó. Ai ala ere whjtei, diqne q mo ti dóló sukunaaire whjrapené naasepaae mulópoló Pailat-paae melale felepó. Tétepa, Pailat-né ai whj me dowi ala munipó depatei diaaq apaae duraalu, fópoló doteyaqse yalepó. ¹⁴ Mo kae beteró betere donoi ala dere whj wisinaaletei diaaq hóróo, whj dupa dipula beteró betere whj diqpaae dotonae yóo, yalepó. ¹⁵ Åta, mo ti betere bete kaarale whjtei, diqne dóló sukunalepó. Téyaletei, Kótóné momó kepaaró beterapó. Ai alarape feata, däne keletómó mo yalepó. ¹⁶ Hó naase dopa diq feané kilitu betere whjta, dämo Yesupaae tué tiki tiró betere alané q wisiralepó. Ai tué tiki tiratere alata, Yesuné dämopaae matepa, ama doiné i whj mo ti wisiró beteretei mió diaaq ai kelere ape.

¹⁷ Norape-ó, yálo mo i dere ape. Diqnekélé, diaaq topo whjrapené yale kaae, Yesu Tale Kótóné sóró beteró betere whjpóló tué muni yale ala

dané tuérapó. ¹⁸ Tépatei ai yale alata, mo take Kótóné ama kóló whírape feané ama sóró beteró betere whí Keriso doasi dele saalopó ere fo Kótóné mo ai dokonó betere ape. ¹⁹ Térapa, du betere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló Kótópaae ape. Atetepa, ti Kótóné ama feléyóló betere ala wisi dią tuąpaae eraalo. ²⁰ Kótóné ama so whí fea teteróló kaae tanópóló sóró beteró betere whí dią beterepaae dotonaalopa, kaae tawae. Ti ai whíta, mo taketitei dią tao sópóló sóró beteró betere whí Yesu ai ape. ²¹ Ai sekéta, Kótóné kae beteró betere kóló whírapepaae ere fo dokonóturaalu, Talené i haemó ere alarape momó wisiróló kisi aleraaire be dę sókó wópóló kaae tarapó. Ai be dę teópa, ti ą hepen-mó hale kaae tawóló beterapó. ²² Moses-nékélé, i fo asęrapó.

Tale Kótóné diámó kisipa mutu, diąkótei ama fo eratere kóló whí sóró bетeraalo ai ape. Téyaalopa, ai sekéné ama dere fo fea wosóló sya fae.

²³ Kótóné sóró bетeraaire ama kóló whjné dere fo dią mepaae whjné wosóló sya fenitepa, ti atétere whí Talené ama so whjtamo touyóló betaqsóró sókó sóró kae beter-aalopó,’ erapó.

²⁴ Samuel betale alimó kaae sóró bitiré wale kóló whírapené deté wale fota, mió i alimó du betere alarapemó kisipa mutu erapó. ²⁵ Kótóné ama kóló whírapené ere foró Talené ama i ala eraalopóló ere dirii fotamo dokonóturaalu, diąpaaetóró mo eraalopó. Mo take Kótóné Abraham-paae i fo yalepó.

‘Naao deté faaire naalerapekó betə whjipaae yəlo
eratere wisi alané i haemó betó mole so
whj mo fea wisiraalopó,’ erapó.

²⁶ Ai ere fo mo dokonóturaalu, Kótóné ama kutó
diratere whj Yesu Keriso sóró beteralepó. Atéró,
q dią Israel fake so whjpi tao sóró wisiraai kisipa
mutu, dią beterepaae dotonalepó. Dią dokó feané
du betere dowi ala taaróló tū wisipaae fópóló,
ai sekéné amatei diaaq kisipa tiki feteraalopó,”
yalepó.

4

Jon-ró Pitamo dipula beterale fo

¹ Téró, Pitaró Jon-tamo kale fo wisi so whjipaae
yó mótu betepa, mepaae momatere be kaae
tare diki tare whjrapené topo whjkélé, Sadyusi
whjrapekélé, so whjmó Talepaae momaratere
whjrapekélé, fea atimaamo beterepaae walepó.
² Atima atéró betó mupa, Pitaró Jon-tamoné
fo yó mótu duraalu, Yesu mo ti sukåletei
momó kepaayóló beterapó. Térápá, Yesu-
paae tué tiki tiratere so whjkélé kepaayóló be-
taalopóló yó mótu beterepó. Atéró yó mótu
betepa, kale whjrape atima dei tué muóló fopaae
bualepó. ³ Atéturaalu, ai kale whjrapené ati-
maamo tawóló fo tokóló só deraai yaletei be diki
depa, hjka yaairaalu dilikitamo atimaamo *dipula*
sóró beteralepó. ⁴ Téyaletei, atimaamoné yó male
fo wosóló so whj fea Talepaae kisipa tiki tiralepó.
Atéyale whjrape maaté dosayóló touróturaalu,
5,000-rópó.

5 Téró h̄ika be d̄etepa, topo wh̄iraperó Moses-né asere fo yó matere wh̄irapetamokélē, Juda wh̄i disirapekélē, fea Jerusalem bepaae tourale walepó. **6** Atétepa, atimatamo so wh̄imó momaratere wh̄irapené topo wh̄i Anas-kélē, Kaiapas-kélē, Jon-kélē, Aleksandakélē, so wh̄imó momaratere mepaae wh̄irapekélē fea wóló touró beterepó. **7** Atéró, Pitaró Jon-tamo dape sóró ai wh̄irapené atimaamopaae woseturaalu. “Ai ala yópóló diaamo né sóró beteraleé? ó né doimó diaamoné ai ala du bitute?” yalepó.

8-9 Tétepa, Dei Kepe Pita tuámó f̄ayóló s̄eratepa atimapaae tokó mótu duraalu, “Dią so wh̄i teteróló kaae tare wh̄iraperó wh̄i disirapetamoo, diąné d̄amopaae ai wosetere fota, kale hó dore wh̄i k̄olené sukuturaalu wisirale alamó de? **10** Tétamo depa, ti diąnékélē, Israel so wh̄i feanékélē, wosaasepóló h̄akearóló i dere ape. Diąné Nasaret wh̄ikó Yesu Keriso filipaare ni tómó oleróló mo ti dóló sukunaletei, Kótóné ą momó kepaaralepó. Atéyale sekéné doimó, d̄amoné wisi erale hó dore wh̄i i daale ape. **11** Yesuta, asémó ere foné duraalu,

‘Dią be tetera wh̄irapené dopa taae falatere kapo faketei, be hulua eleké alée felepó,’ erapó.

12 Dą aluyaqsóró tao saaire wh̄i me kae mo bintipó. Yesuné doimó betę dą so wh̄i fea mo wisiyóló betenérapó,” yalepó.

13 Atéró, kale wh̄irapené kelalemó, Pitaró Jon-tamo wikélē ini fo mo halaainé du beterepó. Atéró dere fo woseturaalu, i wh̄i tamota me skulkélē iniretei, dere fo mo fosó fosó dapóló siratu

betalepó. Tétu atimaamo Yesutamo kwęyale whj tamopóló kisipa yalepó. ¹⁴ Téyaletei, Pitaró Jon-tamoné hó dopa wisirale whjklé atima touró betere tikimó daaleteiné u kale whjrape atimané me fo yaaire tū mei depa taaralepó. ¹⁵ Atétepa, Pitaró Jon-tamo kapala asiri belapaae hókó deróló, ai whjrape atima fo kēlaoralepó. ¹⁶ Atéró, kēlaoróló duraalu, “Atimaamopaae dāné noa alakó eraaloé? Jerusalem bemó betó mole so whj feané atimaamoné kelemei ala eraletei, kolóló mo tuérapó. Téreteiné dāné ai ala hiróló kapala fo enénipó. ¹⁷ Tépatei, i fo so whjpaae deté fóló fakeraqsóró atimaamopaae dirii fo yóló mulaalopó. Ai Yesuné doimó so whjpaae fo yó melaqse yaalopa, siépe,” yalepó.

¹⁸ Atimapí atéró fo dokoló, kale whj tamo momó bepaae ape yóló duraalu, Yesuné doimó mepaae dere alaraperó ama fo yó maté kotere alatamo momó kae yaqse yóló fo mulalepó. ¹⁹ Ti fo depa, Pitaró Jon-tamoné duraalu, “Diāné kisipané dāmo diaaq dere fo wosóló sya furaalu, Kótóné fo sya foletei taalatepa, Kótóné keletómó wisiréró diānétei tale yae. ²⁰ Ti dāné kelené kelale alaró wosale fotamo yó materetei, mo taaranénipó,” yalepó.

²¹ Tétepa, kale whjrapené Pitaró Jon-tamopaae mepaae wiratere fo take yale tómó beleróló yóló, atimaamo fópóló doteyalepó. Atimaamopaae mepaae sekéi ala eraai yaletei, bete atima kóló kóló depa taaralepó. Ti noa betené mei, so whj feané atimaamoné erale alamó Talené doi sóró horatere kilituraalu, atima wi depa fópóló

doteyalepó. ²² Ti noatepae, i kelemei ala eróló wisirale whjita, hó doyóló betepa ba fo whj siki tamokélé bosenée falapó.

Talepaae kisipa tiró betere whjné moma dere fo

²³ Atéró Pitaró Jon-tamo fópóló sókó daalatepa, atimaamo mepaae Keriso so whj betere tikipaae felepó. Atéró fóló bitu, so whjmó momatere topo whjraperó whj disirapetamoné atimaamopaae yale forape fea atimapaae du betalepó. ²⁴ Atétepa, Keriso so whjné ai fo woseturaalu, atima fea touyóló fo fake yóló Kótópaae doa kée yóló moma yalepó. Atéró duraalu, “Kótó-ó, yata doasi Tale bitu, qla qla fea naaotóró kaaróló teteróló kaae tarapó. Tale-ó, i haekélé, ó sakélé, wéi kélakélé, ai sore qla tuámó betere qlaró ere qlatamokélé fea naaotóró alerapó. ²⁵ Naao Dëi Kepe Wisiné naao kutó diratere whj dñé aya Depit tuapaae suratepa, ama kólómó ere fo i ape.

‘Hae kwia dokomó betó mole so whj noatepa fopaae buóló dei kisipa mutu betere?

Juda fake so whjkélé me bete munipatei noatepa atima kikiti fo dokotu beteré?

²⁶ I hae kwia teteróló kaae tare topo whjrape atima bóe daai siki siki yóo, mepaae Juda fake teteróló kaae tare topo whjrapekélé fea betapaae tourale wóló, Taletamo bóe dóo, so whj teteróló kaae tanópóló, Talené sóró beteró betere whjtamokélé bóe daai donoroo, erapó,’ yalepó.

²⁷ Ti ai ere fo mo dokonalepó. Kale Herotró Pontias Pailat-tamonékélé, Juda meire fake

so whjnékélé, Israel so whjnékélé, naao kutó dirópóló sóró beteró betere whj wisinaale Yesutamo bóe dóló só deraai, doasi Jerusalem bepaae tourale walepó. ²⁸ Atéyaleteita, atima tuéné kaayóló dere nisiyalemó, ai yale alarape fea Tale naao fotokóné eraalopóló, take ere fo mo dokonóló ai yale ape. ²⁹ Térapa Tale-ó, mió atimané naao kutó diratere whjirape susupui ala eraairaalu wiréli fo du beterapa, naao tué muae. Atétu betere tuámó dä wikélé ini, mo halaainé daalu, naao fo betä yó mótu beterópóló halaaí ala däpaae erae. ³⁰ Naaø mo kae beteró betere kutó diratere whj Yesuné doimó kisi daae mole so whj wisiróturaalu, kelemei alaraperó doasi sira yaaire alatamo eraaire fotokó naao däpaae erae,” yalepó.

³¹ Atima ai moma yóló kemelerateretamo, atima betó mole be tao sóró woreralepó. Atéturaalu, Dëi Kepe Wisiné atima mo suratepa, so whjipaae Kótóné fo mo halaainé diriyóló yó mótu betalepó.

Keriso so whj u taosu i taosu yale fo

³² Kale Keriso so whj atima fea ne no aqyóló bitu, mo wisi kisipa betatóró muóló beterepó. Atéru, atimané mole qla qla fea ekéleyóló sini, yayare so whjkélé tao sua yalepó. ³³ Kale *aposel* whjrapené Tale Yesu mo ti sukáletei, momó kepaayóló beterapóló yó matere fota, Kótóné ama fotokötamo yó melaté kutu betalepó. Atima atétu betepa, Kótóné kqlené sukuturaalu, hqle tao sere ala atima feapaae eraleteiné mo hajtamó dua beterepó. ³⁴⁻³⁵ Ai ala iru, atima tuámó me so ó whjkó qla yayá dere ala mo inipó. Atima

tuqmótei, hae tiki tare whjné ama hae dotonóló *moni* sóo, be tene whjné ama be dotonóló *moni* sóo, yóló ai *moni* kale *a posel* whjrapené naase tuqmó mulótua yalepó. Ai *monita*, mepaae qla qla yayare so whjmó terekeyóló qliróló mótuá yalepó.³⁶ Lipai fake whjkó Saiprus be whj ama doi Josep beterepó. Ai sekéta, *a posel* whjrapené Banabas doi mulalepó. Ai doiné beteta, so whjné hosaa dirirótua keteké bulóló fotokoratere whjpó doi mulalepó.³⁷ Ai whj Banabas-nékélé, ama hae kwia dotonóló *moni* sóró, ai *moni* ti *a posel* whjrapené naase tuqmó mulalepó.

5

Ananias-ró Sapairatamopaae era ale ala

¹ Téró me etéyalepó. Whj betané ama doi Ananias beterepó. Ai sekéró soma Sapairatamo atimaamoné hae kwia dotonóló *moni* salepó. ² Atéró sale *moni* mepaae soma atimaamo saairaalu fo deyóló, bukó mulóló, mepaae ti kale *a posel* whjrapepaae male felepó.

³ Atétepa, Pitané ąpaae duraalu, “Ananias-ó, Satan ya tuqmó bitu, Dēi Kepe Wisipaae kapala fo noatepa yaleé? Naaō hae dupu yale *moni* mepaae ya saairaalu bukó mulóló, i sóró waletei hijtipó deretei, kapala fo ai dere ape.⁴ Hae kwia dotonaai hqle mupa, ti naao haetóró molepó. Dotonóló sale *moni*-kélé, ti naao *moni*-tórótipó. Tétu, *moni* mepaae diaamo saairaalu, dekée sóró mepaae maaté Talepaae male waleteikélé wisirapó. Tépatei, naao dowi kisipa sóró yale kapala

fota, mo whj̄paae ini, Kótópaaetei ai ere ape,” yalepó.

⁵ Atéró dere fo kale whj̄ Ananias-né woseturaalu, Pita daalemó haepaae muni doropóló, mo ti sukalepó. Mepaae so whjné até yalepó dere fo woseturaalu, atima wió du betalepó. ⁶ Tétepa, mepaae kokopei whj̄rape wóló kale whjné tiki kutiné bopéyóló dourále felepó.

⁷ Atéró, sore sukakele kemeyóló ai k̄lipaae soma Sapaira ama whj̄paae erale ala tuéni, mokoleyaa yóló Pita beteremó sókó walepó.

⁸ Atéró daapa, Pitané kale sopaae woseturaalu, “Naaō whj̄ diaamoné hae dupu yale *moni i h̄itié?*” yalepó. Tétepa, kale soné duraalu, “Épo. Saletei, aitóróti h̄tipó,” yalepó.

⁹ Ai fo depa, Pitané ąpaae duraalu, “Noatepa naao whj̄ diaamo fo dokóló, Talené Dēi Kepe Wisipaae kapala fo yóló, k̄iae kelaai dilikaleé? Atei ala yalemó, naao whj̄ dourále fele whj̄rape wóló tū sókó walemó ai daae mole ape. Atimané yakélé, atéró sóró fóló dourále faalopó,” yalepó.

¹⁰ Téyalemó, mo ai fapotóró kale so Pita daale tikimó haepaae muni doropóló sukalepó. Atétepa, kale whj̄rapené kelalemó mo ti sukupa sóró fóló, ama oma dourale tikimó ąkélé titiróló bulalepó. ¹¹ Até yalepó dere fo, Keriso so whj̄ró ai fo wosale so whj̄tamo doasi winé sukutu betalepó.

Aposel whj̄rapené kelemei alarape erale fo

¹² Téró kale *a posel* whj̄rapené kae kae kelemei alaró so whjné kolóló sira yaaire alatamo, so whj̄ betó mole tuámó erótú betalepó. Talepaae

tué tiró betere so whj̄ Solomon-né aleyale be tokwéimó touróló bitua yalepó. ¹³ Mepaae so whjné Keriso so whjné dere ala kolóló, atima dere ala mo kokɔrapó yóló dukirótú betaletei, atima ai so whjtamo touyóló betaalo witu betalepó. ¹⁴ Tépatei, sokélé, whjkélé, Talepaae tué tiki tiróló take betere Keriso faketamo tourqleta yaletikimó Keriso so whj̄ fakeraté felepó. ¹⁵ Atétere alamó, mepaae hepo daae mole so whj̄rape sepelewa yóló wóló, Pita ą fua wua dere tumó beseké tómó mulótua yalepó. Ti aita, Pita fua wua duraalu, ama suka asoné mepaae whj̄ wisirópóló kisipa muturaalu, dua yalepó. ¹⁶ Jerusalem be bopéróló tēe mole be huluarapemó betó mole so whj̄ fea Jerusalem bepaae tourqle walepó. Atéró wouraalu, mepaae hepo daale so whjkélé, dowi keperapené doasi susupu mótu betere so whjkélé, mo fea beleyóló wapa wisirótua yalepó.

Aposel whj̄rape susupuróló dipula beteraletei

¹⁷ So whjmó momaratere topo whjró mepaae Sadyusi fakekó i sekéné ama fulumu whjrapetamoné *aposel* whjrapené dere alamó atimatamo dei fopaae bualepó. ¹⁸ Atéturaalu, kale *aposel* whj̄rape *dipula* sóró beteralepó. ¹⁹ Téyalemó, dilikitamo Talené ama *ensel* wóló, ai *dipula* be tū tukiyóló kale *aposel* whj̄rape belapaae dapesó derepelepó. ²⁰ Atéró duraalu, “Dią fóló momatere be belamó daalu, so whjpaae mió wosetere kisi fo wisi etérópóló yó melai fae,” yalepó.

²¹ Téró hija be dëtepa, *ensel-né* yale fo wosóló, momatere be belamó daalu, so whjipaae Talené fo kaae sóró yó malepó.

Atéyale kílipaae so whjmó momaratere topo whjró, ama fulumu whjrapetamoné kale fo tokóló taletere whjrapetaae ape yó faralepó. Ai whjrapeta, Israel whj disirape atimatórótípó. Ai fakerape fea wóló, mepaae diki tare whjrapetaae *dipula* bepaae fóló, kale *aposel* whjrapetaae dape sene fae yóló dotonalepó. ²² Tétepa, fóló kelalemó, kale *aposel* whjrapetaae *dipula* bemó bitinipa kelalepó. Atépa yaai dapóló atima momó fesaae walepó. ²³ Atéró atimapaae duraalu, “*Dipula* be tüta, dğané kinale alatóró epa kelalepó. Téró, tü kaae tare diki tare whjrapetaae atimakélé, kale tikimótóró daae molepó. Atépa, dą tü tukiyóló kelalemó, atima bitinipó,” yalepó. ²⁴ *Dipula* be kaae tare diki tare whjrapené topo whjró so whjmó momaratere whjrapené topo whjtamoné ai dere fo woseturaalu, ai *aposel* whjrapetaae, noa yalerópóló atima tué teketu betalepó.

²⁵ Atétu beteremó, whj betə wóló duraalu, “Wosae, dğané *dipula* beterale whjrapeta, u momatere be belamó daalu, so whjipaae fo yó mótu betere ape,” yalepó. ²⁶ Ai fo depa, diki tare whjrapené topo whjró ama diki tare whjrapetamo fóló, kale *aposel* whjrapetaae tawóló sóró walepó. Atéró, dapesó wouraalu, hóko sịyóló só ani, naamei alané dapesó walepó. Ti noatepae, so whjné kapo duné atima siriyóló daqsóró wi yalepó.

²⁷ Atéró kale whjrapetaae dapesó fóló, fo tokóló

taletere whjrape betó mole tikimó daalalepó. Atéyaleteita, moma dere topo whjné wosetere fo yóló taleyópóló yalepó. ²⁸ Téró, kale so whjmó momaratere topo whjné *aposel* whjrapepaae duraalu, “Djané diapaae ai whj Yesuné doimó momó kae yó melaqse yóló fo mulalepó. Téyaletei, diané yó mótu betale fo i Jerusalem be hulua so whj mo feané wosalepó. Diaaq ai dere alané Yesu sukópóló daleteimó, dąpaae kwia tokó melópólópó yóló kisipa mutu du bitu de?” yalepó.

²⁹ Ti fo depa, Pitaró mepaae *aposel* whjrapetamoné tokó melótú duraalu, “Mo whjné fo sya furaalu, Kótóné fo yó matere ala taarénipó. Kótóné ama yae dere ala betə mo eranérápó. ³⁰ Diaaq ni tómó oleróló dale whj Yesu dou dolomó mupa, djané ayarapené Kótóné momó sóró ai kepaaró betere ape. ³¹ Tale Kótóné ą kepaaróló ama turu naase dəmó doasi Topo whj beteróo, dą aluyaqsóró tao saaire whjékélé sóró beteróo, erapó. Ti aita noa ala yópóló ini, Israel so whj dowi ala taaróló tué tiki feteyóló wópóló erapó. Ai ala depa, ti djané yale dowi alamó saaire kwia Kótóné tokóló alu eranérápó. ³² Ai yale alarape fea djané kelené kolóló mepaae so whjpaae yó melótú beterapó. Ti atétere kaae Dei Kepe Wisinékélé, djané dere fo kwia tao sóró erótú beterapó. Mepaae so whj Kótóné fo wosóló aqmó sukóló betepa, atétere so whjpaae ama Dei Kepe Wisi take meló beterapó,” yalepó.

³³ Kale fo tokóló taletere whjrapené i dere fo woseturaalu, atima mo doakale fopaae buóló kale *aposel* whjrape mo ti daai kisipa mualepó. ³⁴ Até

du betepatei, ai tuämó Farisi whjikó betä ama doi Kamaliel beterepó. Ai seké åta, Moses-né asëre fo diriyóló tuéru yó matepa, so whj feané ama dere fo mo wisiyóló wosetua dapó. Å atére alamó ama doi doasi mulapó. Ai whj kale fo taleratere whjrape betó mole kuamó turukó holóló duraalu, “Ai whjrape belapaae kapala asiri doropópóló yae,” yalepó. ³⁵ Atéró, kale whjrapaæ duraalu, “Israel fake whjrape-ó, dijané ai whjrapaæ eraai kisipa mutu betere ala hapale kilitaróló ini, tuépi tekeyae. ³⁶ Ti noa betené dumitei, i ere alamó dä wisiyóló kisipa saalopó. Take bitiré wale alimó, whj betä Teudas-né duraalu, eta hale whj meipó. Tëteróló kaae tanópóló sóró daaló betere whjipó depa, mepaae 400 whjrape åtamo toune walepó. Téyaletei, bóe dale su kamó atimané åtei dupa, ama bóe beleråle fele whjrape dapo dapo yalepó. Téturaalu, ama yaai kisipa muale ala alu yalepó. ³⁷ Atéyale kílipaae *Gavman* whjrapené so whj doi siré kwéyale su kamó Kaleli whjikó Judas-né i ala yalepó. Mepaae whjrape hosaa diriróló hajraté kwéyóló duraalu, ‘Dä *Gavman*-tamo bóe dële faalopó. Atéró atima dóló torokó faróló, atima betale sirimó djané tëteróló kaae tawaalopó,’ yalepó. Téyaletei, *Gavman* whjné kale seké åtei delemó, atima whjrape botokó dapo dapo yalepó. ³⁸ Atérapa, mió i du betere alamókélé yálo kisipa mole fo betä diçpaae i dapa, wosae. I whjrapaæ me ala eréni, hale fópóló doteyæ. Atimané take nalopaae yaai dere alamó kisipa mutu, mió ai du betere alatamo mo whjné kisipa mole ala yaai depa, ti doyóló

haepaae derepaalopó. ³⁹ Téni, i dere alatamo Tale Kótó tuämó kaayóló wapa, ti diaaq atima dere ala sesé enénipó. Ai alatamo depa, ti Kótótamotei bóe du beterapóló dijanétei kqae kolóló kisipa yaalopó,” yalepó.

⁴⁰ Kale sekéné dere fo mepaae whjrapené wosóló, téyälopóló kisipa mualepó. Atima ai fo yóló kílipaae kale *aposel* whjrape momó bepaae holae yóló, halika tикиné fokosoi ala yalepó. Atétu beteró, atimapaae fo mulóló duraalu, “Yesuné doimó dijané fo momó kae yó melaçse,” yóló fópóló dotonalepó.

⁴¹ Téró, kale *aposel* whjrape atima ai whjrape betere tiki taaróló felepó. Atéró atimasisi duraalu, “Yesuné doimó dä halika tикиné fokosó sóró susupu eratere alakélé, hale seratere alakélé, erópóló Kótóné amatei, dä dosqae sóró beteralepó. Ama ai ala eró betereteita, sekéi alarape däne mo sumó belenépa erapóló,” atima hëkesené sukuté felepó. ⁴² Atéró, atima betere dokö momatere be belamókélé, be dokö dokökélé, Yesu Keriso ą etei kaae whjpoló so whjpaae hakeamó kale fo wisi häle yó maté fu betalepó.

6

Wëikeró whjrape sóró beterale fo

¹ Atéyale sujamó, Talepaae tué tiratere whjrape mo dekéró faketé felepó. Até duraalu, aimó betó mole Krik fo bole Juda whjrapené Hibru fo bole Juda whjrapaee qla taleturaalu, wisiyóló qli dumpóló alale su betalepó. Atéró

duraalu, dią Hibru fo bole wulia sorapemó betere dokq fea nokole qla sumó ąliróló móituraalu, dą Krik be fo bole wulia sorapemó meni dere-a, noatepa de yalepó. ² Atétepa, kale 12 *aposel whjrapené* mepaae Keriso so whjrape feapaae tourale ape yóló touró betepa duraalu, “Nokole qla tale yóló ąliratere kutó diaai, Kótóné fo yó matere ala sisópaae erateretei wisinipó. ³ Térapa, norape-ó, dią tuqmó betó mole whjrapekó fopeyóló, Dęi Kepe Wisi fąanu fosó fosói kisipa mole węikeró whjrapekó sóró beterae. Atétepata, ti ai kutó atimané teteróló kaae tawópóló atimané naase tuqmó mulaalopó. ⁴ Atéróló dąné diyaaire kutóta, ti so whj tao suraalu moma dere ala yóo, Tale Kótóné fo yó melatere ala yóo, yaalo ai ape,” yalepó.

⁵ Atéró ai whjrapené dere fo so whj feané wosóló mo wisirapóló kisipa mualepó. Atéró so whj feané fopeyóló, Stipen sóró beteralepó. Ai sekéta, Dęi Kepe Wisi fąanu tué tiki tiró betere whjpó. Atéró sóró beterale whjrape ti etérópó. Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas, Antiok be whjkó Nikolas atima atéró sóró beteralepó. Nikolas ąta Juda whj meitei, Juda whjrapené dere ala sya fu betere whjpó. ⁶ Téró, kale so whjné ai whjrape dapesó fóló *aposel whjrapené* naase tuqmó mulalepó. Atétepa, ai whjrapené atima tikimó naase mulóló Talepaae moma eralepó.

⁷ Ai ala yale tikimó, Kótóné fo hae kwia feapaae yó melaté fóló fakeralepó. Jerusalem be hulua tuqmó Talepaae tué tiki tiratere whjrape mo ti

fake duraalu, so whjmó momaratere whjirape atimakélé, mo fea tué feteyóló tiróturaalu, kale fo wisi wosóló Yesupaae kisipa tiratere aqmó betalepó.

Stipen tawóló fo tekale fo

⁸ Téró, kale seké Stipen Kótóné ama kölené sukutu hágé tao sere alaró Talené fotokötamo ą tuámó fáfanepó. Téturaalu, mo doasi kelemei alaró sira yaai dere alatamo so whj fea kuamó erótú betalepó. ⁹ Atétu betepa, mepaae whjirape Stipen-tamo bóstó dóló fopaae butu, ą só deratere fo yalepó. Ai whjirape atimané fo wosetere be doita, wae sóró kutó diratere whj betere ala taaróló atima köleaané hágé betó mole whjrapené fo wosetere bepó doi mulapó. Ai whjirape atima wale tikita, Sairin be hulua whjkélé, Aleksandria be hulua whjkélé, Silisia hae kwiamó betó mole whjrapekélé, Esia hae kwiamó betó mole whjrapekélé, atérópó. Ai fakerape atimané be huluata kae kaetei, Juda fakepó. ¹⁰ Atéyaletei, Stipen-ta Dëi Kepe Wisi fáfanu fosó fosó yóló du betere fomó, u whjrapené dowi kisipa mutu du betere foné atimané ą só deraairetei mo sunipó.

¹¹ Atéteremó, Stipen só deraaire tų kikituraalu, atimasisi kemei mepaae whjrapetamo fo dokóló etei kaae kapala fo yaalopa siépe yalepó. “Ai whjné Kótökélé, Moses-né ere fokélé, doka doka yóló bóstó duraalu, faletere fo depa, dğné wosalepó yae,” yóló, sę yalepó.

¹² Atéró, so whjppaaekélé, Moses-né asere fo yó matere whjrapepaaekélé, whj disirapepaaekélé, Stipen-tamo fopaae buópolo, sesemeratere fo

deté kwęyalepó. Atéró, kale whj Stipen tawóló só fóló fo tokóló tale dere whjrapené naase tuämó mulalepó. ¹³ Atéró daaló bitu, kale kapala fo yóló só deraai kisipa mutu betere whjrapené du-raalu, “I sekénéta suka fea kale yóló muló betere fokélé faleyóo, Kótóné ama kae tēnó betere moma dere bekélé doróló doka doka yóo, deté kotapó. ¹⁴ Téturaalu, etei kaae fokélé depa dąné wosalepó. Nasaret whjkó Yesuné i be fisikóló doróo, Moses-né asere mara mole fo dąpaae matepa, dąné sya fu betere alakélé doróo, yaalopó depa, dąné wosalepó,” yalepó.

¹⁵ Téró, ai wóló betó mole fo tokóló taletere whjrapené kale seké Stipen kikéyóló kaae tawalemó, ama kelepaas ensel-rapené kelepaas kaae daalepó.

7

Stipen-né fo tokóló taletere whjrapepaae yale fo

¹ Téró, so whjmó momaratere topo whjné Stipen-paae woseturaalu, “Atimané ya só der-aairaalu ai du betere fo-a mo de?” yalepó.

² Ti fo depa, Stipen-né atimapaae tokó mótu duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, ai fo yalo diapaae i dapa wosae. Mo take dąné aya Abraham ą Haran hae kwiapaae faai Mesopotemia hae kwiamó hale betepa, kae dę fąane Kótó Abraham beteremó sókó weipakalepó. ³ Atéró, Abraham-paae duraalu, ‘Yaata, naao be whj so whjró naao turuku betamo taaróló, yalo yapaae yó melaaire hae kwia-paae fae,’ yalepó.

⁴ Ai fo depa, ama turuku be Kaldia whjirape betere hae taaróló, Haran be huluapaae torókó felelepó. Atéró fóló betepa, aimó kale whj Abraham-né alima sinalelepó. Atéyale kílipaae Kótóné Abraham ą dapesó wóló mió dią ai betó mole hae kwiamó beteralelepó. ⁵ Kótóné Abraham-mó i hae kwia melaalopó yóló mulaletei, ai alimó hae kwia mekó menipó. Kutó diyaaire su mo sawakélé menipó. Atéyale alimó Abraham ą naalekélé bitinipatei Kótóné ąpaae duraalu, yaró naao deté faaire naaletamoné i hae kwia saalopóló dirii fo yóló munélipakalepó. ⁶ Kótóné Abraham-paae duraalu, ‘Naao detere naalené deté fole naalerape atima fea kae fakené hae kwiamó wale whj su betaalo ai ape. Atéró betepa, ai hae talerapené atima wae sóró kutó diratere so whj beteróló, doasi depe tukó wei alaró susupui alatamo deté fu betepa, 400 ba fo kemeyaalo ai ape. ⁷ Atépa, Israel fake wae sóró beterale be hulua whjné topo whjirape yalo dowi kwia melóló yalo i so whj momó dapesó woló bетeraalopó. Kótó ąta, dą teteróló kaae tare Talepóló aqomó dua sukóló betaalopó. ⁸ Naao detere naalené detere naalerape tiki sekaę tukóló sirirae. Atétepa, ti yalo diąmó eraaire ala hąsókó feni, mo eraalopóló dirii fo yóló mulótú eratere siripó,’ yalelepó. Atéró, Abraham-né Aisak deyalelepó. Aisak deyóló be dę 8-ró kemetepa, ama naalemané tiki sekaę tukóló siriralepó. Téró, Aisak-né Jekop deyalelepó. Jekop-né ti dąné ayarape deyóló fake firale 12 whjirape deyalelepó.

⁹ Jekop naalemarapené noma dekę naale Josep-

né dere alamó dei tué muturaalu, atimané ą Isip whjrapené wae sóró kutó diratere whj beterópóló dotonóló *moni* salepó. Téyaletei, Josep-paae wuatere sek̄ei ala fea Kótóné tao sua du betalepó. ¹⁰ Téró, Josep ą Isip hae kwia teteróló kaae tare topo whj Fero beterepaae sókó fóló beterepó. Atéró betepa, Fero-né Josepené dere ala kilitu, ąpaae hékese yópóló, Kótóné mo donoi ala wisi erótú betalepó. Atépa kilituraalu, Fero-né Isip hae kwiáró doasi topo whjné wisi wisi berapetamo Josep-né teteróló kaae tanópóló, sóró betalepó,” yalepó.

¹¹ “Atéyale alimó ąla sóku aluyóló doakale wote ali walepó. Atéturaalu Isip hae kwiamókélé, Kanan hae kwiamókélé, dąné ayarape atima naaire ąla mo meipó. ¹² Atéró betalemó, dąné ayarape deyale whj Jekop-né Isip bemó mepaae nokole ąla muó mulapó dere fo wosóló, ama naalemarape dotonalepó. Ti aita, folosóró kaae suraalu felepó. ¹³ Atéró momó felemó ti Josep-né ama nomarapepaae ą i ape, yóló yó melalepó. Atétepa, kale teteróló kaae tare doasi topo whj Fero-né Josep-né alimaró nomarapetamo tué yalepó. ¹⁴ Téró, Josep-né ama alimapaae yó fótú duraalu, ‘Yákélé naao fake so whjékélé, dią fea ai hae kwia taaróló, ipaae torokóló ape,’ yalepó. Tétepa, 75 so whj ai be torokóló walepó. ¹⁵ Jekop atéró bitiré fóló, ą Isip bemó sukalepó. Téró, ama naalemarapekélé, mo fea aimótóró sukalepó. ¹⁶ Atétepa, atimané tiki bet̄a só fóló, Sekem hae kwiamó mole kapo dolomó dourqleta, dua yalepó. Ai hae tikita take

Abraham-né Hamor naalemarapetamo *moniné dupuyale haepó*,” yalepó.

17 “Até deté wóló, take Kótóné Abraham-tamo yóló mulale fo dokonaaire be dę feleketepa, atimané deyale naale senaale Isip bemó mo hález qla kaae fake yalepó. **18** Téró, take betale topo whj Fero-ró Josep-tamo sukalepó. Atéyale k̄lipaae ai sirimó betale topo whj Fero-né Josep-né q ai topo whj beterale ala tué iniruraalu kale Israel fake so whj wisiyóló kaae tanipó. **19** Atéruraalu, ai topo whjné Israel fake so whjtamo doakale bóe duraalu, Israel sorapené naale detepa, sukópoló bela tómó wapelatamo mulaleta dua yaai, atima fo dokóló mulalepó.”

20 “Atétu betere tuq dolomó, Moses deyalepó. Ai naaleta, Kótóné keletómó mo kae naale wisipó. Hamaró alimatamoné ai naale sóró betepa, wélie sore kemeyalepó. **21** Téró, hamaró alimatamoné wapela turó só fóló mulalepó. Atéró mupa, kale topo whj Fero senaalemané whaayaai salepó. **22** Téró mepaae doasi tué mole Isip whjrapené Moses tué tiki fosó fosó yópoló, mepaae alarape yó melaté felepó. Téró, ama dere fokélé, mo fosó fosó yóo, dere alakélé mo fotokq buóló yóo, yaaire whj doayalepó,” erapó.

23 “Moses doayóló bitiré fóló, ba fo whj siki tamo kemeyóló q ama Israel so whjrapé noa ala du beteréró k̄ele felepó. **24** Atéró fóló kelalemó, kale Isip whj betané Israel whj betá doló susupurótu betepa, kelalepó. Atétu betepa, ama fake whjtamo até ekeséró seséturaalu, Isip whj mo ti dalepó. **25** Moses-né ama etei kisipa

mualepó. Israel fake so whj atimapaae doasi sek̄ei ala erótú betepa, ama fake so whj tao sópóló Kótóné ą dotonélirapóló kisipa yaalo nisi yalemó, Israel so whjné atei kisipa sinipó. ²⁶ Téró, kale dere kaae mo h̄ika momómo fóló kelalemó, Israel whj atimaamosisitei h̄ole su betepa, ama filiyóló duraalu, ‘Diaamo Israel faketamotei noatepa h̄ole su bitu de yalepó.’

²⁷ Ti fo yalemó, doasi fotok̄ buóló me whj t̄eterótú betere whjné Moses t̄ daalótú duraalu, ‘Ya d̄atamo fo tokóló taleratere alaró t̄eteróló kaae tare alatamo yópóló né sóró beteraleé? ²⁸ Naaó dó kale Isip whj du yale kaae, ekélé atéró daai waleé?’ yalepó. ²⁹ Ai fo woseturaalu, Moses ą ai Isip hae kwia taaróló, Midian haepaae botokó felepó. Téró, ą ai bemó wale whj bitu, so dokóló naale tamо deyalepó.

³⁰ “Atéró ba fo whj siki tamо kemeyóló betepa, whjkélé bitire Sainai hasi fosó felekemó *ensel* ą beterepaae ni sesaapemó si mi sokóló ai dolomó sókó walepó. ³¹ Atétere ala kolóló, Moses ą noa ala dutérópóló kisipa teketu betalepó. Atéró, mo ti diriyóló kelaairaalu, kale ni sesaape ere felekepaae taae felemó, ai si mi dolomótei, Talené ąpaae i fo yalepó.

³² ‘Eta, dijané ayarape Abraham, Aisak, Jekop atima t̄eteróló kaae tare Kótópó’ yalepó. Ti fo depa, ai fo dere tiki kelaai yaletei, diri furu furu yóló wituraalu, kilini haepaae hemée deyalepó,’ yalepó.

³³ “Atépa Talené ąpaae duraalu,

‘I hae tikita, Kótóné ama tukóló kae muló betere haepa, naao horó betere hó be sokóló taae falae,’ yalepó.

³⁴ Térapa Moses-ó, Isip whjrapené yálo so whjpaee doakale sekéi ala erótú betepa wosalepó. Até du betere ala kolóló yálo atima häle fópóló dotonale waairaalu, yapı Isip be huluapaae fópóló dotonaai dapó,” yalepó.

³⁵ “Moses ąta atimané hó yóló, ąpaae ya fo tokóló taleratere alaró teteróló kaae tare alatamo yópóló, né sóró beteraleé? yale whjpó. Ti fo yale whjtei, Israel fake so whj teteróló kaae tanópóló, Kótóné amatei sóró beteralepó. Atéró beteraai ama *ensel*-né erale fópóló dotétepá, kale ni sesaapemó duku betere si mi dolomó fo sókó wóló Moses sóró beteralepó. ³⁶ Ama ai Israel so whj Isip be taaróló ąlisóró wóló beteró bituraalu, kelemei alaró so whjné kilitu sira yaaire alatamo eraté kutu betalepó. Até dere alata, kale Isip hae kwia tuamókélé, sonaai wéi kēla tuamókélé, so whj bitinire tikimó kuturaalukélé, ai alarape eraté kutu betepa, ba fo whj siki tamo kemeyalepó,” yalepó.

³⁷ “Ai Moses-nétóró Israel so whjpaee duraalu, ‘Kótóné kóló whj mo ę kaaetóró dotonaalopó. Ąta diąkótei, sóró beteraalo ai ape,’ yalepó.

³⁸ Moses ą Israel so whjtamo whj mei tikimó dąné ayarape dapesó kutu betepa, *ensel*-né Sainai hasi fosómó mo ti betaaire fo bete ąpaae matepa, amamo dąpaae maletei mió dąné i sya fu betere ape.”

39 “Téyaletei, dạné ayarapené ama dere fo wosóló ą aqmó sinóló bitinipó. Atimané ą hórapóló faai wale tiki taaróló, Isip bepaaetei momó fesaae faai kisipa mutu betalepó. **40** Atéró, kale so whjné Eron-paae duraalu, ‘Dä Isip bemó betepa, ąlisóró wale whj Moses ą neté yalerópa, dä ąlisóró faaire kótórape kaekó alerae,’ yalepó.”

41 “Atéyale sukamó, *bulmakau* hupu male kaae suróló kapala kótó aleyalepó. Atéró, atimané aleyóló mulale ąlapaaetei, hupu dóló momatruaalu, ai ąlané doi doasi mulóló ąla deyóló kilitu betalepó. **42** Ai so whj ó sámó daale wéliékélé, hörerapekélé, sukakélé, atimané tale aleróló doi sóró horóló moma du beterópóló, Tale Kótóné ai so whj taaróló sisóralepó erapó. Ai fota, mo take Kótóné kóló whjrapené asere fo mo h̄tipó.

‘Israel fake so whjrape-ó, dią so whj bitinire tikimó **40** ba fo tuämó bituraalu, *sipsip* hupu dóló moma deté wou betaletei ępaae inipó.

43 Diąné kuti be dolomó kapala kótó Molekró whjné aleyale kótó Repan höretamo beteróló aqmó sukóló bituraalu, tale-ó yóló moma deté kutu ai betale ape.

Atétu betaleteiné yalo dią Babilon hae kwia taoró wae sóró beterópóló hókó faló ai betere ape,’ ” yalepó.

44 “Téró, dạné ayarape atima so whj bitinire tikimó bituraalu, Tale Kótó ą dątamo mo beterapó kisipa muópóló, kuti be t̄epakalepó. Ai kuti beta, Kótóné Moses-paae etéró téyae, yóló suróló yó matepa, kolóló t̄epakalepó. **45** Atéró

bitiré wóló, nalo dạné ayarape atimané ai kuti be beleyóló sóró waleteita, Josua-né teteróló kaae tawóló betale alimó yalepó. Josua ą ama be whj so whjtamo betere hae kwia taaróló, me hae kwiamó betaai fupa, Kótóné ai hae talerape mo fea dóló torokó faralepó. Atéydele su kamó sóró wale momatere kuti be beleyóló só kutu beteró, Depit betale alimó sókó walepó.

46 Tétepa, Depit-né Kótóné ą hajtere ala eratepa, dạné aya Jekop-né Kótó mo ti moma dere bemó beterópóló kisipa mutu, ąmó be tēnaai Kótópaae wosalepó. **47** Téyaletei, ama naalema Solomon-né Tale Kótóné be tēnalepó.

48 Atéyaletei, ó sá taoró betere Tale ą mo whjné tetero bemó bitimipó. Kale Kótóné kóló whjné i asere fo kaaepó.

49-50 ‘Ó sáta, yálo teteróló doasi topo whj betere tikimó bitu, i haeta, ti yálo hó dée daaló betere tiki ai ape. Térapa, dijané noa kaae be teyóló ę beteraai du bitu de?’

Talené duraalu, Ę sáa nóló betere tiki mekó ere?

Qla qla feata, yálo aleyóló muló bitini nisi du betere?’ fo aserapó,”

51 Stipen-né duraalu, “Diata mo dowqae fole whjrapepó. Noatepa diaaq hosaa tuqmó dowi ala fānu, Kótóné fo wosaaire wosélikélé kinó bitute? Diata, diaaq ayarape bitu yale kaaetóró iru, Dēi Kepe Wisiné dere fo wosaaai deretei hóyóló mo dowqae fu beterapó. **52** Kótóné kóló whj me dekó diaaq ayarapené susupui ala erénipó, fo yaaloé? Mo fea diaaq ayarapené susupui ala

erótua yalepó. Dowi alakélé inire Talené ama mo donoi Whj wisinaale waalo ai ape, yóló yó mótu betere whjirapekélé, dijané ayarapené dua ipakalepó. Atétua yale kaae, miókélé dowi ala inire whj wisinaale eleké deyóló dópóló, diaaq sesemeralepó.⁵³ Talené tukóló muló betere fo ensel-rapené diapaae yó matepa wosaletei, diaaq ai fo tukóló sisópaae eralepó,” yalepó.

Stipen kapo duné siriyóló dale fo

⁵⁴ Ai fo dere woseturaalu, kale ai fo tokgló taleratere Juda whjirape atima mo dei fopaae buturaalu, sereke hale yalepó.⁵⁵ Téyaletei, Stipen ą Dęi Kepe Wisi fqaturaalu, sapaee kese horalemó, Tale ą tuqmó ere dęró Yesutamo Kótóné turu naase dęmó daapa kelalepó.⁵⁶ Atépa duraalu, “Kelae! Hepen be tū tukwē fóló, Whjné Naalema Kótóné turu naase dęmó daapa mió yálo kelerapó,” yalepó.

⁵⁷ Atétepa, atimané ai dere fo wosaalo meipóló, naasené woséli kinóló fo fake yóló ą daale tikipaae mo hapale tourale walepó.⁵⁸ Atéró, Stipen naasemó sej sóró be tipi aqpaee taae deróló kapo duné siróló daai kaae salepó. Até yaaipatei, ama i ala depa kelalepóló yale whjirape atimané fóloi kutirape sorokóló, betä kokopei whjné kaae tanópóló, ama hó betemó mulaleta yalepó. Ai whjné ama doita, Sol-pó.

⁵⁹ Atimané Stipen ą kapo duné siritepa, ama Talepaae momatu duraalu, “Tale Yesu-ó, yálo kepe bete betä naao dape sae,” yalepó.⁶⁰ Atéró, ą bukutiri teyáró bitj doropóló fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, i dere alamó naao atimané dowi ala kwia

aluróló kemerae,” yalepó. Ai fo yóló kale whị
ą mo ti sinalepó. Atétere alata, Sol ąkélé aimó
daalu, wisirapa téyae du betalepó.

8

Keriso so whị susupu sóró dapo dapo yale fo

¹ Atéyale su kamó, Jerusalem bemó betó mole Keriso so whipaae doa susupu sere ala eralepó. Atei ala depa, Talepaae tué tiki tiró betere Keriso so whị Judia hae kwiaró Samaria hae kwiata-mopaae dapo dapo yóló felepó. Atétepə, kale aposel whirape atima betə Jerusalem bemó betó molepó. ² Téró, mepaae Kótóné ala eró tare whirapené Stipen douróló, doasi dekéné sini moló-u du betalepó. ³ Téyaletei, Sol-né Keriso so whị doraté kwęyaairaalu, kaae salepó. Tétu, be dokə ą kwęyóló, Keriso so whị fea sıyóló *dipula* beterəleta du betalepó.

Filip Samaria haepaae fóló yale ala

⁴ Atéró dapo dapo yóló fele so whị fóló betó mole tikimó, mió wosetere kisi fo wisi so whipaae yó mótu betalepó. ⁵ Filip Samaria hae kwiamó tēne be huluapaae doropóló, so whipaae Yesu Kerisota, Kótóné i haemó betó mole so whị teteróló kaae tanópóló sóró beteró betere whipóló yó mótu betalepó. ⁶ Aimó wóló touró betere so whị feané Filip-né yale foró erale kemei alara-petamo kilitu, ama dere fo wisiyóló wosaairaalu, atima fea woséli muló beterepó. ⁷ Atétu, so whị tuqmó tepeyóló betale dowi keperape sókó fu-raalu, keteré yóló sókó fua yalepó. Hó naase dore so whiró tiki dąamu yóló momaare so whitamo

wisirótua yalepó. ⁸ Atétere ala kilituraalu, ai be huluamó betó mole so whj atima mo hëkesené sukutu betalepó.

Isi whj Saimon-paae yale fo

⁹ Téró, ai be huluamó whj betq Saimon beterepó. Ba fo doasimó ai seké ą isi whj bitu, du betere alamó Samaria so whj feané sira dua yalepó. Atéteremó ą mo doasi seké whjpóló bopé fake du beterepó. ¹⁰ Atétepá, mepaae doasi doi mole whjrapekélé, doi munire whjrapekélé, mo fea wóló ama dere fo wosóló ą dukirótua betalepó. Atétu duraalu, “I whjta, Kótóné doasi bole fotokq kaae bulapó,” du betalepó. ¹¹ Téró, mo take ą isi whj bitiré wouraalu, du betale ala kolóló, siratu betaleteiné so whj fea ai alatei sya felepó. ¹² Téyaletei, Filip-né atimapaae Kótóné teteróló betere aqmó mole alaró Yesu Kerisoné ere alatamo etérópóló yó melótua betalepó. Ama atéró yó matere fo wosóló so whj fea kisipa feteyóló Talepaae wapa, Filip-né atima Yesuné doimó wéi tópurótua yalepó. ¹³ Kale whj Saimon ąkélé, tué tiki feteyóló Talepaae wapa, Filip-né ą wéi tópuralepó. Téró, Filip kotere tiki dokq fea Saimon atimaamo wusuró kuturaalu, me ala yaairemó dere kelemei alaró sira yaaire alatamo Filip-né eratepa kilitu, Saimon-né sira dua yalepó.

¹⁴ Jerusalem bemó betere *aposel* whjrapené Samaria so whj Talené fo wosalepó dere wosetu atimané Pitaró Jon-tamo dotęyalepó. ¹⁵ Téró, kale seké tamо fóló, ai Samaria hae kwiamó tene be huluamó Talepaae kisipa tiki tiró betere so whj

Dei Kepe Wisi sópóló momaralepó. ¹⁶ Ti noa betené meipó. Dei Kepe Wisi atima tuapaae tepeyóló bitj waai teópatei, Yesu Kerisoné doimó atima wéi maaté tópuralepó. ¹⁷ Atépa, Pitaró Jon-tamoné ai so whj tikimó naase mulalemó, Dei Kepe Wisi atima tiki tuapaae bitj dorowalepó.

¹⁸ Saimon-né kale *aposel* whj tamoné so whjné tikimó naase mulalemó, Dei Kepe Wisi bitj wale ala kolóló, atimaamomó *moni* melaai i fo yalepó. ¹⁹ “Diaamoné dere ala kaae yalokélé, mepaae so whj Dei Kepe Wisi sópóló naase mulaai dapa, ɻpaae ai alakó eraasepóló dapó,” yalepó. ²⁰ Ti fo depa, Pitané ɻpaae duraalu, “Naao *moni* yatamo wusuró kəlaa yóló alu yópóló, yae. Ti noatepae, naao kisipané Kótóné kolené sukuturaalu, hale matere ɻla *moniné* dupu dere aqrapóló de? yalepó. ²¹ Ya dətamo Talené ama kutó dirópóló sóró beteró bitinireteiné. Kótóné keletómó naao hosaa tuamó wisi kisipa munipó. ²² Térapa, dowi ala taaróló Talepaae kisipa feteyae. Atépa, ti Kótóné naao hosaa tuamó muale dowi kisipamó kwia melaai yaletei, hale aluraalopó. ²³ Ti naao hosaa tuamó dowi kisipa fayóló mupa, yalo kelerapó. Atéruraalu, dowi alanétei ya dokóló wae sóró beteró beterapó,” yalepó.

²⁴ Ti fo depa Saimon-né ɻpaae duraalu, “Ti naao ɻpaae ai yale fo mo yaqsórópa, naaotei ɻmó momarae,” yalepó.

²⁵ Atéró, Pitaró Jon-tamoné kelené mo kelale alaró Talené fotamo yó mótu beteró, momó Jerusalem bepaae fesaae faai felepó. Atéró, fu-raalu, ai Samaria hae kwiamó tñe be hulua tñ

felekemó t̄ mole berapemó kale fo wisi yó melaté felepó.

Filip-ró Itiopia whjtamoné yale fo

²⁶ Atéró eté yalepó. Talené ama *ensel*-né Filip-paae duraalu, “Ȳata, Jerusalem be taaróló Kasa be huluapaae derepaai *saoti* fakeró kópu k̄ae fale hae tikimó fole t̄ sya fae,” yalepó. ²⁷ Téró, Filip ą ai t̄umó fu betalemó, bet̄ Etiopia whjkó nóluku soki whj̄ mo umó wapa kelalepó. Ai whj̄ ąta, Etiopia hae kwia t̄tteróló kaae tare topo so Kandas-né *moniró* mepaae néli qlatamo kaae tanópóló sóró beteró betere doasi whjpó. ²⁸ Ai seké ąta, Jerusalem bepaae Talepaae moma ene fi fesaae wou, ama *hos* hupuné s̄iyóló sóró kotere qla tómó beteró Kótóné k̄oló whj̄ Aisaiané as̄ere fo dosqaté wou betalepó. ²⁹ Atéró dosqaté wou betepa, Talené D̄ei Kepené Filip-paae duraalu, “Ȳ mo hapale fóló kale whj̄ beteró wou betere *hos* hupuné s̄iyóló só fole qlatamo hokolaa yóló bet̄amó faai fae,” yalepó.

³⁰ Ai fo depa, Filip ą mo hapale fóló, kale whjtamo bet̄amó titi yóló fu betalepó. Atéró wosalemó, Aisaiané as̄ere fo kale whjné dosqaté fu betepa, Filip-né ąpaae woseturaalu, “Naao ai dosqaté fu betere foné bete naao kisipare?” yalepó.

³¹ Ti depa kale whjné Filip-paae tokó mótu duraalu, “Mené ępaae yó menitepa, ti netéró tué saaloé?” yalepó. Ti fo yóló kale whjné Filip-paae ątamo bit̄i holae depa, ą titiyóló bit̄i holalepó.

³² Kale Etiopiané whjné dosqaté wale k̄oló whj̄ Aisaiané as̄ere fo i ape.

“Àta, *sipsip* hupu daai duóló ąlisóró fu dere kaae yalepó. Téró, me kale *sipsip* hupu male niki tikitepa, keteré initere kaae ama kóló mo nomalepó.

³³ Åpaae doakale hale seróló susupuratere alakélé fo tokóló taletere alakélé ini, häle só deratere ala betä yalepó.

Å naale senaale nalopaae yaai dere ala kolóló né yó melaaloé?

Ti atimané ą i haemó betaqsóró kisipa mutu, mo ti dalepó,” yalepó.

³⁴ Téró kale Etiopia whjné Filip-paae woseturaalu, “I asere kóló whjné ere fo ąmó erépé whj me kaemó ere?” yalepó. ³⁵ Tétepa, Filip-né Aisaiané ai asere fomótóró kaae sóró Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó maté felepó.

³⁶ Atéró, atimaamo fu beteremó tų tuąmó węi ke belepa kolóló, kale sekéné Filip-paae duraalu, “Węi ke wisinaale ti belerapa kelae. I węi kemó ę tópuratere dore?” yalepó. ³⁷ (-) ³⁸ Ai fo yóló, kale sekéné ama *hos* hupu néli tare whüpaae kejróló daayaе yalepó. Atéró daapa, atimaamo wusuró ai kale węi ke dolopaae doropóló daalu, Filip-né kale seké węi tópuralepó. ³⁹ Atéró, atimaamo hae taopaae taae holalemó, mo ai fapotóró Talené ama Dëi Kepe Wisiné Filip tokó sóró felepó. Atéró, kale Etiopia whjné Filip momó kae kilinipó. Tétepa, kale seké ą tumó fu bituraalu, hękesené sukuté felepó. ⁴⁰ Téyaletei, kale Filip ąkélé, kele ąlinameróló dapesó wale ala kilinipatei, Asotas bemó sókó felepó. Atéró sókó fóló, ai tų dëmό tę mole be huluarapemó,

so whj̄paae mió wosetere kisi fo wisi yó melaté felepó. Atéró, yó melaté fóló, Sesaria be huluamó sókó felepó.

9

Sol dowi ala deté kutu beterapó yale fo

¹ Ai ala du betere tuämó, Sol-né Talené ala eró tare whj̄rape atima daalopóló wiratere fo hâle yó tarepó. Damaskus be huluapaae faai, so whjmó Talepaae momaratere topo whj̄ beterepaae felepó. ² Atéró duraalu, “Ę Damaskus be huluapaae faai dapa, dijané u bemó betere Juda fakené fo wosetere be kaae tare whj̄rapené ę mo whj̄ nisiyaqsóró fas mekó aseyóló ąlae. Ai fas-mó i kaae fo yae. Aimó Yesu Kerisoné ala sya fole so whjkó betepa, ti i Jerusalem-paae *dipula* sóró wópóló, ępaae sóró fae yóló asę yae,” yalepó. ³ Atéró, Sol ą Damaskus be felekepaae sókó faai deremó, ó hepen-mó Talené dę hapale sókó wóló ą daale tiki mo fea dęyó felepó. ⁴ Téteremó ą haepaae deraapisa fóló mupa, sámó fo yóló duraalu, “Sol! Sol! Naaø ę noatepa doróló supuraté kutu bitu de?” yalepó.

⁵ Tétepa, Sol-né duraalu, “Tale-ó, ya né de?” depa Yesuné duraalu, “Ęta, naao doróló susupuraté kutu betere whj̄ Yesupó,” yalepó. ⁶ “Térápä, ya turukó holóló Damaskus be huluapaae fae. Aimó betepa, ti whj̄ mené naao yaaire ala yapaae yó melaalopa, ama dere fo naao sya fóló yae,” yalepó.

⁷ Ai ala deremó, Sol-tamo wale whj̄rape atima fokélé tekeni, hokomó sókó finé daae mulu, dere

fomaaté wosalepó. Téyaletei, ai fo dere whjné kelepaan atima kilinipó. ⁸ Téró, Sol ą turukó holóló kele fisqae horóló kele kele yalemó me qlakélé koló feni, kele dilikiyalepó. Atépa, ątamo wale whjrapené ą naasemó tawóló ąlisóró fóló, Damaskus bemó sókó felepó. ⁹ Atéró, be dę soremó kele dilikiyóló bitu, qlakélé, wékélé neni, hale betalepó.

¹⁰ Atéró betepa, ai bemó Yesuné ala eró tare whj betä Ananias beterepó. Ai whjné noke naró dere kaaené Talené ąpaae duraalu, “Ananias-ó!,” depa, ama duraalu, “Tale-ó maé, ę i betere ape,” yalepó.

¹¹ Tétepa, Talené ai kale whjpaae duraalu, “Modonoi tupóló doi mole tu seraa fóló, Judas-né bemó sókó fae. Atéró Tarsus whj Sol momó betere? yóló wosae. Ą ai bemó bituraalu, ępaae moma ai du betere ape. ¹² Atérapa, ama noke naró dere kaaené i ala depa, kelalepó. Betä whj Ananias ą beterepaae wóló ama tikimó naase mulale wapa, ama kele wisi yaairetei kolóló, ai betere ape,” yalepó.

¹³ Ti fo depa, Ananias-né duraalu, “Tale-ó, mepaae so whjné ępaae i fo ene wuatepa, wosalepó. Ai seké ąta, Jerusalem bemó naao kae beteró betere so whj doróló mo doakale dowi ala erótú betere whjpó yalepó. ¹⁴ Mió ipaae wóló betereteikélé hale meipó. Jerusalem be huluamó du betere ala kaae, i be huluamókélé, naao doi yóló momatu betere so whjrape *dipula* saai so whjmó momaratere topo whjné ai ala yaai fae yóló, *fas* matepa sóró walepó,” yalepó.

15 Tétepatei, Talené Ananias-paae duraalu, “Ai whjita, ai ala du betale whjitei, mió ylabelo ala yó taruraalu, ylabelo kutó diraté fópóló sóró beteratapa, fae. Ti q̄ta, take nalopaae Juda meire fake so whjapepaaekélē, doasi t̄teróló kaae tare topo whjapepaaekélē, Israel so whjapepaaekélē, ylabelo doi eraté kutu betaaire whj ai ape. **16** A até deté kutu betepa, ylabelo doimó q̄ mo doasi dele sóró susupui ala saalopóló, ylabelo q̄paae yó melaalopó,” yalepó.

17 Ai fo depa, Ananias q̄ fóló, Talené q̄paae yó male bepaae felepó. Atéró sókó fóló, kale seké betere be dolopaae holóló Sol-né tikimó naase mulóló duraalu, “Yalo no Sol-ó, Tale Yesu Keriso ya i Damaskus bepaae waai wapa, tu tuqmó sókó walepó. Atéyale sekéné naao ai dilikire kele momó wisiróló q̄la q̄la koloo, D̄ei Kepe Wisi ya tiki tuq̄paae bit̄i wóló f̄anóo yópóló, ama e ya beterepaae dotonatepa wóló i daale ape,” yalepó. **18** Ai fo deteretamotóró, kale whjné kele dolomó ya sumi kaae q̄la sókó dorowóló ama kele momó wisiyalepó. Atéró wisi depa, q̄ w̄ei tópuralepó. **19** Atéró q̄ q̄la nóló ama fotok̄ momó bune walepó. Sol q̄ Yesuné ala erótú betere whjrapetamo ai Damaskus bemó mepaae be d̄erape betalepó.

*Sol-né Damaskus beró Jerusalem betamomó
yale ala*

20 Ai be d̄emótóró kaae sóró, Juda whjrapené fo wosetere berapemó Yesu Keriso q̄ mo Kótóné Naalemapó yóló, so whjapepaae h̄akeamó yó mótu betalepó. **21** Atétepa, so whj feané ama yó matere fo wosóló sirayóló duraalu, “I whjita, take

ó Jerusalem bemó Yesupaae tué tiki tiróló betó mole so whípaae doakale susupui ala eraté kutu betale whí meié? A ipaae waleteita, i bemó betó mole Keriso so whípaae doasi dowi sekéi ala eróló, so whímó momaratere topo whípaae *dipula* sóró male faai wale whí meié?” yalepó.
22 Téyaletei, Sol-né Talené fo eratere ala mo ti fake deté fóló mo fosó fosóre whí betalepó. Atérú, Damaskus bemó betó mole Juda so whípaae Yesuta, so whí teteróló kaae tanópóló sóró beteró betere Kerisopóló yó matepa, so whíné mo dono dapóló kisipa yalepó.

23 Atéró, yó melaté fóló mepaae be dērape kemetepa, Juda whírapené Sol daai kisipa mutu, atima betápaae tourále wóló atimasisi kikiti fo dukutu betalepó. **24** Atéyaletei, atimané ą daai du betere ala ama kisipa yalepó. Dilikitamokélé, dētamokélé, ai be bopéró betere tipi tü sókó wale tiki dokq ą daai, melaa yóló bitjta dua yalepó.
25 Ai fo woseturaalu, kale mepaae Sol-né dere fo wosóló sya fu betere whírapené ą tao suraalu, ai be bopéró betere tipi dolo sokóló dilikitamo yomó deyóló halikané duwóló deralepó. **26** Téró, Sol ą Jerusalem bepaae holóló bituraalu, aimó mepaae Yesuné ala erótú betere whírapetamo touyóló betaai yaletei, atima ą kelaqsóró wiyalepó. Atima wi yaleteita, ą Yesuné ala eratere whípóló kisipa tiréni yaleteinépó. **27** Atétu betepa, Banabas-né kale whí Pol *aposel* whírape beterepaae dapesó fóló daaló bitu, i sekéta Damaskus bepaae faai fu betepa tü tuámó, Tale wóló daapa, ama kelené mo kilipakalepó. Téró, aimó Talené ąpaae fo

ipakalepó. Ai fo yóló Damaskus bemó bituraalu, ą mo wikélé ini, halaainé Yesu Kerisoné doimó fo yó mótu bitipakalepó. ²⁸ Atéró, Sol ą atimatamo betámó bituraalu, ai Jerusalem be huluamó so whípaae Talené fo wikélé ini, mo halaainé Yesuné doimó yó maté kutu betalepó. Atéteremó, whj mené ą sesékélé inipó. ²⁹ Téró, Sol-né Krik be fo bole Juda so whípaae Yesu ąta, mo Kótóné Naalemapóló kisipa yópóló, fo tokótamo du betaletei, mepaae Juda fake whírapené Sol daairaalu du betalepó. ³⁰ Ai fo woseturaalu, Keriso norapené Sol daqósóró tao suraalu, Sesaria bepaae dapesó dorowóló, Tarsus bepaae fópóló dotonalepó.

³¹ Atéró, Judia hae kwiamókélé, Kaleli hae kwiamókélé, Samaria hae kwiamókélé, Keriso so whítamo bóe dóló susupui ala erótú betaletei, mió i alimó hajné sukóló dua betó molepó. Talené Dëj Kepe Wisiné atima fotokoróló keteké bulatepa, Yesupaae tué tiki tiratere so whj mo ti fake deté felepó. Atéró, Kótó ąta, mo doa fotokó bole Talepóló wi kisipa mutu, hemée deyóló mo dua betó molepó.

Pitané Enias-ró Dokas-tamo wisirale fo

³² Téró Pita ą mepaae Kótóné kae beteró betere so whj betó mole be hulua dokó fea keleté fóló Lida be huluamó betó mole Keriso so whítamokélé ekei fo yóló betaai felepó. ³³ Ą atéró wóló, ai bemó betá whj ama doi Enias betepa kelalepó. Ai seké ąta, tiki däamuyóló häle fiyótóró mupa, 8-ró ba fo kemeyale whípó. ³⁴ Atéró mupa, Pitané kale whípaae duraalu, “Enias-ó,

Tale Yesu Kerisoné ya mió ai wisiratapa, turukó holae. Téró naao beseké tukóló bopeyóló tupaae mulae,” yalepó. Téyalemó, kale whj ą mo hapale téti turukó holóló daane holalepó. ³⁵ Atéró, ai kale Lida be huluamó betó mole so whjró Saron be huluamó betó mole so whjtamoné tiki sinóló däamure whj Enias wisiratere ala kilituraalu, Talepaae kisipa tiki tirótua yalepó.

³⁶ Téró, Jopa bemó Talené ala eratere sokó betə ama doi Tabitapó. Krik foné ai doi Dorkas doi mulapó. Ai so ąta, betere dokə fea hękesené sinóló yaala sókó fóló wisi ala erótua, yolealere so whjmó əla əla hale tao sóró matere ala fəane so wisinaalepó. ³⁷ Atétu betale sukamó, kale so ą heponé sukalepó. Atéró sukutepa, mepaae sorapené ama tiki fokóló kutiné bopeyóló siki be kepaae mulale holalepó. ³⁸ Ai be Jopata, Lida be felekemó erapó. Atéreteiné Talené ala eratere whjrabené Pita Lida bemó beterapó depa wose-turaalu, atimakó whj tamo fópóló doteyalepó. Atéró fóló Pitapaae duraalu, “No-ó yata, mió mo dämotamotóró hapale faai dapesene walepó,” yalepó.

³⁹ Tétepa, Pita ą atimaamotamo fóló, Jopa bemó sókó fóló, kale so sukóló mole siki be kepaae dapesó horalepó. Atéró aimó betó mole wulia sorape Pita daalepaae wóló moló-u yóló duraalu, “Ita, ai sukale so ą sukəai bituraalu, male doasi deróló sókó fatere fəloı kutiró mepaae deratere kutirapetamo i ape yóló,” yó malepó.

⁴⁰ Tétepa, Pitané ai sorape belapaae hókonóló ą bukutiri teyərō bituraalu, moma yalepó. Atéró

moma yóló ą kale so molepaae fetée wóló duraalu, “Tapita-ó, ya turukó holae,” depa kale so kele fisqae horóló, Pita kaae taru turukó holóló bitj̄ holalepó. ⁴¹ Atéró betepa, Pitané kale soné naasemó tao sóró turukó horóló daalalepó. Atéró kale wulia soraperó Keriso so whítamopaae kepaayale so i ape yóló yó malepó. ⁴² Pitané kale mo ti sinóló mole sotei, momó kepaaróló beteralepó dere fo kulu kulu só kweyóló fakeratepa, Jopa be huluamó betó mole so whj̄ mo feané wosalepó. Até yalepó dere fo woseturaalu, so whj̄ mo fea Talepaae feteyóló kisipa tiki tirótua yalepó. ⁴³ Téró, Pita ą Saimon-tamo mepaae be dērape betalepó. Saimon-ta, hupu sekaené mepaae qla qla ale yaairaalu, bé bé yópóló wéimó fokotu betere whj̄pó.

10

Koniliás-né Pitapaae ape yale fo

¹ Atéyale su kamó, Sesaria whjkó ama doi Koniliás beterepó. Ąta, ai be huluamó 100 Rom diki tare whj̄rape kaae tare topo whj̄pó. Ai diki tare whj̄rapeta, Itali hae kwiáró walepó. ² Koniliás-ró ama naale senaaletamokélé, somakélé, atima mo fea Talené ala yó taruraalu, Kótó aqmó sukóló beterepó. Atéró, yoleale yóló betó mole so whjmó, betere dokq̄ fea qla qla hq̄le matere alaró, moma dere alatamo yó tarepó. ³ Atéró betə su kamó, kuluka 3 kilok ą ama be dolomó betepa, noke naró dere kaaené Kótóné *ensel* sókó wóló daane wapa, ama mo diriyóló kelalepó. Atéró ąpaae duraalu, “Koniliás-ó,” yalepó.

⁴ Atéró dere fo woseturaalu, kale whj ą witamo *ensel* daalepaae kese faróló duraalu, “Tale-ó, maé?” yalepó.

Tétepa, *ensel*-né ąpaae duraalu, “Naao moma dere alaró yoleale yóló betó mole so whjmó hamoko yóló hale matere alatamo Kótóné kilituraalu, kokoné sukunapó. Atei ala dereteiné ya tué keteréni, ama kisipa yó tarapó. ⁵ Térapa Koniliás-ó, Jopa bemó whj betą ai betere ape. Ai whjné ama doita, Saimon-tei Pitapó du beterapó. Térapa, ai whj Jopa bepaae dape sene fópóló, diąkó mepaae whj dotonae. ⁶ Åta ama yakoma Saimon-tamo ai betere ape. Ai Saimonta, hupu sekaené to ó mepaae qla qla aleyaairaalu bé yópóló, węi fokotere whjpó. Ama beta węi fókumó ai tene ape,” yalepó.

⁷ Ąpaae ai fo yóló, kale *ensel* fupa Koniliás-né ama bemó kutó diratere whj tamo yoo, Kótóné ala eró tare ama diki tare whjrapekó betą yoo, yóló ape yalepó. ⁸ Téró betepa, atimapaae kale *ensel*-né ąpaae yale fo fea yóló, Jopa bepaae fópóló dotonalepó.

Pitané noke kaaené kelale ala

⁹ Atéró tūmó fiyóló, hjka be dętepa, atima Jopa be huluapaae sókó faai feleke deretamo eté ipakalepó. Pita ą Jopa bemó 12 kilok sukakelemó moma yaairaalu, kelekele dere siki bepaae holóló beterepó. ¹⁰ Atétepa, yakoma Saimon-ró somatamo aqró bemó naaire qla donoróló muló betepa, ą siki bepaae holóló moma du betalemó, ą wote yalepó. Atépa, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó. ¹¹ Ó hepen be tū tukwę fóló doasi

déi kuti kaae qla doṣró kwia dokó dorokó fóló amatei dorowou betepa kelalepó. ¹² Ai dorowale kuti kaae qla dolomó i haemó niki daani ke detere qlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole qlarapekélé, mo fea ai kuti dolomó betó mupa kelalepó. ¹³ Atépa, ó sámó fo yóló duraalu, “Pita-ó, ya turukó holóló ai betó mole qla dóló nae,” yalepó.

¹⁴ Ti fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, mo deretei mo take naao ąpaae, ‘Ai qla naçse,’ yóló muló betepa ę werapó,” yalepó.

¹⁵ Ti fo depa, kale dere kaae momó ąpaae duraalu, “Kótóné ąpaae wisirapa nae dere qla, ę werapó ekesé. Sóró nó betá yae,” yalepó.

¹⁶ Ąpaae ai fo dere alata, sore félimó yóló mo ai fapotóró kale kuti ó hepen-paae momó sóró holalepó.

¹⁷ Pitané ąpaae i yó male ala noa betené yalerópóló kisipa teketu betalepó. Atétu betepa, Koniliás-né dotonale whírape wóló, Saimon-né be momó ténérópóló keketé wóló, be bopéró betere tipi tū sókó walemó daae molepó. ¹⁸ Atima atéró daalu, fo tekeróló duraalu, kale Saimon-tei Pitapó du betere whíkó imó betere yóló wosalepó.

¹⁹ Pita ai yale alané bete kisipa hález teketu betepa, Déi Kepe Wisiné ąpaae duraalu, “Saimon-ó, whírape sorené ya keketé ai kutu betere ape. ²⁰ Térápá, ya turukó holóló aqró bepaae derepae. Ai whírapené ąpaae atimatamo faalopó depa me kisipa muni, atima yało dotonalepa fó betá yae,” yalepó.

21 Téró, Pita ą doropóló kale whjrapepaae duraalu, “Diaaq ai keketé kutu betere whjta, ę i ape. Térapa dią noatepa waleé?” yalepó.

22 Ti fo depa atimané duraalu, “Dąta, kale diki tare whjrapené topo whj Koniliás-né dotonatepa walepó. Ai whj ąta, dowi alakélé enei Kótóné ala erótú betepa, Juda so whj mo feané whj wisipóló doi sóró horótú beterapó. Tépa, mo kae beteró betere *ensel*-né ąpaae duraalu, ya ama bepaae wóló, naao dere fokó wosaaipa dape sene fae depa, walepó,” yalepó. **23** Ti fo depa, Pitané atima bepaae dapesó fóló fiyalepó. Atéró, hığka be dëtepa, kale whjrapetamo Pitakélé, mepaae Jopa bemó betó mole Keriso whjrapekélé fea felepó.

24 Atima atéró, tü tuämó diki betą fiyóló, hığka Sesaria bemó sókó felepó. Téyalemó Koniliás-né fake whjrapekélé, ama fulumu whjrapekélé, mo fea touróló Pita dapesó wópóló kaae tawóló beterepó. **25** Pita atéró sókó wapa, Koniliás-né ą doasi whjpa kilitu, ama hó aqmó bukutiri teyaró bitj̄ derepelepó. **26** Atétepa, Pitané kale whj tao sóró turukó horóló duraalu, “Turukó holae. Dąmo wusuróta mo whjpó,” yalepó.

27 Téró, Pitaró Koniliás-tamo fo deté fóló be tuąpaae kelalemó, so whj mo fea touró beterepó.

28 Atéró betó mupa Pitané duraalu, “Dą Juda fake dią Juda meire fake so whjtamo betamó fo yóló ó ąla nokole ala yaqse erelei dią feané ai kisipa ere ape. Téretei, mió Kótóné ępaae i ala yó malepó. Dą Juda fake so whjne kae kae fake so whjpaae i ala dorapó, i ala wisirapóló eratere fo yaqse yóló ępaae yalepó. Atéyaleteiné

mió ę diątamo betamó beaai ape dere fo wosóló hórapó enénipó. ²⁹ Kótóné ępaae ai fo yaleteiné naao ę dape sene wópóló dotonale whírapepaae faalomeipó ini, atima dere fo betą wosóló i daale ape. Térapa, naao ę noatepa dape sene wópóló dotonaleé?” yalepó.

³⁰ Ti fo depa, Koniliás-né ępaae duraalu, “Douŕó be dę kemeyaaai hale bitu, kuluka 3 kilok suka kelemó ę yalo be dolomó moma du betalepó. Atétu betepa, mo dęi kuti deréli ensel mo hapale sókó wóló yalo hosaa tuamó daane walepó.

³¹ Atéró daalu ępaae duraalu, ‘Koniliás-ó, naao hamoko yóló, yolealere so whj tao sóró hale matere alaró moma dere alatamota, Kótóné ama keletómó mo donoi ala dapóló kisipa mutapó. ³² Térapa, Koniliás-ó, whj betané ama doi Saimon-tei, Pitapó du betere whj Jopa bemó ama yakoma Saimon-tamo beterapa, dape sene fae. Ama yakoma Saimonta, hupu sekaené mepaae əla əlarape aleyaairaalu, bé yópóló wéimó fokotere whj ai ape. Ama beta, ti węi fókumó ai tene ape,’ yalepó. ³³ Ensel-né ępaae ai fo depa, ai whírapené ya dape sene wópóló, yalo atima hapale dotonalepó. Atétepa, ya atimatamo waleteiné mo kée dapó. Ti Talené keletómó dą fea wóló i betó moletei, Talené yapaae yae yale fo wisi naao dąpaae depa wosaaai dapó,” yalepó.

³⁴ Tétepa, Pitané fo kaae sóró Koniliás-paae duraalu, “E Jopa bemó betepa, Talené ępaae yó male alané bete mió yalo tué yalepó. Tale Kótó ąta, mepaae whj tao sóró wisi kisipa mulotu, mepaae whjmo dowi kisipa mulatere Tale meipó.

Àta, dą mo feapaae betą alatóró erótua yaaire kisipa mulapó. ³⁵ I hae kwia dokq feamó betó mole so whj Kótó aqmó sukóló bitu, ama yae dere ala betą erópóló tų wisi donorótú betere so whjta, ti Kótóné ama dape saalopó. ³⁶ I fota, Kótóné dą Israel so whjpaae yalepó. Ama kale mió wosetere kisi fo wisi etéró yó melalepó. Dą Kótótamo dua beterópóló Yesu Kerisoné ama yale alané dą hosaa muni deyóló beteró beterapó. Ti àta, i haemó betóló fale so whj mo feané Talepó. ³⁷ Jon-né so whj węi tópuraalopó, fo yó male kılipaae Kaleli haemó kaae sóró Yesu Kerisoné fo yó melaté fóló, Judia haemó sókó waletei dią feané kisiparapó. ³⁸ Kótóné Dëi Kepe Wisi Nasaret whjkó Yesu tuqmó beteróló, so whj fea teteróló kaae tawópóló ama doasi fotokökélé bulóló sóró beteralepó. Atéró, hae kwia dokq feamó kuturaalu wisi ala eróo, dowi kepe tepeyló betere so whjkélé wisiréo yópóló, Kótó àtamó betamó kutu betalepó.

³⁹ Dąta, Israel so whj betere tikiró Jerusalem betamomó bitu, ama erale alarape dąné kelené kelaletei yó maté kutu beterapó. Àta, atimané filipaaró betere ni tómó oleróló dalepó. ⁴⁰ Téyaletei, q sinóló dou dolomó sore su kamó mupa, Kótóné kepaaró beterapó. Atéró kepaayóló betereteita, mepaae so whjné kolópóló yalepó. ⁴¹ Atéró bitu, sókó wua dere alata, so whj feané keletómó ini, Kótóné ama sorokó su yóló beteró betere so whjrape beterepaae maaté sókó wua yalepó. Ti ai sókó su yóló beteró betere whjrapetamo bituraalu, qlaró węitamo nukua yale whjrapeta,

ti dąpó. ⁴² Téró, take ama dąpaae i fo ene fae yalepó. ‘Kale mió wosetere kisi fo wisi yó móituraalu, eta Kótóné dią sukęle so whjtamokélé ó betó mole so whjtamokélé, fo tokóló talerópolo, sóró daaló beterapó yóló yó melale fae,’ yalepó. ⁴³ Take Kótóné kóló whjirape dokø feané mepaae so whj de ąpaae kisipa tiki tiró betepa, atétere so whjné dowi ala kwia ama keméróló aluraalopó erapó,’ yalepó.

⁴⁴ Téró, Pitané ama fo hąle du betepatei, Dęi Kepe Wisi dorowóló ama dere fo wosetu betere so whjné tiki tuamó bitj dorowalepó. ⁴⁵ Até dere ala Jopa bemó Yesupaae tuę tiki tiró bitu tiki sekęt tikire Juda whjrapené kelalepó. Tétu, Juda meire fakepaaetei, Dęi Kepe Wisi matapóló sira du betalepó. ⁴⁶ Ti noa betené mei, atimané kae kae be fo yóló Kótóné doi hale sóró horótua betepa wosalepó.

Até dere ala kolóló, Pitané i fo yalepó. ⁴⁷ “Take dą Juda fake so whj Dęi Kepe Wisi su yale kaae, mió atimakélé ai sale ape. Atéró atima węi tópuratepa né sesé yaaloé?” yalepó. ⁴⁸ Atéró, ai so whjpaae duraalu, “Dią fea Yesu Kerisoné doimó węi tópuraalopa ape,” yóló tópurótua yalepó. Atéyale klılipaae Pitapaae woseturaalu, “Mepaae be dékó ya dątamo betóló fenére?” yalepó.

11

Pitané ama du betere ala hąkearale fo

¹ Juda meire fake so whjrapekélé, Kótóné fo wosóló kisipa tiralepó deté kotere fo Ju-dia hae kwiamó betó mole *aposel* whjrapero

Keriso norapetamoné wosalepó. ² Atéró Pita ą Jerusalem bepaae holalemó, mepaae tiki sekaę tikiru Talepaae tué tiróló betere whirapené Pita foné sóró i fo yalepó. ³ “Yata tiki sekaę tikanire fakené bemó bitu, qlaró węitamo nuku betalepó. Aita fo mole alatei naao erapó,” yalepó.

⁴⁻⁵ Tétepa, Pitane atimapaae duraalu, “Ę Jopa bemó betepa erale ala mo fea deté wóló Sesaria bemó betepa yale alapaae sókó waalopa dią fea wosae. Ę doasi be hulua Jopamó momatu betalemó, noke naró dere kaaené i ala depa kelalepó. Doasi bukutere kuti kaae ó samó doyró kwia dokó dorokó fóló amatei hale dorowóló ę betere tikimó muni dorowalepó. ⁶ Atétepa kelalemó, i haemó betó mole niki meire ke detere qlaraperó barapetamokélé, hó naase daae mole qlaraperó syaae qlarapetamokélé, mo fea betó mupa kelalepó. ⁷ Atépa, ó samó fo yóló duraalu, ‘Pita-ó, ya turukó holóló ai qlarape fea dóló nae,’ yalepó.

⁸ Ai fo depa yalo duraalu, ‘Tale-ó, ai qlarape yalo nökélé inireteiné ai ala mo enénipó.’ yalepó.

⁹ Ti fo yalemó, kale dere kaae momó fo yóló duraalu, ‘Tale Kótóné nae dere qlatei, werapó ekese. Talené wisipa nópóló muló betere qla ti nae,’ yalepó. ¹⁰ Atei kaae fo sore félimó yóló, kale qlarape fea momó ó hepen-paae siyóló sóró holalepó,” yalepó.

¹¹ “Atéteretamo, Koniliás-né Sesaria bemó ę beterepaae dotonale whirape sore wóló, ę betere be belamó daaipakalepó. ¹² Atéparaalu, Dei Kepe Wisiné ępaae duraalu, ‘Ya ai whirapetamo

faaloé yóló kisipa tekeni, atimatamo fae,’ yalepó. Atétepa, i daae mole aporó norape etamo fóló kale whj Koniliás-né be dolopaae dä fea holalepó. **13** Dä atéró beteremó, Koniliás-né däpaae i fo yalepó. Ama be dolomó momatu beteremó, *ensel* ą beterepaae sókó wóló duraalu, ‘Diákó mepaae whjrape Jopa bepaae Saimon-tei Pitapó du betere whj ai beterapa dape sene fae. **14** Ama diäpaae dere foné yaró naao naale senaaletamokélé, naao fake so whjkélé, naao be whj so whjkélé, diaq aluyaqsóró tao saalopóló,’ *ensel*-né apaae depa, ama ępaae yalepó.

15 Ai fo epa, ę wóló yalo fo kaae sóró du betalemó, Dëi Kepe Wisi atima tuapaae bitj walepó. Aita, me kae kisi ala ini, mo take kaae suraalu, dä Juda so whjpaae erótú yale kaaetóró atimapaaekélé eralepó. **16** Ai ala kolóló, Yesuné yale fo kisipa mualepó. Yesuné däpaae duraalu, ‘Wéi tópuratere whjkó Jon-né amata, ti diaq wéi hale maaté tópuraletei nalota kale Dëi Kepe Wisitamo tópuraalopó ere fo mopó.’ **17** Térapa, i ala betä wisiyóló kisipa muae. Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiratepa, Dëi Kepe Wisi dämó hale mótu yale kaae Kótóné atimapaaekélé, ai melale ape. Tétepatei, ę Kótó kaae betepapakó atei ala ekesé yóló sesé yaaloé? Atei ala mo enénipó,” yalepó.

18 Téró, kale be whjné Pitané dere fo wosetu, atimané ą foné saletei taaralepó. Atéró Talené doi hale horótú duraalu, “Kótóné Juda meire fake so whjkélé, hoko betere ala taaróló, kepaayóló mo ti betaaire betepapakó ai menélirapó,” yalepó.

Antiok so whj kisipa feteyale fo

19 Stipen dale su kamó su betale susupui alamó dapo dapo yóló fele whírapekó mepaae Fonia hae kwiapaaekélé, wéiné bopéró daaló betere Saiprus hae kwiapaaekélé, Antiok be hulua-paaekélé, Juda fake so whípaaekélé, kale fo wisi yó maté kutu betalepó. **20** Téyaletei, mepaae dapo dapo yóló fele Saiprus be hulua whíró Sairin whírapetamo Antiok be huluamó betó mole Juda meire so whípaae Yesu Kerisoné mió wosetere kisi fo wisi yó melaai kaae salepó. **21** Téró, kale whírape Talené atima fotokoratepa, so whí mo feané du betere dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló wou betalepó.

22 Atétu beterapó dere fo Jerusalem bemó betó mole Keriso so whíjné wosalepó. Atéró wose-turaalu, ai so whíjné Banabas ą Antiok be paae fópóló dotonalepó. **23** Téró, ą Antiok bemó sókó fóló, aimó betó mole Keriso so whípaae Kótóné ama kólené suku tu hale tao sere ala atima tuamó mupa kelalepó. Atépa, Banabas hajné suku-turaalu, Kótóné ere ala dią tuamó hale muó tanópóló yae yóló, fotokó bulóló ma fo yalepó. **24** Banabas-ta, Dei Kepe Wisiró tué tiki tiratere alatamo fáane whí wisi naalepó. Téruraalu, mo turó so whí Yesu Kerisopaae tué tiki tiralepó.

25 Atétu beteró, Banabas ą Tarsus be paae Sol kekene faai felepó. **26** Atéró, kale whí ą fóló Sol kekóló dape sóró atimaamo wusuró Antiok be paae momó walepó. Wóló ba fo betá atimaamo ai Keriso so whítamó bituraalu, Kótóné fo so whí mo feapaae yó mótu betalepó.

27 Atéyale su kamó, mepaae Kótóné kóló

whjrape atima Jerusalem be taaróló, Antiok bepaae dorowalepó. ²⁸ Ai whjrapekó betä whjné doi Akabas-pó. Ai whj ą Dei Kepe Wisiné fotokoratepa, turukó holóló duraalu, “Rom Gavman-né teteróló kaae tare hae kwia feapaae doakale dowi wote ali waalo ai ape,” du betalepó. Ai alata, kale Rom Gavman whj Kaladias-né teteróló kaae tare alimó weipakalepó. ²⁹ Atéró, Yesuné yó matere whjrapené Judia hae kwiamó betó mole Keriso so whj tuapaae wale doasi sekéi alamó kisipa mutu, ai so whj tao saai atima fo dokalepó. Atéró duraalu, dğné tare moni sütóróti deraalopóló, deraqleta du betalepó. ³⁰ Atimané atétu betaleteita, Judia hae kwiamó betó mole Keriso norape hale tao sóró, Jerusalem be huluamó betó mole whj disirapepaae male fópóló, Banabas-ró Sol-tamo sóró beteralepó.

12

Kin Herot-né Jems dóló Pita dipula beterale fo

¹ Atétu betere alimó Kin Herot-né mepaae Keriso whjpaee doakale susupui ala eróló ama diki tare whjrapepaae *dipula* beterqleta yae yóló mulalepó. ² Atéró, Jon-né noma Jems atima doakale bóe dele sepakené depa tikalepó. ³ Kale Kin Herot-né Jems delemó Juda so whj hékessené sinitu betalepó. Atétere ala kilituraalu, ama diki tare whjrapepaae Pitakélé, *dipula* beteraai, dape sene fae depa, fóló tawalepó. Atétere alata, kale fopei *bred o* bulayóló nokole alimó yalepó. ⁴ Atéró Pita tawóló sóró fóló, so whj feané keletómó fo tokóló taleyaairaalu, diki tare whjrapené

naase tuapaae sóró beteralepó. Téró, ai diki tare whjirape atima fake doyró aleyóló beteró beterepó. Téró, Herot-né yóló mulóturaalu, kale bosenée fele be dë kemetepa, ti dñé Pita ą döpóló fo tokóló taleyaalopó yalepó.

⁵ Pita atéró *dipula* beteró betepa, Keriso so whjné Kótóné Pita tao sòpóló, momatere ala hâle yótóró tarepó.

Pita dipula betepa, ensel-né sokale fo

⁶ Téró, kale *Kin* Herot-né hijka be dëtepa, so whj feané keletómó fo tokóló taleyaai diki tare whj uté betóo, ité betóo, ere tuämó Pita *sein* képiné dokóló beteralepó. Atéró betepa, ai tû sókó walemó diki tare whjné kaae tawóló daalepó.

⁷ Tépa, Talené ama hepen bemó kutó diratere *ensel* wóló, dñé Pita beteró betere *dipula* be dolo dëyó felepó. Atéró kale *ensel* sókó wóló, Pitané hylumó haróló duraalu, “Pita-ó, mo hapale turukó holae,” deremó Pitané naasemó sere *sein* képi whaaloyóló häletei teraae derepelepó.

⁸ Atétepa, kale *ensel-né* Pitapaae duraalu, “Naao hó beró kutitamo hapale sae,” depa, salepó. Atéró, “Naao tómó bukutere kutikélé, bukóló ę sya ape,” yalepó. ⁹ Pita ą atéró, ai *dipula* be taaróló *ensel* fole tiki sya furaalu, ita ąpaae *ensel-né* dapóló kisipa muni, noke naró dere nisi yalepó. ¹⁰ Atimaamo atéró furaalu, mo folosóró kaae tawóló daaló betere diki tare whj dekeróló tuämó daale diki tare whjkélé, kale dere kaae dekeróló sókó felepó. Atéró furaalu, kale be hulua bopéró betere tipi tumó doakale *aiyon kapa* fakené aleyóló kinó betere tükélé, ama

haletei, tukw  f l  mupa, atimaamo belapaae s k  felepó. T r , atimaamo ai t  dapo t p ae derepelem , kale *ensel* Pita taaróló, aim tei alu y  deyalepó.

¹¹ T r , Pitané *ensel*-n   p aae erale alarape fea kisipa y l  duraalu, “Mi  y lo kisiparapó. Ita, noke nar  dere nisi yalemó motei irap . Kale *Kin Herot*-r  Juda so wh tamo atima h kesen  sukuturaalu,  p aae eraaire ala mo eraqs r p l , Talené ama *ensel*-n    t o sene ai weirap ,” yalepó.

¹² Kale *ensel*-n   p aae erale ala mo diriyóló tu  muturaalu, Marian  bep aae felepó. Mariata, Jontei, me doi Mark-n  hamap . Téyalemó, so wh j mo fea bet p aae touróló bitu, momatu beteremó s k  felepó. ¹³ T r , Pita   w l  bela t  aqr  daalu kokop r tu betep , ai bem  kut  diratere so seimale Roda t  tukiy ai walepó. ¹⁴ Téyalemó, kale senaalen  Pitané fo nakome wosóló haj tu, t  hapale tukuni, fes aae folo bem  bet  mole so wh p aae kale Pita w l  a belamó daalap  fo ene felepó.

¹⁵ Ai fo deremó, kale so wh jn  Roda-p aae duraalu, “Ti senaale y  topo doyóló keyaa fu de?” yalepó. Ai fo dep , kale senaalek  duraalu, “Meip . Pita mo w l  at  belar  daale ape,” yalepó. Tétepa, kale so wh jn  duraalu, “Motamo ep , ti   kaae tare *ensel*-n  t o su yalepa kel e,” yalepó.

¹⁶ Atima ai fo du betep , Pita daalu tu h ale kokop r tu betalepó. At tu betep , nalo kale so wh j atima f l  t  tukj l  kelalemó, Pita

wóló daapa kilita sókó furaalu, siratu betalepó.
 17 Tétepa, Pitané ama naasenétei yóló duraalu, atimapaae fo taalae yalepó. Téró atimapaae Talené ą *dipula* bemó betepa, tao sóró dape só wale ala fea yó melalepó. Atétu beteró, ai so whípaae duraalu, “I fota, Jems-ró mepaae Keriso norapetamopaae yó melae,” yóló ą metikipaae faai felepó.

18 Atéró híka Pita ą kemei fi sisópaae eté yalepó. Kale diki tare whírake atima wóló kelalemó, Pita bitinipa, ą neyóló sókó felerópoló, atima mo doakale fo tiki kelaaratu betalepó. 19 Atépa, kale doasi topo whí Herot-né ama diki tare whírapepaae duraalu, mo dekéró keketé kwéyae depa, kekáletei ą kilinipó. Tétepa, ama diki tare whírapepaae Pita *dipula* betepa kaae tawóló daalale diki tare whírapetamo fo tokóló kemetepa, mo ti sinópolo dae yóló mulalepó.

Kin Herot ama yale alamó ą dóló sukunale fo

20 Até du beteró, suka memó Herot ą Judia hae kwia taaróló Sesaria hae kwiapaae doropóló, aimó mepaae be dērake betalepó.

Ti *Kin Herot-né* Tair be hulua so whíró Saidon be hulua so whítamopaae doakale fopaae bualepó. Atépa, atima touróló betamó bituraalu, i fo du betalepó. “Doasi topo whí *kin*-ó, dāné yátamó fo sawa yaai dapa, naao be dē mekó tukóló mulaaloé?” depa kale sekéné duraalu, “Ti wisirapa téyaalopó” yalepó. Ti fo depa, kale so whíné *kin*-né kutó diratere whíkó betə Blastaspaae woseturaalu, “Naao dā tao suraalu doasi whí *kin*-tamo naamei fokó yaaloé?” depa kale

sekéné téyaałopó, yalepó. Atima atéró touróló betämó bituraalu, kale doasi topo whj *kin-paae* duraalu, “Doasi topo whj-ó, dątamo bőe dele ala taaróló dua wisiyóló betaalopó. Ti noatepae, kale *kin-né teteróló* kaae tare hae kwiamó nokole ola wó mupa, dupu du beteretei tikaçsóró kisipa muturaalu,” ai fo du betalepó.

²¹ Atéró, atimané kale tukóló mulale be dę wapa, Herot ą *Kin-né* kuti wisinaale deróló so whj touróló betere tikimó sókó felepó. Atéró doasi topo whj betere *sea-mó* bituraalu, so whjpaae fo du betalepó. ²² So whj feané ama dere fomó doi hale sóró horóturaalu, “Ama dere fota, kótóné fo kaae dapóló,” dukirótú betalepó. ²³ Téteremó, ai fapotóróti Talené *ensel* wóló kale sekéné Talené doi sóró horéniteremó ą dóló ama tiki mokené turukó nóló mo ti sukunalepó.

²⁴ Atéturaalu, Tale Kótóné fo ai be felekemó betó mole so whj feané wosóló fakeraté felepó.

²⁵ Banabas-ró Sol-tamoné so whj tao saai sóró wale *moni* melóló Jerusalem taaróló momó furaalu, Jon-ró Mak-tamo dape sóró Antiok bepaae fesaae felepó.

13

Banabas-ró Pol-tamo Talené kutó dirópóló doteyale fo

¹ Atéró, Antiok bemó betere Keriso so whj kuamó Kótóné kóló whjraperó yó matere whjrapetamo betó molepó. Ai whjrape atimané doita Banabas, Simeon-tei, me doi Niser, Sairin be hulua whjkó Lusias, kale *Kin* Herot-tamo

betämó doayale whj Manain, Sol, atima atéró betó molepó. ² Téró kale Keriso so whj Tale aqomó dua bitu, Talené doi sóró horótú betalepó. Atéturaalu, qlakélé weyóló betepa, Dei Kepe Wisiné atimapaae duraalu, “Yalo tukóló muló betere kutó Banabas-ró Sol-tamoné dirópólópa, atimaamo sóró beterae,” yalepó. ³ Atima atéró, qla weyóló hæle bituraalu, moma deté fele k̄lipaae, kale whjtamo tikimó naase mulóló, fópóló dotonalepó.

⁴ Sol-ró Banabas-tamo Dei Kepe Wisiné doto-natepa, Selusia bepaae doropóló, aimó atimaamo wéi nukumó wéiné bopéló daaló betere hae kwia Saiprus-paae felepó. ⁵ Atimaamo atéró ai hae kwiamó t̄ene be Salamis bemó sókó fóló bituraalu, Juda wh̄rapené fo wosetere berapemó so wh̄paae Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melótú betalepó. Téró, Jon me doi Mark-kélé, atimaamo tao sóró kutó diyaai atima fea fóló betalepó.

⁶ Atéró, atima ai wéiné bopéró daaló betere hae kwia tuqmó kutu beteró Papos be huluamó sókó felepó. Aimó Juda wh̄ikó isi wh̄tei, Kótóné koló wh̄pó du betere seké Bar-Jisas beterepó. Atimaamo ai kale sekétamo Papos bemó hokolaa yalepó. ⁷ Kale isi whj Ba-Jisas, *Gavman* whj Sersias Polas sisó supuróló, ątamó kutu betere wh̄pó. Ai *Gavman* wh̄ita, tué tiki wisi mulu, Banabas-ró Sol-tamopaae Kótóné fokó ą wosaaipa, yó melaai ape yalepó. ⁸ Atéyaletei, kale isi wh̄jné Banabas-ró Sol-tamoné yó matere fo *Gavman* wh̄jné wosóló kisipa tiki tiraqsóró, kae

kae fotei du betalepó. Elimas doita, Krik be foné isi whjépó. ⁹ Téró Sol ąkélé, ama take mole doi Sol taaróló, Pol doi mulalepó. Téró, Pol Dëi Kepe Wisiné fotokqoratepa, Elimas kikéyóló kaae taaru duraalu, “Yäta, mo dowi kepené naalemapó. ¹⁰ Naaota, donoi alaró wisi alatamo bóe ai du betere ape. Yäta, mo dilikitere alaró kapala fotamo fjanuraalu, Tale Kótóné donoi alaró donoi fotamo naao ai wérótú betere ape. ¹¹ Naao ai ala deremó, Talené ya deké supu, mió mepaae sawa be dëmó naao kele diliki yaalopó. Atéró bituraalu, sukané dékélé, naao kelaalomeipó,” yalepó.

Téyäletamotóró, ó sámó diliki ą tuäpaae deróló kale sekéné kele dilikiralepó. Atétepa, ą naase tawóló ąlisó faaire whjkó daaléró sisité kwęyalepó. ¹² Kale ai *Gavman* whjné até dere ala kilituraalu, sirayóló ą kisipa tiki tiralepó. Ti noatepae, Talené ama fo yó matere ala mopóló kisipa mutu yalepó.

¹³ Até du beteró, Pol-ró ama fulumu whjrapetamo ai Papos be taaróló wéi nukumó Pampilia hae kwia tuämó tene be hulua Perkappaee felepó. Atétepa, Jon-tei Mark-pó du betere whj ą atimaamo taaróló Jerusalem bepaae fesaae felepó. ¹⁴ Atéró, atimaamo ai Perka be taaróló Pisidia hae kwiamó tene Antiok be huluamó sókó felepó. Atéró fóló bituraalu, sña nóló betere suksamó atimaamo Juda whjrapené fo wosetere be dolopaae holóló betalepó. ¹⁵ Atimaamo atéró beteremó, kale Moses-né asëre foró Kótóné kóló whjrapetamoné asëre fo dosåatu betalepó.

Atéyale k̄lipaae kale ai fo wosetere be kaae tare wh̄rapené atimaamo faleyóló duraalu, “No tamo-ó, diaamoné so wh̄ häiratere fokó enére?” yalepó.

16 Ti fo depa, Pol ą turukó holóló fo yaai kaae su naase horóló duraalu, “Israel wh̄raperó dią Juda meire fake so wh̄itamo-ó, Kótópaae witu, naameyóló ą aqmó betó mole so wh̄ipaae yalo i dere fo wosae. **17** Mo take dą Israel fakené Kótóné dąné ayarape deté faaire wh̄irape amatei sóró beteraté walepó. Atima atéró Isip bemó betepa, Talené atima so wh̄i doasi fake firalepó. Ai ala epa, Kótóné mo Taoró mole fotokonétei ai Isip hae tale dóló ama so wh̄i fasó sóró dapesó weipakalepó. **18** Atéró, so wh̄i bitinire tikimó kutu bitu, atimané kisipa mole ala yaairaalu, dowqae fu betepa, Kótó ąpaae feteyóló wópóló kaae tawóló bitiré felepó. Até yalemókélé, feteyóló wénitepa, häle kaae tarepó. Atétepa, ba fo wh̄i siki tamо keme ipakalepó. **19** Téró, Tale Kótóné atima bетeraaire Kanan hae kwia häle muni, w̄eikeró fakené t̄teróló kaae tapa dóló tokó faaróló, ai hae kwia Israel fake so wh̄imó mo ti malepó. **20** Isip hae kwiapaae fele ba fomó kaae sóró wóló, w̄eikeró doasi be hulua doló torokó fale ba fomó sókó wouraalu, 450 ba fo kemeyalepó. Ai alarape deté wóló k̄lipaae Kótóné kale Israel wh̄iné bóe topo wh̄i sóró daalaté weipakalepó. Até deté wóló, Kótóné k̄oló wh̄i Samuel betale alimó sókó walepó.

21 Atéró, Kótópaae atima kaae tawaaire topo wh̄ikó sóró bетerae yóló wosetu betalepó. Tétepa,

Kótóné Benjamin fake whjkó Kisya naalema Sol topo whj Kin sóró beteralepó. Ai whj doasi Kin betepa, ba fo whj siki tamo kemeyalepó. ²² Téyaletei, nalo Kótóné Sol taaróló ą betale sirimó Depit topo whj Kin sóró beteralepó. Kótóné Depit kaae kelalemó, ą whj wisinaalepa, i fo yalepó. ‘Jesi naalema Depit-ta, mo whj wisinaalepó. Åta, yalo kisipa kaae muluraalu, yalo erae, dere ala mo fea ama erótú betaalopó,’ yalepó.

²³ Yesuta, Depit-né deyale fake whjkó betané deyalepó. Atéyale Yesu ą Kótóné Israel fake so whj mo ti aluyaqsóró tao saaire whj dią beterepaae dotonaalopóló muló betere fo mo eróturaalu, ai dotonó betere ape. ²⁴ Mo take Yesuné ama kutó kaae sóró diyaai epatei, folosóró Jon-pi wóló, Israel so whj feapaae Kótóné fo tué yópóló yó mótu betalepó. Atéró yó mótu duraalu, ‘Diąné du betere dowi ala taaróló kisipa tiki fetepa, ti yalo dią węi tópuraalopó,’ du betalepó. ²⁵ Téró, Jon-né ama diyale kutó kemeraairaalu, i fo yalepó. ‘Diaaq tuéné ęta, kale waalopó du betale whj nisi yaqse. Ęta, diaaq kaae tawóló betere whj meipa, i fo betą wosae. Åta, yalo kılipaae waalo ai ape. Ti ęta, ą kaae whj wisi bitinireteiné ama hó bené képikélé yalo teraayaaire mo sunipó.’

²⁶ Yalo norape-ó, diąta Abraham-né deyóló fakerale naaleraperó Kótópaae wituraalu, ą aomó sukóló betere Juda meire fake so whjné deyóló fakerale so whjtamo da fea aluyaqsóró dapesó faalopó, ere fo Kótóné mo ai eró betere ape.

²⁷ Jerusalem bemó betó mole so whjró atimané topo whjrapetamoné Yesuta, dą aluyaqsóró tao saaire whjpó tué munipó. Téró, Kótóné kóló whjrapené asémó ere fo *fula* dokq fea dosqatu bitutei wosóló kisipa munipó. Kale asémó ere fotei dokonóturaalu, atimané ą mo ti sukópóló dae yóló só deralepó. ²⁸ Atimané Yesu daai kisipa mutu, ą tuqmó me dowi ala kwiaqó muléró tale yaletei, me ala mupa kilinipó. Atépatei, atimané Pailat-paae duraalu, ‘Ą sinópóló dae,’ yóló setu betalepó. ²⁹ Ai alarape yóló kemetepa, kale asémó ere fo mo dokonóturaalu, filipaa ni tómó olepa, tokóló dourale felepó. ³⁰ Téyaletei, Kótóné ą dou dolomó mupa kepaaralepó. ³¹ Atéró kepaayóló bitu, take betale Kaleli be taaróló, Jerusalem bepaae ątamo wale whjrapené ą kepaayóló betere ala kelalepó. Atéyale ala kelale whjrapené dą Juda fake so whjpaae yó mótu beterapó.

³² Kótóné dąné ayarapepaae duraalu, yalo diqmó take i ala eraalopóló mulale fo wisi dąné diapaae mió i yó matapa wosae. ³³ Mo take Kótóné dąné noutererapepaae duraalu, ‘Diąkélé diaaq deté faaire naale senaalekélé, atima aluyaqsóró tao saalopóló muló beterepó,’ Ai fo dokonóturaalu, Kótóné Yesu ai kepaaró betere ape. Ti ai yóló muló betere fota, *buk Sam sapta* 2-mó aserapó. Kótóné duraalu,

‘Yata, yalo naalepó. Mió ę naao aya alée felepó,’ erapó.

³⁴ Atéró, Yesuné tiki dou dolomó kelaas yópóló taaréni, kepaaró beterapó. Atéyaaalopóló, mo take asémó erapó. Ai fo i ape.

Yálo Depit-paae häle melaalopóló, kae muló betere qla ama ere fo dokonóturaalu, yámó mo melaalopóló,’ erapó.

35 Ai fo kaaetei, Sam-mó duraalu,

‘Naaota, kale dowi alakélé, inire whj wisiné tiki häle dou dolomó kēlaa yópóló kaae tawaalo meipó, fo aseyóló muló beterapó,’ erapó.

36 Ti noatepae, Depit doasi so whj kuamó Talené kutó dité fu beteró sukale whjtei, sinitipa atimané alimarapetamo betamó douróló ama tiki ai kēlaa yale ape. **37** Depit-ta até yaletei, ama Naale wisinaale, ti Kótóné dou dolomó mupa kēlaa yópóló kaae taní, ama kepaaralepó.

38 Térəpa norape-ó, dñé i yó matere fo wisi mo wisiyóló wosóló kisipa tiki tira. Ai whjné dñé dowi alamó saai yale kwia ama tokóló taae faralepó. **39** Kale Moses-né asere foné dñé dowi ala tokóló kemeróló, whj wisi beteranipó. Téretei, Yesuné dä kepaayóló betaaire fo wisi yó materetei wosóló kisipa fetetepa, ti dñé dowi alamó kwia saairetei tokóló kemeraalopó. **40** Kótóné kóló whjrapené i ala yaalo ai ape yale fo diäpaae eraqsóró, mo wisiyóló kaae tawae. Ai fo i ape.

41 ‘Diä faletere whjrapené i dere fo wosae. Yálo ai depa kolóló sira deté fu beteró deté fu beteró, sinituraalu aluya. Yálo doasi ala yaalopóló me whjnékél diäpaae depa, wosóló tué tiki tiraalo meipó,’ fo aseyóló muló beterapó,’ yalepó.

42 Ai fo du beteró Pol-ró Banabas-tamo ai fo wosetere be taaróló faaitepa, kale be whj so

whjné duraalu, “Diaamo momó kale fo wisikó uté waaire *fula-mó* yó melale waasepólópó,” yalepó. ⁴³ Atima ai fo wosetere be taaróló, belapaae sókó felepó. Téró, Banabas-ró Pol-tamo fupa Juda so whjró Juda meire fake so whjtei, Juda so whjné dere ala yó tare so whítamo kale whítamo sya wapa, atimaamoné duraalu, “Dią Kótóné kolené sukuturaalu, häge matere ala tuämó betó tawópóló yae,” du betalepó.

⁴⁴ Téró, me *fula-mó* fo wosetere be dêmó ai be huluamó betó mole so whj Kótóné fo wisi wosaairalaal, wóló betó molepó. ⁴⁵ Atétepa, atimaamoné yó mótu betere fo wosó tawóló betó mupa, mepaae Juda whjrapené kolóló, atimané dere fo wosaai ai ala uqsóró wisi uapóló dei kisipa muturaalu, Pol-ró Banabas-tamoné dere fo teteróló, kae kae fo du betalepó.

⁴⁶ Atétepa, Pol-ró Banabas-tamo né halaainé duraalu, “Kótóné fo dämoné diapaae yó melaai yalemó, dią wosetere hó yalepó. Tétepa, mió dämoné dią sisó eróló, Juda meire fake so whj betó molepaae i kale fo wisi yó melaairalaal fulapó. Ti aita häge mei, dią Kótóné mo ti betere ala sere hóre aqrapó. ⁴⁷ Talené dämopaae i ala yae yóló mulalepó.

I hae kwia feamó betó mole Juda meire fake so whj diliki tuämó betepa dërópóló yalo dią sóró beteralepó.

Ai dëné hae kwia dokø feamó betó mole so whj aluyaqsóró tao sene fae erapó,’” yalepó.

48 Kale ai Juda meire fake so whj atima ai fo woseturaalu, mo doakale hajné sinóló, Talené fo hale sóró horótú betalepó. Talené ama taketi mo ti betere bete saalopóló muló betere so whj feané ai fo wosetu ąpaae tué tiki tiralepó.

49 Tétu, Talené fo wosóló hae kwia feapaae fakeralepó. **50** Atétepa, Juda whjrapené topo whjrapapaekélé, mepaae Juda meire fake so rapekó Kótópaae winé sukóló betó mole doi mole sorapepaaekélé, Pol-ró Banabas-tamo fopaae buópóló, sesemeraté kwęyalepó. Até deté kwęyóló atimaamo ai be hulua tuämó beteretei, taaróló hókó faralepó. **51** Atétepa, faairaalu diaaq dere dowi alamó dámó i fole ape yóló, atimaamoné hó bemó ere hae terepeyóló Ikoniam bepaae felepó. **52** Téró, furaalu Talené ala eró tare whj tamo tuämó Dęi Kepe Wisi fęanuraalu, mo doa hękesené sukuté fu betalepó.

14

Pol-ró Banabas-tamo Ikoniam-mó Kótóné fo yó maletei

1 Téró, Ikoniam bemó Pol-ró Banabas-tamo dua dere kaae, Juda whjrapené fo wosetere be dolopaae holalepó. Téró, atimaamoné mo wisiyóló yó matere foné, Juda so whjró Juda meire fake so whjtamo hosaamó suraalu, mo dekéró so whj kisipa tiralepó. **2** Téyaletei, kisipa tiki tirénire Juda so whjné ai dere fo hó yóló, mepaae hęle betó mole Juda meire fake so whjné Keriso so whjtamo fopaae buópóló sese-meralepó. **3** Atétepatei, Pol-ró Banabas-tamoné

woseni, faleyóló Talené fo betä halaainé daalu, folo su kamó yó maté fu betalepó. Atéró, yó mótu betepa, Kótóné ama kólené sukuturaalu, hale tao sere fo wisi kapala fo nisi yaqsóró, kolóló sira yaaitere alaró kelemei alatamo erópóló, Talené atimaamopaae mo surapó. ⁴ Ai be huluamó betó mole so whj bukótamo yóló, mepaae Juda whjrapetamo muóo, mepaae ti Yesuné fo yó matere *a posel* whjrapetamo muóo, yalepó. ⁵ Atéró kilipaae, Juda so whjklé mepaae Juda meire so whjklé, mepaae topo whjrapekél, betapaae touró bitu, Pol-ró Banabas-tamo kane duné siriyló daalopó yóló fo deyalepó. ⁶ Até yaai yaletei, kale whj tamo daalopó dere fo woseturaalu, ai be taaróló Likonia hae kwiamó tene be Listra be huluáró Derbe be huluatamomó kutu betalepó. ⁷ Atéró, Kótóné ama mió wosetere kisi fo wisi yó maté kwéyalepó.

Pol-ró Banabas-tamo Listra bemó fo yó maletei

⁸ Téró, Listra be huluamó betä whj hamané depemótei hóleke dowi beterepó. Atéró, a mo sawa turukókél feni, betere tikimótóró hale betó tarepó. ⁹⁻¹⁰ Atéturaalu, Pol-né yó matere fo mopóló wosó tarepó.

Pol-né ai whj kikéró kaae tawalemó, ama kisipa tiki tiró betere alané a sumó wisiranérápóló kisipa mutu ąpaae duraalu, “Ya turukó holóló, naao dore hóleke donoyóló daaya,” yalepó. Tétepa, kale whj turukó holóló kwéyai kaae salepó.

¹¹ Ai so whjné Pol-né yale ala kolóló Likonia be foné “Haió, ita, mo kótó tamotei dorowóló

mo whj alée fóló dą tuqmó i betere ape,” yalepó.
 12 Atéró atima kisipané Banabas-ta, ti atimané kótó Susi nisiyóló, ai doi mulóo, Pol-ta fo dere whj betepa, atimané fo fosó fosó dere kótó Hermes nisiyóló, kótó Hermes doi mulóo, yalepó.
 13 Atéró, atimané kótó Susipaae moma dere beta, doasi be tų aupalo dęmó t̄enepó. Ai moma dere be kaae tare whjklé, mo so whjklé, atima mo fea wóló Pol-ró Banabas-tamopaae hupu dóló momaraairaalu, wą *bulmakau* hupuraperó ne fuané aleyóló depa dere meleketamo sóró, ai be hulua bopéró betere tipi tų serekemó sókó walepó.

14 Até du betere fo Pol-ró Banabas-tamoné wosóló ai ala yaqsóró sesé duraalu, atimaamoné deró betere kuti bisayalepó. Atéró bisayóló sururu yóló fóló, kale be whj so whj wó mole kua dolomó fo fake yóló duraalu, “Diagné aita noa ala du bitu de? 15 Dämo Kótó mei, dą fea betə tiki daale whj i ape. Dämota, kale mió wosetere kisi fo wisi diapaae yó melaairaalu, sóró wale whj tamo i ape. Téräpa, ai betekélé munire kapala kótópaae hupu dóló moma dere ala taaróló, mo ti betere Kótó, haekélé, sákélé, wēi kēlakélé, ere qla qlakélé, fea aleyóló muló betere Kótópaae betə kisipa tiki tiróló betae. 16 Mo take bitiré wale ba fo dokö hae kwia feamó betó mole so whjné kisipa mutere ala yaai dowqae fu betepa, Talené atimapaae até ekesé yóló sesé ini, atimané tué mole ala yópóló taalalepó. 17 Téyaletei, Kótóné amatei ą mo beterapóló kisipa muópóló, dią tao sóró wisi ala eróturaalu, dämó hali alikélé suka alikélé, ba fo alikélé, fea Talené qlótú beterapó.

Ti até dere alata, dią hajné sukóló beterópóló Kótóné ama eratapó,” yalepó. ¹⁸ Atimaamoné ai be whj so whjpaae atei ala wisinipa ekesé yóló sesé yaletei, mo dowqae felepó. Téturaalu, felekemó atimaamopaae hupu dóló momaraai yalepó.

¹⁹ Téró, mepaae Fisiria hae kwiamó tene Antiok beró Ikoniam betamomó betó mole Juda whjrape atima fea Listra be huluapaae tourález walepó. Atéró touró bituraalu, Pol-ró Banabas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo yalepó. Atéró, kapo duné siriyóló daletikimó, Pol mo ti sinale nisiyóló kale sekérapené ama tiki sjyóló sóró, ai be hulua bopéró betere tipi tū aopaae taae deralepó. ²⁰ Atéró mupa, Talepaae kisipa tiró betere whjrape bopéróló daae mupa, kale seké a turukó holalepó. Atéró, a dale bepaaetei momó felepó. Téró, ai hija ti Banabas atimaamo Derbe bepaae faai felepó.

*Pol-ró Banabas-tamo Siria hae kwiamó tene
Antiok bepaae fesaae fele fo*

²¹ Atimaamo ai be huluamó Kótóné mió wosetere kisi fo wisi yó melale tikimó, so whj mo dekéró Talepaae kisipa tiralepó. ²² Até du beteró nalo atimaamo momó Listra be huluamókélé, Ikoniam be huluamókélé, Antiok be huluamókélé, Talepaae kisipa tiró betere so whj atima ere alatóró yó tanópóló, ketekéró fotokötamo bulatere fo yó melaté felepó. Atéró, yó mótu duraalu, “Dięné kisipa tiki diriyóló bitu, Tale Kótóné teteróló daale aopaae sókó faaitepa, ti doasi sekéi ala tuámókélé bitiré fu

betaalopó,” yalepó. ²³ Téró, Pol-ró Banabastamo mepaae be hulua dokø Keriso so whj kaae tanópóló, Keriso dirire whj disirape sóró beterótua deté kwéyalepó. Atétua yóló, atima qla weyóló bituraalu, Talepaae kisipa tiró betere so whjmó atimané tué tiki tiratere alamó Talené atima wisiyóló kaae tanópóló momaralepó. ²⁴ Atimaamo ai so whjmó momaróló, Pisidia hae kwia tuqmó fóló, momó kale Pampilia haemó sókó walepó. ²⁵ Aimó atimaamo Perka be hulua so whjpaae Talené mió wosetere kisi fo wisi yó melóló, Itali bepaae felepó.

²⁶ Ai wéi fókumó tene Atelia bemó atimaamo wéi nukumó Antiok bepaae walepó. Ai bemóta, take atimaamo Talené kutó dirópóló Keriso so whjné Kótópaae momaróló sóró beteralepó. Atéró, Kótóné ama koleturaalu, tao sóró dirae yale kutó diyóló kemeróló, kale bepaae momó fesaae walepó. ²⁷ Atimaamo atéró fóló bituraalu, kale Keriso so whj mo fea touróló betó mupa, Kótóné atimaamo fotokoratepa erale alarape fea yó melalepó. Atéró yó melótú duraalu, Juda meire fake so whjné Kótópaae kisipa tirópóló, Kótóné amatei tü tukjyóló mulalepó yalepó. ²⁸ Ai forape yóló, Yesuné ala eró tare so whjtamo doa folo sukamó bitiré felepó.

15

Jerusalem bemó tourale fo

¹ Mepaae Judia hae kwiamó betó mole whjrake Antiok bepaae dorowóló, ai bemó betere Keriso

norapepaae etei fo yó mótu betalepó. “Dią Moses-né asere fo aqmó bituraalu, diaaq tiki sekaętikini depa, ti Kótóné dią mo ti aluyaqsóró tao saalo meipó,” du betalepó. ² Kale whjrapené ai fo du betepa, Pol-ró Banabas-tamoné ai whjrapetamo mo doasi fo tokótamo yóló atei kaae fo yó makesé yóló foné u só derótú i só derótú du betalepó. Até du beteró, Antiok Keriso so whjné Pol-ró Banabas-tamo yóo, mepaae tué tiki tiró betere Keriso whjrape yóo, yóló Jerusalem bepaae doteyaaai sóró beteralepó. Ti aita, Kótóné ama *aposel* whjrapero whj disirapetamopaae i du betere fo moé? yóló wosene fópóló yalepó. ³ Téró, Keriso so whjné atima dotonatepa furaalu, Fonisia hae kwiáró Samaria hae kwiatamomó i fo yó melaté felepó. “Kale Juda meire fake so whj atimata, Talepaae tué tiki feteyóló betó mulapó,” deté fu betalepó. Ai fo dere woseturaalu, ai be huluamó betó mole Keriso norape atima hajná sukutu betalepó. ⁴ Téró, atima Jerusalem be huluamó sókó felemó, kale *aposel* whjrapekélé whj disirapekélé, Keriso so whjkélé, atima mo wisiyóló dape salepó. Téró, Pol-ró Banabas-tamoné Kótóné atimaamo fotokoratepa erale alarape fea atimapaae yó melalepó.

⁵ Téyaletei, mepaae Farisi fakekó Talepaae kisipa tiró betere Keriso whjrape turukó holóló duraalu, “Ti ai Juda meire fake so whj Moses-né asere fo aqmó sukóló betoo, atimané tiki sekaętukoo, yópóló yae,” yalepó.

⁶ Atétepa, kale *aposel* whjrapero whj disirapetamo fea ai fo donoraai betapaae tourale

walepó. ⁷ Atima ai forape du beteró kemetepa, Pita turukó holóló duraalu, “Norape-ó, kale Juda meire fake so whj Kótóné ama kisi fo wisi yalo kólóné eratepa, wosóló tué tiki tirópóló, mo taketi Kótóné dä tuämó é sókó sóró beteraletei diaaq kisiparapó. ⁸ So whj feané tué tiki tuämó mole ala keletere Kótóné Juda meire fake so whj dape sere ala yó móituraalu, Dëi Kepe Wisi dä melale kaaetóró atimakélé malepó. ⁹ Ama däpaae kae ala eróo, atimapaae kae ala eróo, ini, atima tué tiki tiratere alanétei, atimané hosaa tuämó mole dowi ala tokóló taaa faróló wisiralepó. ¹⁰ Térapa, diaaq Kótó surémóló kaae kelaairaalu, ai Keriso so whjné hulumó sekéi ala noatepa belerótú de? Mo take däné ayarapenékélé, dänékélé, atei kaae sekéi ala beleyaaire mo sunipó. ¹¹ Däné atei kaae fo mo enénipó. Tale Yesuné ama kólené sukuturaalu, aluyaqsóró häle tao sere alané dä tao su dere kaae, atimakélé atétóró dapó,” yalepó.

¹² Téró ai touró betere so whj fea fo tekeni, Banabas-ró Pol-tamoné dere fo wosaai, dua betó molepó. Atéró betó mupa, Kótóné atimaamopaae kae kae kelemei alaró me ala yaai deremó eratere alatamo Juda meire fake so whj kuamó eraté kwéyale fo yó mótu betalepó. ¹³ Atimaamoné ai fo yóló kemetepa, Jems ą turukó holóló duraalu, “Norape-ó, yalo i dere fo wosae. ¹⁴ Folosóró kaae su, Kótóné ama kólené sukuturaalu, Juda meire fake so whj ama fake beteraai kisipa mutu, ere ala take Simeontei me doi Pitané däpaae yalepó. ¹⁵ Take Kótóné ama kóló whjrapenékélé ai tué muturaalu, i fo asęyóló muló beterapó.

16 'I ala yóló kemetepa, Depit-né təyale be fisikó fóló moletei, ę wóló yalo momó təyaalopó. Mepaae kəlaa yóló doyale əla əlarapekélé fea yalo aleyóló mulaalopó.

17-18 Fisikóló momó təyaalopó dere fota, ti Juda meire fake so whjró mepaae dosəani tukó fale so whjatamo Talepaae wópoló təyaalopóló erapó.

Ti noatepae, ai ala eraalopóló ere Talené ama fo dokonótú ai ere ape.

19 Térené yalo kisipané kale ai Juda meire fake so whj Kótópaae tué tiki tiratepatei, dənə atimapaae doasi sekəi ala eraalo meipó. **20** Atei ala ini, atima etei kaae ma fotei asəyóló dotəyaalopa sae. 'Kapala kótópaae moma yóló detere hupu ó na naqse. Mené so ó whj əlémi nokole alakélé, hupu ó na depamó képi duwóló sukuteretei nokole alakélé, na ó hupu samea nokole alakélé, mo yaqse,' yaalopó. **21** Ti noa betené dumipó. I fota, mo taketi Moses-né asəre fo atima betere be huluarapemó yó melaté waletei, feané tuérapó," yalepó.

22 Atéró, *aposel* whjraperó Keriso whj disirapetamokélé, mo Keriso so whjékélé, fea betəpaae touróló, atimakó whj tamo Antiok bepaae doton-aii sóró beteraai tale yalepó. Téró, kale so whjné Pol-ró Banabas-tamo atima fea fópoló Judas me doi Barsabas-ró Sailas-tamo sóró beteralepó. Ai whj tamota, ai bemó betó mole Keriso so whj dapesó fu betere whj tamopó. **23** Téró, ai dotəyaaire whjrapené só fópoló, i fo asəyalepó.

“Dä aposel whjró whj disirapetamota, diaaq norape i ape. Dä feané diä Antiok bemó Talepaae kisipa tiró betere Juda meire fake norapepaaekélé, Siria hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, Silisia hae kwiamó betó mole norapepaaekélé, mo doa koleó, dapó.

24 I dere fota, dákó mepaae whjrape diä beterepaae wóló yale foné diaaq kisipa seké yalepó depa, dğné wosalepó. Ti ai whjrapeta, dä Keriso so whjné dotoréni, atima koleyqané diä beterepaae wóló, atimané kisipa mole fo ai eré ape.

25 Norape-ó, até dere alamó dä fea betapaae touróló bitu, dákótei, whj tamo sóró beteróo, dğné hosaa mole no Banabas-ró Pol-tamo yóo, yóló diä beterepaae ai dotonatere ape.

26 Ti ai whj tamota, dğné Tale Yesu Kerisoné fo yó melaté kotepa atimaamo daqsóró wini, halaainé Kótóné kutó diraté kotere whj tamopó.

27 Térpa norape-ó, dğné asęyale fo kaaetóró Judas-ró Sailas-tamoné kılónékélé yó melaalopa wosae.

28 Dğné tuénékélé, Dëi Kepe Wisinékélé, i ala kolóló mo wisirapóló kisipa moleteiné i fo betä dapa, wosae.

29 Kapala kótópaae momatere hupu ó nakélé, Hupu ó na sameakélé, na ó hupu depamó képi duwóló sinitereteikélé, mené so nópu nokole alakélé, mo yaqse. Atei alarape initepa, mo wisirapó. Diä fea mo doa koleó,” dapó.

30 Téró, kale dotęyale whjrape Antiok bemó

sókó fóló, ai kale Keriso so whj mo fea betapaae touróló betó mupa, kale *fas* malepó. ³¹ Atéró, ai bemó betó mole Keriso so whjné ai *fas*-mó aseyale foné atima hosaa diriralepó. ³² Judas-ró Sailas-tamokélé, Kótóné kóló whj tamo ereteiné Keriso so whj fotokoróló keteké bulatere fo mo dekéró yalepó. ³³ Atétu beteró, atimaamo aimó betó mole Keriso so whjtamo mepaae be drape betalepó. Atéró, momó atimaamo dotonale Keriso so whj beterepaae fópóló dotonaai duraalu, “Kótóné diaamo hosaa muni deyóló dua betere ala erópóló yae,” yóló dotonalepó. ³⁴ (-) ³⁵ Atétepa, Pol-ró Banabas-tamo Antiok bemó bitu, atimaamonékélé mepaae whjrapenékélé, so whjpaae Talené fo yó melóo, Keriso so whjpaae Yesuné dere ala etérópóló yó melóo du betalepó.

Pol-ró Banabas-tamo tekeyóló fele fo

³⁶ Atétu beteró, nalo me sukamó Pol-né Banabas-paae duraalu, “Dámo take folosóró Talené fo yó maté kwéyale be huluarapepaae dáné no nerape netéró beteréró keleté kwéyai faalopó,” yalepó. ³⁷⁻³⁸ Atéró, Banabas-né Jon me doi Mark-kélé, atimaamotamo faai yaletei, Pol-né a faalo meipó yalepó. Ti noatepae, take folosóró Pampilia bemó Talené kutó diraalopó yalemó, a hóyóló atimaamo taaróló fesaae feleteinépó. ³⁹ Atimaamo atéró dóroi du beteró tekeyóló Banabas-né Jon-tei, me doi Mark dape sóró wéiné bopéró daaló betere hae kwia Saiprus-paae wéi nukumó faai felepó. ⁴⁰ Tétepa, Pol-né átamó faaitere whj Sailas dape sóró atimaamo faaitepa, Keriso norapené duraalu, “Talené

kólené sukutu, hale tao sere alané diaamo wisiyóló kaae tanópóló yae,” yóló dotonalepó. ⁴¹ Téró, atimaamo Siria hae kwiaró Silisia hae kwiatamo tuámó Kótóné betapaae touróló betó mole Keriso so whj fotokó bulaté felepó.

16

Timoti Pol-tamo fele fo

¹ Pol a Derbe be huluapaae fóló nalo Listra be huluamó sókó felemó, ai bemó Yesuné ala eró tare whj betä ama doi Timoti beterepó. Ama hamata, Juda fakekó Talepaae kisipa tiró betere sotei, alimata Krik fake whjipó. ² Ai Listra be huluamó betó mole Keriso noraperó Ikoniam be huluamó betó mole norapetamoné Timotita, Keriso whj wisinaalepóló dukirótú beterepó. ³ Pol-né Timotikélé ątamo kwęyaai tué muturaalu, Timotiné tiki sekäç tukópóló yalepó. Ti aita hale mei, Timotiné alimata Krik fake whjipóló ai be hulua so whj feané kisipareteiné Juda fake dée nalaqsóró yalepó. ⁴ Atima atéró, ai be hularape dokó kuturaalu, Jerusalem bemó betó mole whj disiraperó *aposel* whjrapetamoné Keriso so whjné wosóló, aqmó beterópóló asęyale fo dosşayóló yó melaté felepó. ⁵ Atéró yó matere fo woseturaalu, ai be hulua dokomó betó mole Keriso so whj Talené alamó fotokó bualepó. Até dere kilituraalu, mepaae hale betó mole so whj atima Talepaae kisipa tiręleta yaleteiné be dętere dokó Keriso so whj fakeraté fu betalepó.

Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whj kelale fo

6 Pol-ró ama fulumu whjrapetamo Esia hae kwiapaae kale fo wisi yó melaté faqsóró Dei Kepe Wisiné sesé depa taaróló, Frisia hae kwiáró Kalesia hae kwiatamomó maaté yó maté felepó. **7** Atéró, atima Misia hae kwiáró Bitinia hae kwiatamo dälemó sókó wóló, Bitinia hae kwiapaae faai yaletei, Yesuné ama dotonale Dei Kepe Wisiné aipaae faqse yóló sesé yalepó. **8** Atétepa, atima Misia hae kwia dekeróló Troas bepaae derepelepó. **9** Atéró, dikitamo Pol-né nokenaró dere kaaené Masedonia whjkó wóló kema yóló turaalu, “Dä Masedonia hae kwiamó betó mole so whj tao sene ape,” yalepó. **10** Até dere ala kolóló, mo ai fapotóróti dä turukó horóló, kale Masedonia hae kwiapaae faairaalu, qla qla sisóló mulalepó. Ti noatepae, Kótóné mió wosetere kisi fo wisi Masedonia so whjpaae yó melale fópóló, dä dotjetapóló kisipa mualepó.

Lidia Kótópaae kisipa tirale fo

11 Atéró, dä faairaalu Troas bemó wēi nuku sóró Samotres bepaae fóló, aimó fiyalepó. Téró ai hjka ti dä Neapolis bepaae felepó. **12** Neapolis be hulua taaróló Filipai be huluamó sókó felepó. Ai be huluata, kale Rom *Gavman*-né doasi topo be ereteiné Masedonia hae kwia tuqmó doi mulapó. Dä ai bemó betepa, mepaae be dērape kemeyalepó.

13 Sja nóló fo wosetere be dēmó, dä ai be hulua bopéró betere tipi tūpaae sókó fóló derepelepó. Atéró, tipi aqró fole wēi fókumó, Juda fake so whjné momaneta dere tiki kelaai felemó, mepaae sorapekélé, wóló betó mupa kelalepó. Atépa, dä

doropóló, Kótóné fo yó melaairaalu kaae salepó. ¹⁴ Téró, ai yó matere fo wosetu betere sokó betənē doi Lidiapó. Ai so ą Taiyatira be whj soné sonaai kuti mepaae so whjtamо dotonóló *moni* su beterepó. Ai so Lidia ąta, Kótó aqmó naameyóló dua bitu, Talené doi sóró horótú beterepó. Atére so Pol-né yó mótu betere fo wosópóló, Kótónétei ama hosaa feteralepó. ¹⁵ Atéró, kale sokélé, ątamo betəmó betere ama fake so whjklé, atima fea węi tópuralepó. Atéyale k̄lipaae kale soné dąpaae duraalu, “Diaaq tuénétamo ę Talepaae kisipa tiró beterapó depa, ti dią sawa be dəmó ętamo betaalopa ape,” yóló dirii fo depa dą ama dere fo wosóló felepó.

Pol-ró Sailas-tamo dipula beterale fo

¹⁶ Me su kamó dą momaneta dere tikipaae felemó, tūmó betə wae sóró kutó diratere so seimale hokolaa yalepó. Ai sota, dowi kepené fotokɔratepa nalopaae yaaire ala kolóló i ala mo yaalopó dere fo mo dokonateremó doasi *moni* sóró ą teteróló kaae tare whjrapepaae maleta dua yalepó. ¹⁷ Ai so seimalené Pol-sépi dą sysa wou fo fake yóló duraalu, “I whjrape atimata, Mo ó Taoró daale Kótóné kutó diratere whjrapepó. Atimata dią mo ti aluyaqsóró tao saaire ala wisi i ape, yóló diąpaae yó matere whjrapepó,” yalepó. ¹⁸ Be dętere dokó kale soné kale fo kaaetóró du betepa, Pol ą hótепa fetée wóló dowi kepe foné sóró duraalu, “Yesu Kerisoné doimó dapa, yą ai senaale tuqmó beteretei taaróló sókó fae,” yalepó. Mo ai fo deretamotóró dowi kepe kale senaale taaróló sókó felepó.

19 Até dere ala kale senaale talerapené kilitu, atima take du betale kaae *moni* saai dere tü tikalepó kisipa mualepó. Téturaalu, Pol-ró Sailas-tamopaae doasi fopaae buóló atimaamo naasemó etée sóró tawalepó. **20** Atéró, atima sóró beteró betere whjrapetamo fo tekçairaalu, so whj ola dotonótua dere tikipaae felepó. Atéró Rom *Gavman*-né fo tokóló taleyópóló sóró beteró betere whjrapené keletómó daalóló duraalu, “Atimaamota, Juda whjinétei djané be hulua dorópóló disirótú beterapó. **21** Atimaamonéta, dä Rom *Gavman*-né yaqse yóló fo muló betere fo tukóló i ala yae yóló yó mótu beterapó,” yalepó.

22 Téró, kale senaale talerapené dere alamó so whj mo fea atimatamo muni folo, Pol-ró Sailastamo só deratere fo du betalepó. Até du betepa, kale fo tokóló tale dere whjrapené susupuratere whjrapepaae atimaamoné kuti sokóló biyané fokosói ala yae yalepó. Ti fo depa, atimaamoné deró betere kuti sorokóló taae faróló fokosoi ala yalepó. **23** Ai ala du beteró, *dipula* be kaae tare whjné naase tuapaae mulóló, ąpaae mo dirii fo yóló duraalu, “I whj tamo botokó faqsóró mo wisiyóló kaae tawae,” yalepó. **24** Téró, kale sekéné yale fo wosóló, ą wituraalu kale whj tamo mo be ke tuq dolopaae betherale felepó. Atéró, atimaamo botokó faqsóró ni fake dolopaae hóleke tamo deróló dulalepó.

25 Atéró bitu, mo dikitamo 12 kilok Pol-ró Sailastamo Kótópaae wole fo dere alaró momatamo deté fu betalepó. Atétu betepa, mepaae *dipula* bemó betó mole whjrapené wosó tarepó. **26** Téyalemó, mo doakale wii bao wóló be

tao sóró worerale tikimó, ai *dipula* be tükélé, haletei turukwé fóló whírape dulótua yale *sein* képirapekélé, fea whaaló yóló hale teraae felepó. **27** Atépa, kale *dipula* be kaae tare diki tare whí turukó holóló kelalemó, *dipula* be tü mo fea turukwé fóló mupa kelalepó. Atépa kilitu, ai whírape mo fea dapo dapo yóló fele nisi yóló ama sepakené qatei ama daai yalepó. **28** Até depa, Polné fo fake yóló duraalu, “Naaotei ya doraai kisipa muaqse. Däta, botokó feni, mo fea i betó mole ape,” yalepó.

29 Ti fo depa, kale diki tare whjné mepaae whírapaiae sá sóró ape yóló *dipula* be dolopaae fóló kelalemó, u ere alamó q Pol-ró Sailas-tamo betere aqmó deraapisa fóló muni dere felepó. **30** Atéró, kale whí tamo dapesó fóló belamó daalo bitu, “Doa whí tamo-ó, q aluyaqsóró tao sónpóló, noa alakó yaaloé?” yalepó.

31 Ti fo depa kale whí tamoné qapaae tokó mótu duraalu, “Ya Tale Yesu Kerisopaae kisipa tiki feteyóló tiratepata, ti Kótóné yakélé, naao fake so whíkélé, mo fea aluyaqsóró tao saalo ai ape,” yalepó. **32** Atéró atimaamoné Talené fo qapaaekélé, ama bemó betó mole so whí feapaaekélé, yó melalepó. **33** Téró, mo ai dilikitamotóró kale whí atimaamo daale tikimó dowaléyale tiki wéi fokoralepó. Atéró mo tétitóró kale whí akélé, ama naale senaale sokélé, mo fea wéi tópuralepó. **34** Atéró, kale whjné Polró Sailas-tamo ama bepaae dapesó fóló, qla melalepó. Téturaalu, kale seké akélé, ama naale senaalekélé, somakélé, atima fea Tale Kótópaae

kisipa tiki tiróló bituraalu, hajné sukóló hékese du betalepó. ³⁵ Téró, hija be dëtepa, kale fo tokóló tale dere whírapené diki tare whírapepaae duraalu, “Kale *dipula* be kaae tare whípaae ai kale whíj tamo fópólópa, doteyae,” fo ene fópóló dotonalepó. ³⁶ Atéró wóló ai fo depa, kale *dipula* be kaae tare whíjné Pol-ró Sailas-tamopaae duraalu, “Kale fo tokóló tale dere whírapené diaamopaae dua wisiyóló fae yó ąló beterapa, diaamo fae,” yalepó.

³⁷ Ti fo yaletei Pol-né ai whírapepaae duraalu, “Dámó kikiti sókó daaróló mo faalo meipó. Ti noa betené mei, dámokélé Rom faketamo touróló doi betámó mole whítei, diaaq dámotamo fo tokóló wisiyóló taleni, hakeamó so whíjné keletómó dámó hale hóko doló sameatamo *dipula* beteralepó. Até yaletei dámopaae kikiti sókó daalóló fae dere wisirapóló de? Ai ala wisinipa, mo atimatóró wóló dámó sokotepa wisirapó,” yalepó.

³⁸ Ai fo depa, kale diki tare whírapé fóló, topo whírapepaae ene felepó. Ai fo wose-turaalu, atima kisipané Pol-ró Sailas-tamo kae fake nisi yaletei, Rom faketamo touró beterapó depa, woseturaalu atima wiyalepó. ³⁹ Atéró atimané Pol-ró Sailas-tamopaae dua naamei fo yóló duraalu, “Diaamo hale fópóló *dipula* sokotapa, i be hulua taaróló dua faasepe,” yalepó. ⁴⁰ Atétepa, Pol-ró Salasitamo *dipula* be taaróló Lidiané bepaae felepó. Atéró fóló kelalemó, aimó Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betere hamomarape touró betepa kelalepó. Atépa ati-

maamoné atimapaae Talené ala tuşmó diriyóló beterópóló, keteké bulatere fo du beteró atimaamo felepó.

17

Pol-ró Sailas-tamo daai yale fo

¹ Pol-sépi atima Ampipolis be huluaró Apolonia be huluatamomó bosenóló, Tesalonaika be huluamó sókó felepó. Ai be huluamó Juda fake so whjné fo wosetere be tēnepó. ²⁻³ Téró, ai fo wosetere bemó Pol-né ama dua dere kaae *fula* soremó maaté ą fóló Kótóné fo dosşayóló duraalu, Keriso susupu sóró suķletei momó kepaa yalepó fo asémó erelei mo dokonóturaalu, ai yale ape. Ai fo yóló duraalu, yalo diąpaae du betere whj Yesuta, me kaae mei, Kótóné so whj tēteróló kaae tanópóló sóró beteró betere Kerisomó dapó du betalepó. ⁴ Mepaae mo turó Kótó aqmó suķóló betó mole Krik fo bole so whj Pol-ró Sailas-tamoné dere fo mopóló kisipa mutu, atimaamo-tamo muni felepó. Até yale kaae, mepaae doi mole sorapekélé, mepaae tóróti Juda so whjkélé ai alatóró yalepó.

⁵ Tétepa, Juda whjirape dei tué muturaalu, so whj qla dotonóló duputua dere tikimó, mepaae dowi ala du betere whjirape dosşayóló dape siré kwęyóló bóe dóló hóle s Lópezó sesemeratere fo yalepó. Atéró ai whjirapené kale whj tamo so whj feané keletómó sijóló só faai, kisipa mutu Jesonné be bopéróló duraalu, “Pol-ró Sailas-tamo aimó betepa ipaae tóę derae,” yalepó. ⁶⁻⁷ Ti fo yalemó, kale seké tamo kilinitepa, Jeson-ró mepaae Keriso

norapetamo sjyóló só fóló ai be hulua kaae tare topo whjrape beteremó beterale felepó. Atéró beteró betepa, so whjné fo fake yóló duraalu, “I hae kwia feamó kuturaalu, so whjné betere ala doraté kutu betere whjrape mió imó wóló betepa, Jeson-né dape sóró firó beterapó. Téró, djané topo whj Sisané muló betere fo tukóló, teteróló daale topo whj me Yesupó du beterapó,” yalepó. ⁸ Ai fo dere woseturaalu, mo so whjkélé, doasi topo whjrapekélé, atima fea ai dere fo bete kqoló kqoló duraalu, kae kae sekéi kisipa mualepó. ⁹ Atéró, kale topo whjrapené Jeson-sépipaae duraalu, diaj doteyaaalopa moniné dupu yae depa, atima fópóló dupu yalepó.

Beria bemó yale ala

¹⁰ Téró, até yale dikitamo kale Keriso norapené Pol-ró Sailas-tamo Beria bepaae fópóló dotonalepó. Atéró atimaamo ai bemó sókó fóló Juda whjrapené fo wosetere bepaae felepó. ¹¹ Beria whjrape atimané dere alata, Tesalonaika whjrapené dere ala kaae ini, atimata mo kisipa mulu wisi ala dua yalepó. Beria whjrapenéta, Pol-ró Sailas-tamoné yó mótu betere fo wosóló mo doasi hëkesetamo keteké buóló i ala dua yalepó. Atimaamoné yó mótu betere fo dono démóló kqae kelaii, betere dokq Kótóné fo mole ase keletétóró fu betalepó. ¹² Téró, kale Krik fo bole whjrapero Juda so whjrapetamo mo turó Talepaae tué tiralepó. Mepaae doi mole Krik sorapekélé, téyalepó. ¹³ Téró, Tesalonaika bemó betó mole Juda whjné Pol-né Kótóné fo Beria bemó yó mótu beterapó dere fo woseturaalu,

atima Beria bepaae felepo. Atéró, fóló Beria so whjné Pol-ró Sailas-tamopaae fopaae buópóló sesemeratere fo du betalepó. ¹⁴ Atei fo wosetu, mo ai fapotóró mepaae Keriso norapené Pol wéi fóku seseké fópóló dotonalepó. Téyaletei, Sailas-ró Timoti-tamo ai Beria bemó beterepó. ¹⁵ Atétepa, Beria whjné Pol dapesó fóló, Atenis bemó doteyóló atima momó fesaae faaitepa, Pol-né Sailas-ró Timoti-tamopaae ą beterepaae hapale ape yae yalepó.

Pol Atenis bemó betale fo

¹⁶ Téró, Pol ai Atenis bemó kale whjtamo kaae taru, ai be huluamó whjné aleale kapala kótórape hale qla kaae yó mupa kilitu, ama kisipa tiki mo doasi seké yalepó. ¹⁷ Até dere ala kilitu, ą Juda whjné fo wosetere bepaae fóló bituraalu, mepaae Juda so whjró mepaae Kótópaae winé sukutu, dua betó mole Krik so whjtamo atima ai alamó fo këlaaralęta du betalepó. Téturaalu, mepaae aimó touróló qla dotonótú betere so whjtamonékélé be dę dere dokq fo këlaaraleta du betalepó. ¹⁸ Ai be huluamó, doasi kisipare fake tamo Épikurian fakeró Stoik faketamo beterepó. Atépa, Pol-né kale mió wosetere kisi foné Yesu ą mo ti sukaleti momó kepaayóló beterapóló yó meloo, ąpaae kisipa tiki tiratere so whj ą kepaatu yale kaae kepaayaalopóló yó meloo, du betalepó. Atéró yó matepa, ai kale fake tamoné ątamo fo tokóló só deraai kaae salepó. Ai fakerapekó mepaaené duraalu, hqko fo du betere whjné noa fokó yaai du bitu derópó yalepó. Mepaaené duraalu i whjnéta ąkisipa inire kótóné fo eraai derópó

yalepó. ¹⁹ Tétu beteró, kale Areopakus fake touräleta dere tikipaae atimané Pol dapesó fóló beteró bitu, ąpaae woseturaalu, naao so whj̄paae ai yó maté kutu betere kisi fo dámale kisipa yaaipa yae. ²⁰ Naao dere fota mo wosókélé ini, kisi fo depa dapa, ai foné bete dąpaae hąkearóló yó melaasepé yalepó. ²¹ Atenis be whj̄ró mepaae be torókóló wóló betó mole whj̄rapetamo atima suka fea mepaaekélé feni, mo hąle betó taru atimané kae kisi ala yaairaalu dere fokélé yóo, wosókélé yóo, du beterepó.

²² Atépa kale Areopakus whj̄rape touräleta dere tikimó, whj̄rape betere kuamó Pol ą disó holóló duraalu, “Ti Atenis be hulua whj̄-ó, diaṭa, betere dokq̄ mo wisiyóló moma yó tare whj̄ betepa, yalo kelalepó. ²³ Dią betó mole tuqmó ę kuturaalu kelalemó, diaaq̄ moma dere kapo fakemó etei kaae fo aseyóló muló beterepó. ‘Ita, dąné kisipa inire Kótópaae moma dere kane fakepó,’ erepó. Ti diaaq̄ ą derópóló kq̄ló kq̄ló irutei, ą aqmó dua bitu, momatere Kótó diąpaae i yó matapa wosae.

²⁴ Ai Kótóta, i haeró haemó yó mole qla qlatamo fea ama alerapó. Ąta ó sáró i haetamoné Tale bitu, qla qla fea ama teteróló kaae tarapó. Térené ąta, mo whjné naasené tetera moma dere bemó bitinipó. ²⁵ Kótóta Tale beterapa, ą mepaae qla qla yayatepa, dąné tao sóró manére? Dą so whj̄ beteró betere foró fea qla qlatamo dámó hąle mótu beterapó. ²⁶ Mo take betq̄ whjnétei, i hae kwia feamó betó mole so whj̄ deteyóló fake firópóló Talené ai whj̄ aleyalepó. Téturaalu, atima betaaire hae kwiarapekélé, atima betaaire

ba fo alikélé, mo fea amatei tukóló muló beterapó. ²⁷ Kótóné atéretei hálezini, so whjné ą kekóló kolópóló kisipa muturaalu erapó. So whjné ą kelaai keteké butupa, ti mo kelaalo ai ape. Ata dą so whj betere tiki saletópaae bitini, dą fea betere felekemó ai betere ape. ²⁸ Ti noatepae, dą betere beteta ą tuamótóró muluraalu, ama dą fotokç eratepa beterapó. Dią mepaae fo dolatere whjrapené duraalu, ‘Dąta, ama naale senaale beterapó.’ fo aseyóló muló beterapó.

²⁹ Téreteiné, whjné naasené aleyóló muló betere *kold kapané ó silpa kapané ó kaporapené aleale əlapaaetei*, noatepa kótópó du bitu de? Ti Kótota, whjné kisipa fosó fosore alané aleyóló muló betere ola kaae aqnipó. ³⁰ Take betale alimó mokoleyaa yóló bitu du betale alamó, Kótóné kwia tokó menipó. Atétu betaletei mió Kótóné mo doakale fotokçi fo yóló mulóturaalu, hae kwiamó beteró fale so whj mo feané du betere dowi ala taaróló, tué tiki feteyóló betae fo erapó. ³¹ Ti noatepa meipó. Betə su kamó Kótóné ama sóró daaló betere whjné so whj mo feané yale ala mo dono tale yópóló ai be dę ama tukóló kae muló beterapó. Até yaairaalu, ą hálezni nisi yaqsoró so whj feané kisipa yópóló ą mo ti sukaletei momó kepaaróló beteralepó,” yalepó.

³² A kepaayóló beterapó dere fo woseturaalu, mepaae so whjné faleyóló kae kae fo yaletei, mepaae so whjné duraalu, “Naao ai dere fota, me be dęmō diriyóló wosaalopó,” yalepó. ³³ Ai fo depa, Pol ą fo tale dere tiki taaróló felepó. ³⁴ Betə hálezni Pol-né yó matere fo mopóló wosóló tué

tiki tiralepó. Atima kuamó kale Areopakus whjkó Dionisius-ró betä so Damaris-tamokélé, Pol sya wóló, Talepaae tué tiki tiralepó. Mepaae so whjkélé tué feteyóló tiralepó.

18

Korin bemó yale ala

¹ Atéró k̄lipaae, Pol Atenis be hulua taaróló, Korin be huluapaae felepó. ²⁻³ Téró, aimó Juda whjkó Pontus bemó deyale whj Akuila betepa kelalepó. Ai sekéta mo dóti Rom Gavman-né doasi whj Kaladias-né Juda fake terekenatepa ą ama soma Prisila-tamo, Itali hae kwia taaróló walepó. Atépa, Pol ą ai soró whjtamo beterepaae felepó. Akuilaró soma Prisila-tamo be t̄tere kuti dokotere soró whjtamo betepa, Pol ąkélé ai kutó kisipa ereteiné atima fea betämó bitu, ai kutó diyaii yalepó. ⁴ Atéró, Pol ą fo wosaae tukóló muló betere be d̄e dokq fea Juda whjrabené fo wosetere bepaae fóló, Juda so whjró Krik so whjtamo fea betapaae touróló bitua yalepó. Atéró bitu Talené alamó fo tiki k̄laaróló, Pol-né ama dere ala sya wópóló kisipa muturaalu, Talené ala h̄kearótu betalepó. ⁵ Téró, Sailas-ró Timoti-tamo Masedonia hae kwia taaróló Korin bepaae wapa, Pol ą kae kae kutó taaróló, Kótóné fo yó matere ala betä yó tawalepó. Pol-né Juda fake so whipaae etei fo yó mótu betalepó. “Yesuta mo h̄ale whj mei, Kótóné so whj fea t̄teróló kaae tanópóló, sóró daaló betere whjpó,” du betalepó. ⁶ Téyaletei, Juda whjrabené Pol-né yó matere fo atima kae foné t̄teróló ą doka doka

yóló eratere fotei du betalepó. Atétepa, Pol ą turukó holóló ama kuti terepetu duraalu, “Diaaq dowi ala tokóló aluraaire fo wisi depeatei, dią wosetere hó dapó. Take dią doasi sekéi ala supa ti ai yálo mei, diaaq yale alanétei dią alu yaalo ai ape. Térené mió ę Juda meire fake so whj beterepaae kale fo wisi yó male fulapó” yalepó.

⁷ Téró, Pol ai fo wosetere be taaróló ai felekemó betere whj Titius Jastus-né bepaae felepó. Ai sekéta, Kótópaae doasi wituraalu, aqmó dua sukóló betere whjpó. ⁸ Téró, Juda fakené fo wosetere be kaae tare topo whj Krispas-kélé, ama somakélé, naale senaalekélé, atima fea Yesupaae tué tiki feteyóló tiralepó. Ai sekéné mepaae Korin bemó betere so whjpaae Talené fo yó male tikimó atima mo fea tué tiki feteyóló tiratepa, wéi tópurótua yalepó.

⁹ Betä dikitamo nokoné dere kaae Talené Pol-paae duraalu, “Yá wiyló dua hale betaçse. Halaainé daalu, kale fo wisi yó matere ala hale yó tawae. ¹⁰ Ti noatepae, ęta yatamo betamó betereteiné me whjné yapaae me dowi ala eróló doraalo meipó. Ai be huluamota, ępaae kisipa tiki feteyóló tiraaire so whj betereteiné atima feata yálo so whjpó,” yalepó. ¹¹ Talené ąpaae ai fo depa, Pol ai bemó Kótóné fo yó mótu betepa, ba fo betä kemeyóló me ba foné wélié apo miró kemeyalepó.

¹² Kaliota Akaia hae kwia teteróló kaae tanópóló Rom *Gavman*-né sóró daaló betere whjpó. Ama atéró kaae tapa, kale Juda so whj mo fea touróló Pol-tamo fopaae buturaalu fo tokóló

só deraai dapesó wóló beteralepó. ¹³ Atéró, daapa Pol só deraai Kaliopaae duraalu, “I whjnéta so whjpaae Kótópaae momaturaalu, etéró yae yó mótu, kale asémó ere fo tukóló kópaae fópóló dere fotei du beterapó,” yalepó.

¹⁴ Atei fo depa, Pol-né atimapaae tokó matere fo yaai yalemó, Kalioné Juda so whjpaae duraalu, “Ti i whjné *Gavman*-né muló betere fo tikitere ala ó mepaae sawa hásókó fole ala uásóró, ti dijané dere fo wosóló fo tokóló tale uápó. ¹⁵ Téretei, dijané əpaae wosene wouraalu, hale fomó ó doi deremó maatépó dereteita, diaj Juda whjrapené yóló muló betere fopa, diásisitei tale yae. Atei alamó yálo dijané dere fo taleyóló eraalo meipó,” yalepó. ¹⁶ Ti fo yóló, atima ai fo teketere bemó beteretei belapaae hókó faralepó. ¹⁷ Ai kale fo tokóló taletere be belamótei kale so whjné fo wosetere be kaae tare whj Sostenes tawóló fokosói ala yalepó. Atétepa, kale kaae tare whj Kalioné ai dere alamó fo mekélé ini, hale qla nisiyalepó.

Akuila, Prisila, Apolos-sépi atimané yale ala

¹⁸ Pol ą Akuila-sépi somapiti atima ai Korin bemó be dərape dekéró betalepó. Take ama Tale Kótópaae yóló mulótu duraalu, yálo topo niki mió folo hapale tikaalo meipóló mulalepó. Atéró yóló mulale be dę kemetepa, ama topo niki Kenkria bemó tikalepó. Atéró atima faai furaalu, Keriso no nerapepaae koleó yóló Akuilaró Prisila-tamokélé atima fea węi nukumó Siria

hae kwiapaae faai felepó. ¹⁹ Atéró, atima Efesus bemó sókó fóló, ai bemó Prisila-ró Akuila-tamo betepa taaróló, Pol ą maaté Juda fakené fo wosetere bepaae fóló, Juda whjrapetamo Talené ala etérópóló du betalepó. ²⁰ Ai fo woseturaalu, kale so whjné ąpaae yą dątamo betaalopó depatei, ą fulapó yalepó. ²¹ Atéró, ą faai Juda so whjpaae kôleó yóló duraalu, “Me sukamó Kótóné ę dią beterepaae wópóló tə mulatepa, ti momó fesaae wonérápó,” yalepó. Ai fo yóló kale seké Efesus be taaróló węi nukumó felepó. ²² Téyóló, Sesaria bemó sókó fóló ai be taaróló, Jerusalem bepaae holóló Keriso so whjpaae kôleó deté Antiock bepaae derepelepó.

²³ Ai bemó mepaae be dęrape beteró, nalo Antiock be taaróló, Kalesia hae kwiáró Frisia hae kwiatamomó tə mole be hulua dokó feapaae felepó. Atéró kuturaalu, Yesuné ala du betere so whjrape diri yóló beterópóló keteké bulatere fo deté kwęyalepó.

²⁴ Pol ą até deté kutu betepa, betą Juda whjkó Aleksandria bemó deyale whj Apolos Efesus bemó sókó walepó. Ai sekéta, *skul* yóló kisipare whj betereteiné Talené asémó ere fo mo wisiyóló kisiparapó. ²⁵ Apolos take mené Talené ala etérópóló ąpaae yó matepa, kisipa iruraalu yó mótu betalepó. Åta, Jon-né węi tópuratere alamaaté kisipa epatei, Yesuné yale ala mo doakale keteké buóló so whjpaae mo donotóró yó mótu betalepó. ²⁶ Téró, ą Juda whjrapené fo wosetere bepaae fóló mo halaainé kaae sóró yó matere fo Akuila-ró soma Prisila-

tamoné wosalepó. Atétu, mepaae fo bete ąpaae mo wisiyóló yó melaairaalu, atimaamoné bepaae dape salepó. Atéró bituraalu, Kótóné fo bete tokóló yó mótu betalepó.

27 Atétu beteró, nalo Apolos Akaia hae kwiapaae faai depa, Efesus Keriso so whjné ą ketekę bulatere fo, Akaia Keriso so whjné ą mo wisiyóló dape sópóló, fea fo aşeyalepó. Atéró, ai aşe sóró węi nukumó fóló malemó, tué tiki tiró betere so whjné ą mo wisiyóló dape salepó. Aimó bituraalu, Kótóné kolené sukutu tao supa, ąpaae tué tiki tiratere so whj Apolos-né doasi tao sere ala du betalepó. **28** Apolos-né Yesuta hale whj mei, Kótóné so whj teteróló kaae tare whjpóló tué yópóló, Juda so whj feané keletómó Kótóné aşemó ere fo yó mótu betalepó. Atéró yó mótu duraalu, “Yesuta, dą fea teteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró beteró betere whjpó,” yalepó. Atéró, yó male foné Juda whjrapené yó matere fo teteralepó.

19

Pol Efesus bemó Kótóné fo yó maletei

1 Atéró, Apolos ą Korin bemó betepa, Pol ą du sorokó mole haemó fu beteró Efesus bemó sókó felepó. Aimó, mepaae Talené ala erótú betere whjrape betó mupa kelalepó. **2** Atépa atimapaae duraalu, “Dią Yesupaae tué tiki tirale sukamó, Dei Kepe Wisi saleé?” yóló wosalepó. Tétepá ąpaae tokó mótu duraalu, “Meipó. Dą ai Dei Kepe Wisi beterapó fokélé wosenipó,” yalepó.

³ Ai fo depa, Pol-né atimapaae momó woseturaalu, “Ti dią noa kaae ala yóló wēi tópualeé?” depa atimané duraalu, “Dąta, Jon-né wēi tópurale kaae yóló tópuralepó,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, Pol-né duraalu, “Jon-né wēi tópurale alata, dowi ala taaróló kisipa feteyóló wale so whj tópurótua erapó. Atéró, wēi tópurótua duraalu, ‘Ę wale kılıpaae betą seké whj waalopa, diaaǫ dowi ala taaróló, ai whipaae kisipa tiraе. Ti ai whjné doita, Yesu ai ape,’ ” yalepó. ⁵ Atima fea ai fo wosóló, Tale Yesuné doimó wēi tópualepó.
⁶⁻⁷ Atéró, Pol-né atima tikimó naase mulalemó, kale Dęi Kepe Wisi atima tuapaae bitj wóló fotokoratepa, kae kae be foné yóo, Kótóné kóló whjrapené dere fo kaae yóo, du betalepó. Ai wēi tópurale whjrape touróturaalu, 12-rópó.

⁸ Téró, Pol ą Juda fakené fo wosetere bepaae fóló mo halaainé daalu yó mótu betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéró, ai be whj so whipaae Kótóné teteróló daale aomó mole ala mopóló kisipa muópóló, diriiné wisiyóló yó mótu betalepó.
⁹ Téyaletei, mepaae so whj Pol-né yó matere fo wosaalomeipóló dowąae furaalu, hąkeamó Yesu Kerisoné ala eratere fotamo bóe dóló faletu betalepó. Até depa, ai fo wosetere be taaróló Yesuné ala eratere whjrape maaté dapesó fóló, Tiranusné doasi be dolomó, betere dokɔ fea kale fo wisi bete tokóló kęlaarótua betalepó. ¹⁰ Atéteré alata, ba fo tamo tuamó bituraalu, du betalepó. Atéró, yó mótu betale tikimó Esia hae kwia tuamó betó mole Juda so whjkélé, Juda meire fake so whjkélé, mo fea Tale Kótóné fo wosalepó.

¹¹ Kótóné Pol fotokqoratepa, mo kae kae kelemei alarape erótú betalepó. ¹² Até dere ala kilituraalu, mepaae kisi daale so whjró dowi keperape tepeyóló betó mole so whjrapetamo wisirópóló kisipa mutu, qanatere kutró fosono helekétere kuti kwiatamo só fóló, Pol-né tikimó wolaa yó seneta yalepó. Atéró, ai kuti só fóló kale hepdaale so whjró dowi kepe betere so whjamoné tikimó olaa dua depa, hepó wisi yóo, dowi keperapekélé sókó fóo, dua yalepó.

¹³ Atéró, mepaae Juda whjrape atimanékélé, kale dowi keperape tepeyóló betó mole whjrapaæ duraalu, “Pol-né yó mótu betere whj Yesuné doimó yálo yápaae dapa, yá whj tuamó beteretei, taaróló sókó fae,” dua yalepó. ¹⁴ Téró, Kale Juda whjkó so whjmó Talepaae momaratere topo whj Skipané naalemarape wéikeró beterepó. Ai naalerape atimanékélé, atei kaae ala du betalepó. ¹⁵ Ai ala du betalemó, betá sukamó i ala yalepó. Kale whjné tiki tuamó tepeyóló betere dowi kepené atimapaae tokó mótu duraalu, “Yesuró, Pol-tamota, yálo tuérapa, dią deeé?” yalepó. ¹⁶ Ai fo yóló, kale dowi kepe tepeyóló betere whj kale naalerape tikipaae tƿwó horóló, dekei ala yalepó. Atéró mo ti dóló sininóló, kale wéikeró whjrape atima kutikélé fea sorokóló taae fatepa, sameatamo belapaae tiki daapi hqle sókó fóló, botokó dapo dapo yalepó.

¹⁷ Até yalepó dere fo kale Efesus bemó betó mole Juda so whjró Krik so whjamoné wosetu, atima winé sukóló Tale Yesuné doi hale sóró horótú betalepó. ¹⁸ Até deremó, mepaae mo

dekéró so whj Yesupaae kisipa tiki tiróturaalu, atimané take du betale dowi alarape so whj feané keletómó Talepaae yó mótu betalepó. **19** Téturaalu, atimané kale hupu sekaemó isi whjrapené dere ala aseyóló muló betere *bukrapemó* mole ala sya fu betere whjrape atimakélé, mo fea wóló, ai *buk-rape* sóró wóló so whj feané keletómó si biliräleta du betalepó. Ai *buk-rape* dupuyale *moni* dokó sóró, 50,000 *silpa kapa moni* né dupuyalepó. **20** Ai alarape yóló, so whj fea Talené fo wosóló fakeróturaalu, hae kwia feapaae ama fo doasi fotokó mo suralepó.

21 Atéyale kjlipaae Pol ą Masedonia hae kwiáró Akaia hae kwiatamo tuämó tçýóló Jerusalem bepaae faai yalepó. Atéró, fóló nalo ti ą u Rom be huluapaae faai kisipa mualepó. **22** Téró, Pol tao sóró kutó ditere whj tamo Timotiró Erastus-tamo Masedonia hae kwiapaae fópóló dotonalepó. Atéró Pol ama wotoró Esia hae kwia tuämó sawa sukamó kutu beterepó.

Efesus bemó Talené ala eratere whjtamó bóe dale fo

23 Atéyale sukamó, mepaae mo so whjrapené Tale Yesu Kerisoné ala eratere so whjtamó dei kisipa mutu, kae kae eratere fo yóló bóe daai kaae salepó. **24** Ai be huluamó *silpa kapané* ola ola aletere whjné doi Demitrias beterepó. Ai Efesus be huluamó kapala kótó Atemispaae moma dere be doasi tēnapó. Kale whj Demitrias-ró mepaae mo betä kaae kutó ditere whjrapetamoné *silpa kapa-nétei*, kapala kótó so Atemis suróló, belekçatiki aleyóló mepaae mo

so whjtamo dotonóló doasi *moni* sua yalepó. ²⁵ Kale whj Demitrias-né ama dere ala kaae du betere whjrapekélé, mepaae betä kutónétei, kae kae kutó ditere whjrapekélé, tourâle ape yóló duraalu, “Norape-ó, dğané doasi *moni* sere alata, ti i Atemis kótó suróló aletere qlané seretei diaaq ai kisipa ere ape. ²⁶ Kale whj Pol-né i so whj mo fea kópaae fópóló kisipa mutu, mo dere nisiyóló wosópóló i fo yalepó. Whjné naasené aletere kótórapeta, mo kótó meipó yale fo diaaq wosóo, dğané kolóo, ai yale ape. Ai fota, dğ Efesus be hulua so whjpaae maaté ini, Esia hae kwia tuamó betó mole so whj feané ai wosalepó. ²⁷ Pol-né ai dere foné dğ *moni* sere kutómó maaté dumitei dğané fo wosetere bekélé, doasi kótó Atemis sokélé, so whj feané bete muni hâle qla aqroló dorópóló dapó. Take Esia hae kwiamó betó mole so whjnékélé, i hae kwia feamó betóló fale so whjnékélé, dğané kótó so Atemis aqmó sukóló bitu, ąpaae betä momatua yaletei, mió Pol-né dere foné dğané kótó soné doi doróló folokole eraai dapó,” yalepó.

²⁸ Atéró dere fo woseturaalu, so whj fea mo dowi fopaae buóló fo fakeyóló duraalu, “Dğ Efesus be hulua whjné kótó so Atemis-ta doasi fotokő bole kótó wisinaalepó,” yalepó. ²⁹ Téró ai be huluamó betó mole so whjné dei tué mutu mo doakale fo whaa du betalepó. Atéró Masedonia be hulua whj tamo Kaius-ró Aristarkus-tamo Talené fo eratere Pol-tamo wóló betepa, whjrape fea fóló kale whjtamo siyóló só walepó. ³⁰ Atéró kale whj tamo tawóló daaló betere tikipaae Pol ąkélé

faai yaletei, mepaae Yesuné ala eró tare norapené sesé yalepó. ³¹ Ai maaté mei, mepaae Esia hae kwiamó doasiné kuto derópóló sóró betere betere Pol-né ama fulumu whírapené ąpaae so whí touró betere tuapaae façse yalepó.

³² Atéró touró betere so whí atima ai wóló betere bete atima kisipa ini, kóló kólóiné betó molepó. Atéró betó muluraalu, mepaaené dere fo kae, mepaaené fo kae du betalepó. ³³ Atétu betepa, Juda whírapené Aleksanda-paae naao diriyóló fo ene fae yóló tété fóló so whí touró betere tikimó daarale felepó. Atéró fo yaairaalu, ama naase horaletei so whjné kisiparutei ąta bóe dele ala kaaratere whí nisi yalepó. ³⁴ Téyaletei, nalo atimané ą kelalemó Juda whípa kisipa kilitu, fo fakeyóló duraalu, “Djané Efesus be hulua so whjné doasi fotokq bole topo kótó so Atemispóló,” hale detétóró fu betepa, suka kele tamo kemeyalepó.

³⁵ Atétu beteró, betä *Gavman-né* asetere kutó dirópóló beteró betere whí, so whí kuamó turukó holóló duraalu, “Ti Efesus so whí-ó, Efesus be hulua so whjné kótó so Atemis-ró ama momatere betamo téteróló kaae tatere alata, ti i be hulua so whjné erelei, hae kwiamó betó mole so whí mo feané kisiparapó. Ai kótó Atemis so suróló aleale kane faketa, ó hepen-mó i bepaae dorowale ala kisipa inié? ³⁶ Ti aita, mené kapalapóló doraaire ala meipa, diq so whírape bóe dóló hóle sere ala hapale kilitaróló ini, dua betae. ³⁷ Djané ai dapesó wóló daaló betere whí tamota, djané momatere bemó mole qla qlémi sóró ó kótó

so Atemis doratere fokélé inipatei, diaaq hález dapesó wóló daaló ai betere ape. ³⁸ Demitriás-ró ama betá kutó ditere whírapetamoné mepaae whí só deraai kisipa mutepa, ti *Gavman*-né fo tokóló talerópóló sóró beteró betere whírapé ai betó mole ape. Ti *Gavman* whírapeta, ai ala yópóló sóró daaló beterapó. ³⁹ Motamo fo mekó yaai kisipa mutepa, ti dáné tukóló muló betere be démó yaalopó. Ti noatepae, dáné yóló mulale fo sya furaalu, ai ala yaalopó. ⁴⁰ Atei kaae doasi bóe dóló foya dere alamó *Gavman* whírapené dápaae doasi sekéi ala eraalopó. Atétere alamó *Gavman*-né mo doasi fo mupatei, dáné tukóló ai du betere ape. Atimané dápaae ai fo noa betené du bitu de? depa, dáné yaaire fo meipó,” yalepó. ⁴¹ Kale ai *Gavman*-né kutó diratere whíné ai fo yóló kemetepa, atimapaae fae yalepó.

20

Pol Masedonia hae kwiáró Krik hae kwiata-mopaae fele fo

¹ Téró, kale so whí fo tiki whaa du betatelei kemetepa, Pol-né Yesuné ala erótú betere whírapé tao sóró fotoko bulóló diri eratere fo yalepó. Atéró atimapaae köléo yóló, à Masedonia hae kwiapaae felepó. ² À ai hae kwia tuámó Keriso so whí keteké bulóló fotokoratere fo dekéró yó melaté fóló nalo kemene furaalu, Kirik hae kwiapaae sókó felepó. ³ À ai bemó betepa, wélié sore kemeyalepó. Atéyóló nalo ti à wéi nukumó Siria haepaae faai yaletei, kale Juda whírapené à daalopó dere fo woseturaalu,

taaróló momó Masedonia hae kwiapaae hae tumó faai yalepó. ⁴ Atéró faairaalu, Beria whjikó Pirus naalema Sopatakélé, Tesalonaika whj tamo Aristarkus-ró Sekundus-tamokélé, Derbe whjikó Kaius-kélé, Timotikélé, Esia hae kwiaró wale whjtamó Tikikas-ró Tropimus-tamokélé, atima atéró felepó. ⁵ Téró, ai kale whjrape atimapi fóló, Troas bemó Pol-sépi dä kaae tawóló beterepó. ⁶ Atéró dä Juda whjrape atimané mara mole ala sya furaalu, fopei *bred* o bula yóló qla detere be dë kemetepa, wéi nuku sóró Filipai be taaróló, Troas bemó mepaae whjrapetamo hokolaa yaai furaalu, nuku tómó aporó diki fité felepó. Téró, dä fea touyóló Troas bemó wéikeró be dë betalepó.

Troas bemó Yutikus kepaarale fo

⁷ Atéró *fula* kaae sere be dëmó, dä so whj fea qla naaираalu betäpaae touróló betó mupa, Pol-né ai so whjpaae fo yó maté fu betepatei, be mo ti dikiralepó. Hjka be dëtepä q ai be taaróló me bepaae faai kisipa muturaalu, dilikitamokélé häle yó maté fu betalepó. ⁸ Dä touróló fo yó mótu betere siki be kemó, sã häle qla kaae wolée molepó. ⁹ Aimó betä kokopei whj ama doi Yutikus-ta, dë sókó wópoló muló betere tumó bituraalu, Pol-né yó mótu betere fo wosó tarepó. Pol-né ama yó matere fo mo folo sjyóló yó maté fu betepa, kale seké noke kelené sukutu betalepó. Atéturaalu, kale whj dukó fóló, biliyó salepó. Atéró biliyó saleteita, tamó be ke teraae horóló, sore be kemó yalepó. Téró kale whj biliyó sóró mupa dä doropóló kelalemó, sukóló

molepó. ¹⁰ Atépa, Pol ą doropóló Yutikus-né bopé tómó deraapisa fóló mulu, ama naasené apuó sóró duraalu, “Turukó holaaitei kapala asiri ai firapa whaalia ekesé,” yalepó. ¹¹ Téró, Pol ó siki be kepaae momó holóló atima *bred* o kolokóló ąliyóló nalepó. Atéró, kale sekéné fo momó yó maté fu beteró, be dętepa hıka ą felepó. ¹² Kale kokopei whıj Yutikus momó kepaayóló betepa, whırapené bepaae dapesó fóló atima hosaa muni deyóló hajyóló betalepó.

Pol ą faairaalu Efesus Keriso whıj disirapepaae kôleó yale fo

¹³ Atéró mepaae whırapé dąpi folosóró węi nukumó Asosi bepaae faai felepó. Pol-né dąpaae atéró fae yóló, dątamo Asosi bemó hokolaa yaairaalu, ą hae tümó felepó. ¹⁴ Dą ątamo ai Asosi bemó hokolaa yóló ą nukupaae dape sóró, Mitilini bepaae felepó. ¹⁵ Téró dą aimó fryóló, hıka ti węi nukumó węiné bopéró daaló betere hae Kios dekeróló felepó. Téró diki me nuku tómó fryóló ai hıka ti dą tuqmó tukóló fóló Samos hae felekemó epa dęro dekeróló felepó. Téró, diki mekélé kale dere kaae nuku tómó fryóló, ai hıka ti dą Miletus bemó sókó felepó. ¹⁶ Atéró Pol ą Esia hae kwiamó kutu betepa suka kele kemeyaqsóró, Jerusalem bemó *Pentikos* be dęmó dere ala kelaaı ą ai Efesus be bosenóló mo hapale faai kisipa mualepó.

¹⁷ Atéró dą Miletus bemó sókó fóló bituraalu, Efesus Keriso whıj disirapepaae ą beterepaae tourałe ape, yó faralepó. ¹⁸ Atima atéró dorowóló betó mupa, atimapaae duraalu, “Ęta, Esia hae

kwiamó folosóró sókó wale sujamó kaae sóró wóló, diatamo betamó bitu yale alarape feata, ti dia feané kisiparapó. ¹⁹ Eta, so whij aomó dua sukóló bituraalu, Tale Kótóné ama kutó betə mo keteké buóló, wole kaapetamo du betalepó. Atéteremó, Juda whijrapené ę daairaalu kemei fo dokotu betaleteita, ai alané ę noa kaae whij bateréró sụ sóró kaae kilitu yalepó. ²⁰ Atépatei, Kótóné dia tao saaire fo wisi yalo hiréni, ę mo hakeamó daalukélé, diañé be dokə dokokélé, Talené fo dia tué yópóló yó mótuə yaletei, dia feané kisipa ai ere ape. ²¹ Juda so whijpaaekélé, Kirik so whijpaaekélé, diañé du betere dowi ala taaróló, Tale Yesupaae kisipa tiróló mo dua betae yóló hakearóló ai yó male ape.

²² Térəpa, mió kale Dəi Kepe Wisiné Jerusalem bepaae səyóló dapesó fóló betepa, ępaae noa alakó eraoloró ę tuenipó. ²³ Be hulua dokə fea fo yó maté kotopa, kale Dəi Kepe Wisiné ępaae duraalu, sekəi alaró *dipula* beteratere alatamo yapaae eraalo ai ape yale fo betə yalo kisiparapó. ²⁴ Atérené, ę sukaqsóró yalo tó tikimó wiyaalo meipó. Tale Yesuné ępaae dirae yóló male kutó betə diróturaalu, so whijpaae Kótóné dąpaae yaala sókó furaalu, hale tao sere fo wisi betə yó maté fóló tukóló muló betere dąlemó sókó faai dapó.

²⁵ Mió yalo kisipa fatepa, Kótóné teteróló daale aomó mole ala dia tué yópóló yalo yó matepa, wosetu betale whijape diaaq yalo kelepa momó kae kelaalo meipó. ²⁶ Térené yalo diapaae hakearóló i dere ape. Mió i alimó dia tuamó

whj me dené i fo wisi taaróló dowi ala ene fupa, ti aita, əpaae kwia muni diaaqtei ai ape. ²⁷ Ti Kótóné ama yaai kisipa mole ala mekó hiréni, mo turó yálo diapaae ai yó melale ape. ²⁸ Diäta, Kótóné ama Dëi Kepe Wisiné ama *sipsip* hupu wisiyóló kaae tanópóló sóró ai beteró beterapa, ai hupurape wisiyóló kaae taru, diákélé mo wisiyóló kaae tawae. Yesuné ama sameané dupure Kótóné so whj betä mo dua wisiyóló kaae tawae. ²⁹ I dere fota noa betené dumipó. E fole sisópaae dowi bete haçrape diä tuçpaae wóló, Kótóné *sipsip* hupurape dóló nale waalo ai ape. ³⁰ Diákó mepaae whjné kale Yesuné ala eró tare whjrape dei nópóló eratere alané, kale mo fo wisi kópaae wéróló, diä əlisóró kae tüpaae faraalo ai ape. ³¹ Até yaqsóró, diä mo wisiyóló kaae tawae. Atei ala yaairemó diä kisipa muló beterópóló ba fo sore ə diätamo bituraalu ai yale ape. Dëtamokélé, dikitamokélé, yó maté fu bitu woletamo du betalepó.

³² Téró mióta, diä Talené ama kolené sukuturaalu, hâle tao sere alané diä wisiyóló tao sópóló i dere ape. Ai fonétei, diaaq kisipa tiratere ala fotokoróló, Kótóné ama wisi wisi əla diä ama kae sóró beteró betere so whjmó ai mótu betere ape. ³³ Yálo diäne *silpa kapa* ó *kold kapa* ó kutikélé senée yóló au nokole ala inipó. ³⁴ Yálo fotokonétei kutó diyóló, yálo yayare əla əlakélé, ó yálo fulumu whjrapemókélé mótu yaletei diaaq ai tuére ape. ³⁵ Yálo ai dua yale alata, əla əla fea dñé naasenétei depe tukó wei ala yóló sirapóló, diaaq kolópóló ai yale ape. Até duraalu, mepaae

atimanétei kutó diyóló nénire so whj̄ tao sóró hale melae. Ti noatepae, Tale Yesuné duraalu, ‘Qla qla hale tao sóró matere whjn̄é haj̄ kisipatamo matere alané matepa sere whjn̄é dere hékese teteró beterapó’ ere fo kisipa muae,” yalepó.

³⁶ Téró, Pol-né ai fo yóló k̄ilipaae atima bukutiri teyáró bituraalu, ama moma yalepó. ³⁷ Atéró ą faaitepa, kale so whj̄ feané Pol apuó taruraalu koló tukó nóló wole du betalepó. ³⁸ Atétep̄a, kale sekéné duraalu, yalo kelepa diaaq momó kae kelaalo meipó yale fo kisipa mutu, atima doasi dekené sinitu wole du betalepó. Atétu beteró, atimané ą dapesó fóló, w̄ei nukumó beteralepó.

21

Pol Jerusalem-paae fele fo

¹ Téró, d̄a atimapaae k̄oleó yóló atima taaróló w̄ei nukupaae bitj̄ fóló w̄einé bopéróló daaló betere hae Kos felekemó seseké felepó. Téró furaalu, w̄ei tómó diki bet̄a fiyóló, h̄ika Rodes hae w̄einé bopéróló daaló betere tiki felekemó seseké fóló, Patara bepaae sókó felepó. ² Aimó bet̄a w̄ei nuku Fonisia hae kwiapaae faai fupa, d̄a ai nukumó bitj̄ holóló felepó. ³ Atéró d̄a furaalu, w̄einé bopéróló daaló betere hae kwia Saiprus hae fé naase fakeró epa kele falaté fóló, Siria hae kwiamó t̄ene Tair bemó sókó felepó. Ai Tair beta, take d̄ané i nukuné sóró wale qla sorokóló mulaai yale be huluapó. ⁴ Téró, ai bemó mepaae Yesuné ala eró tare whj̄rape betepa, d̄a atimatamo w̄ikeró be d̄e betalepó. Atéró betepa,

ai bemó betó mole whjrape atima Dëi Kepe Wisiné fotokçratepa, Pol-paae duraalu, ya Jerusalem bepaae faqse yóló seséyalepó. ⁵ Tétu beteró, aimó betaai yale be dërape kemetepa dä ai be taaróló faai felepó. Atéró faai fupa, kale Yesuné ala eratere whjrape atimané somarape naale senaalekélé, mo fea dätamо doropóló wëi fóku atikä tómó bukutiri teyaró bituraalu, Talepaae moma yalepó. ⁶ Atétu beteró dä faairaalu koleó yóló dä fea aputu beteró dä wëi nukumó biti hotopa, atima momó bepaae fesaae felepó.

⁷ Dä atéró ai Tair be taaróló fóló, Tolemais bemó sókó felepó. Ai bemó betó mole Keriso norapepaaekélé koleó yóló, be dë betä atimatamo betalepó. ⁸ Atéró, hija dä ai be taaróló Sesaria be huluamó sókó felepó. Ai bemó, take atimané so whj qla taleróló melópóló beterale wëikeró whjkó betä Filip beterepó. Ai sekéta, kale mió wosetere kisi fo wisikélé yó matere whj betepa, dä åtamo fiyalepó. ⁹ Ai sekéné ama doyró senaale seimalerape fea Kótóné fo eratere kóló sorape betó molepó.

¹⁰ Dä ai bemó mepaae be dërape dekéró betepa, Kótóné ama kóló whjné doi Akabas Judia hae kwiaró dorowalepó. ¹¹ Ai whj dä beterepaae wóló daalu Pol-né to tao sóró kale sekéné ama naaseró hótamo dokóló duraalu, “Talené Dëi Kepe Wisiné i fo dapó. ‘I to taleta, Jerusalem bemó betere Juda whjrapené tawóló i ala kaae yóló, Juda meire fakené naase tuämó mulaalo ai ape,’ ” yalepó.

¹² Ai fo depa woseturaalu, dänékélé, mepaae ai be whj so whjnékélé, Pol-paae Jerusalem bepaae

holaqse yóló sesé yalepó. ¹³ Téyalemó ama däpaae duraalu, “Diäné noatepa atei kaae alamó wole-u yóló yalo hosaa supuréli ala dute? ḅta, susupuróló *dipula* beteratere alamaaté erópóló Talené ę sóró betenénipó. ḅ sukutere alakélé yópóló sóró beteró betereteiné yalo Tale Yesu Kerisoné doimó Jerusalem bemó sukaai dapó,” yalepó ¹⁴ Dañé ą Jerusalem-paae faqsóró sesé yalemó, ama dñé dere fo woseni, fo kae depa taaróló duraalu, “Ti wisirapa Talené ama yaai tué mole ala betä yópóló yae,” yalepó.

¹⁵ Atéyale k̄lipaae dñé ąla qla sisóló Jerusalem bepaae holalepó. ¹⁶ Tétepa, mepaae Yesuné ala eratere Sesaria wh̄jrape dą fea touyóló atimané dą Nason-né bepaae dapesó felepó. Nason-ta, Saiprus be hulua wh̄jkó mo taketi Talepaae kisipa tiki tiróló betere wh̄jpó.

Pol Jerusalem bemó sókó wale fo

¹⁷ Atéró dą Jerusalem bemó sókó holalemó, Keriso norapené dą h̄kesetamo mo wisiyóló dape salepó. ¹⁸ Atéró, fiyóló h̄jka Pol-kélé, dą mepaaekélé, Jerusalem bepaae Jems k̄ele felemó, ą mepaae Keriso wh̄j disirapetamo beterepó. ¹⁹ Atépa, Pol-né atimapaae k̄oleó fo yóló Kótóné ą fotok̄orratepa, amamo Juda meire fake so wh̄jpaae erale ala mo fea yalepó.

²⁰ Tétepa, kale wh̄jrapené Tale Kótóné doi hale sóró horótú ąpaae duraalu, “No-ó, Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró betere Juda so wh̄ja, mo h̄ale ąla kaae i betere ape. Ai so wh̄ja, Moses-né asere fokélé eraai mo doakale ketek̄ bulapó. ²¹ Térapa, mepaae i betó mole Juda

whjrapepaae metikipaae wale whjrapené i fo du beterapó. ‘Pol-né Juda meire fake so whj kuamó betó mole Juda so whjpaae Moses-né asére foné diaaq naalerape tiki sekäf tikae ere taalae yoo, ayarapené mara mole alakélé, sya faqse yoo,’ deté kutu beterapó depa wosalepó. ²² Térapa, ai alarape mo dere ala nisi yaqsórópa, dä noa ala yaaloé? Atimané ya ipaae wóló beterapó dere fo mo wosaalo ai ape. ²³ Atérapa, däne tué mole fo betä i dapa wosae. Dä i betere doṣró whjrape atima Tale Kótópaae dirii malo yóló atimané topo niki tikaalo meipóló muló beterapó. ²⁴ Ai whjrapetamo yakélé touyóló fóló atimané Juda so whjné keletómó, yaai dere ala yópóló naaotei atima dupu erae. Atéró atimané topo niki tukóló momatere be dolopaae fupa, ti wisirapó yaalopó. Ai ala depa atimané kilituraalu, i whjta, kale tukóló muló betere fo tikitere whj meipó yaalopó. Téturaalu, naao yalepó dere fomó atima fopaae butu betere ala kapala airapó kisipa muaalopó. Tétu yata, Moses-né asére fo aqmó sukóló bituraalu, ai fo tikitere whj meipó yaalopó. ²⁵ Téretei me fo i ape. Yesupaae kisipa tiki tiró betere Juda meire fake so whj däne fo muló betere qla naqsóró, i fo aseyóló faralepó. Kapala kótópaae moma yaai dele hupu ó na, ó sameakélé, depamó képi duwóló sukunatere hupu ó nakélé, mené so qlémi nokole alakélé mo yaqse yalepó. Ai forape feata, dä fo dokóló betä tué muóló atimapaae aseyóló faralepó,” yalepó. ²⁶ Téró, fiyóló hjka Pol-sépi atima doṣró whjrape momatere be dolopaae faairaalu, folosóró dua dere

alarape yalepó. Atéró fokotere alarape feata, kale tukóló mulale be dəmótóró kemeyaalopóló ali male felepó. Atéró tukóló mulale be də sókó wapa, atimamó kale momatere be kaae tare whjrapené *sipsip* hupu daalopó yóló mulalepó.

²⁷ Téró, kale wəikeró be də felekemó kemeyaaí deremó, Esia hae kwiamó betó mole Juda so whjné Pol momatere be belamó daapa kelalepó. Atépa, ai whjrapené Pol tao taru, mepaae so whj sesemeratere fo yalepó. ²⁸ Atétu, fo fake yóló du-raalu, “Israel fake so whj-ó, də tao sae. I whjnéta, hae kwia feamó betó mole so whjpaae yó matere foné də Israel so whjtamokélé, Moses-né asəre fotamokélé, dəná momatere betamokélé, fopaae buópóló bóe delaté kotapó. Téturaalu, dəná mo dowi alakélé, inire be wisi Kirik whjrapekélé, ai dapesó wóló daae mole ape. Até dere alané i be doróló folokole ai eratere ape,” yalepó. ²⁹ Atimané ai fo yaleteita, Efesus whjkó Tropimus Pol-tamo ai be huluamó daapa kelaleteiné Pol-né ai momatere bepaae dapesó fele nisiyóló yalepó.

³⁰ Atéró, fopaae fo doasi depa, Jerusalem so whjné woseturaalu, fea sururu yóló wóló betapaae touróló bóe duraalu, fo tiki whaa du betalepó. Atétu beteró, Pol ə moma dere be dolomó betepa, sjiyóló só wóló ai be bopéró betere tipi belapaae hokó derólós tu kinalepó. ³¹ Atéró daapa, atimané Pol daai Jerusalem-mó doasi bóe duraalu, fo whaa du beteretei Rom *Gavman-*né diki tare whjrapené topo whjné wosalepó. ³² Téturaalu, kale sekéné ama diki tare whjrapero mepaae topo whjrapetamo atima sururu yóló, ai

whaa du beterepaae dorowalepó. Téteremó, ai bóe du betale so whjné doasiró ama diki tare whjrapetamo wale ala kilitu, Pol du betaletei, taalalepó.

³³ Atétepa, kale diki tare whjrapené topo whj Pol daale felekepaae fóló duraalu, *sein* képi tamoné ama naase tamo dokae yóló ai so whjpaae woseturaalu, i whj ą deé? Ama noa alakó depa yaleé yóló wosalepó. ³⁴ Ai fo deremó, mepaae so whjné dere fo kae yoo, mepaae whjrapené dere fo kae yoo yóló, doasi fo tiki whaa yalepó. Atétere foné diki tare whjrapené topóné Pol só deratere fo bete wisiyóló wosenipó. Atétepa, kale topo whjné diki tare whjrapetamo duraalu, Pol diki tare whjrapetamo touróló betere tikipaae dapesó fae yalepó. ³⁵ Téró, Pol diki tare whjrapené be hola gó dóló hutu betepa, so whj feané ą daairaalu keteké butu betalepó. Atétepa, diki tare whjrapené topo whjné ama diki tare whjrapetamo Pol beleyóló sóró holae yalepó. ³⁶ Atétepa, mo turó so whj sya fu bitu, doasi fo fake yóló duraalu, “Ą mo ti sukópóló dae,” deté fu betalepó.

Pol-né so whjpaae yale fo.

³⁷ Diki tare whjrapené Pol atimané be dolopaae sóró faaitepa, ama diki tare whjné topo whjpaae duraalu, “Yalo yatamo me fokó enére?” yalepó. Ti fo depa, kale whjné ąpaae woseturaalu, “Yá Krik fo bole whjé? ³⁸ Yata, mepaae kemeyale be démó 4,000 whjrapetamo alisó fóló, so whj bitinire tikimó *Gavman* whjtamo bóe daale Isip whj meié?” yalepó.

39 Ti fo depa, Pol-né ąpaae duraalu, “Eta, Juda fake whị doasi doi mole be hulua Silisia hae kwiamó tene Tarsus be whıkópó. Térpa, ai so whıpaae yalo fo yaai dapa, naao noa kisipa mute?” yalepó.

40 Ti fo depa, topo whjné Pol-paae yae yalepó. Tétepa, ą disó horóló be hola tómó daalu, naase horóló Hibru whırapené du betere foné yalepó.

22

1 Téró ama atimapaae duraalu, “Noraperó ayarapetamo-ó, diaaq kisipané ęta dowi ala du betere whị nisi yaqsóró, yalo diąpaae hakeamó i dapa wosae,” yalepó.

2 Téró, Pol-né Hibru whırapené du betere be foné deremó, fo tekeni dua betó molepó. Tépa, kale sekéné atimapaae i fo yalepó.

3 “Eta, Juda whıtei ę deyale beta, ti Silisia hae kwiamó tene be hulua Tarsus-pó. Téyaletei, ę holóló i Jerusalem bemó doayalepó. Atéró betepa, kale doi mole yó matere whị Kamaliel-né ę *skul* yó malepó. Ama ę atéró yó móituraalu, kale Moses-né asere foró dąnē ayarapené mara mole alatamo mo wisiyóló yó matepa, yalo mo diriyóló kisipa salepó. Atéyale be dẽmó, Kótóné ala eraai mió diaaq ai bole ketekę kaae yalokélé yalepó. **4** Ę até du bitu, Yesu Keriso sya fu betere sokélé whıkélé susupuróló mo ti sukópóló daairaalu doakale sek̄ei ala eróló *dipulakélé* beteräleta du betalepó. **5** Yalo yale alata, ai so whımó momaratere topo whıré fo tokóló taleratere whırapetamoné kisipareteiné atima

yälo dere fo woseturaalu, mo dapó enérapó. Ai whjrapené ę Damaskus bemó betó mole nomara-pepaae asé sóró fae depa, yälo sóró felepó. Ti ai asëta, Damaskus bemó betó mole Keriso so whj tawóló Jerusalem bemó susupuróló *dipula* beteraai sóró waaire tū mulópoló yalepó.

⁶ Ę atéró fu betalemó, 12 kilok felekemó saai depa Damaskus bepaae sókó faai deremó, sámó dë doasi dorowóló yälo tiki husiralepó. ⁷ Até dereteiné ę haepaae dóló taae deróló mupa, ai dë tuämó fo fakeyóló duraalu, ‘Sol! Sol! Naaø ę noatepa, susupuraté kutu bitu de?’ yalepó.

⁸ Tétepa yälo duraalu, ‘Tale-ó, ya né de?’ yalemó, ama ępaae duraalu, ‘Eta, Nasaret whjkó naao susupurótú betere whj Yesu i ape,’ yalepó. ⁹ Tétepa, ętamo wale yälo fulumu whjrapené ai dë kelaletei, ępaae dere fo bete atimané diriyóló wosenipó.

¹⁰ Atétepa yälo ępaae woseturaalu, ‘Tale-ó, mió yälo noa alakó yaró de?’ depa, Talené ępaae duraalu, ‘Turukó holóló Damaskus bepaae fae. Fóló, aimó naao yaaire ala yälo tukóló muló beteretei, betä whjné ępaae yó melaalo ai ape,’ yalepó. ¹¹ Ai dëné yälo kele dilikiraleteiné tū fenitepa, yälo fulumu whjrapené ę naase tawóló ęlisóró Damaskus bepaae felepó.

¹² Ai be huluamó whj betané doi Ananias ę beterepaae walepó. Ai sekéta, Moses-né asëre fo mo wisiyóló tuéru eró tare whj betepa, Damaskus bemó betó mole Juda so whjné ę mo doasi kisipa dotoróę fale whj wisipó du beterepó. ¹³ Ai seké ę fire felekemó daane wóló duraalu, ‘No Sol-ó, naao

kele fisqae horóló kelae,’ yalemó, mo ai fapotóró yalo kele momó wisiyalepó.

14 Téró, ama ępaae duraalu, ‘Dané ayarapené Kótóné tué mole ala naao tué yópóló ya sóró ai daalale ape. Dowi ala betákélé, inire whj koloo, ama kólómó sókó wale fokélé, wosoo, yópóló ya ai sóró daalale ape. **15** Naaota, ama yó matepa kelale alaró wosale fotamo so whj feapaae yó maté kwéyópóló erapó. **16** Térapa, ya noatepa hale bitu de? Yesu Kerisoné doimó naao dowi ala kwia kemerópóló wéi tópuuai turukó horóló ąpaae kema yae,’ yalepó.

17-18 Atéró ę Jerusalem be huluapaae wale be démó fo wosetere bepaae fóló moma du betalemó noke kaaené Tale kelalepó. Atéró ama ępaae duraalu, ‘Ya hapale turukó horóló Jerusalem be taaróló fae. Ti noatepae, i Jerusalem bemó atimapaae Yesuné ala etérópóló yó materetei atimanémo wisiyóló wosaalo meipó,’ yalepó.

19 Ai fo depa, yalo ąpaae duraalu, ‘Tale-ó, ti mo deretei, ai be hulua so whj atima feané yalo yale ala kolóló kisiparapó. Ę atimané fo wosetere be dokó feamó ąpaae kisipa tiki tiróló betó mole Keriso so whj susupuróló, *dipula* beteraleta yaletei atimané mo kisiparapó. **20** Naao ala etérópóló hakeamó yó mótu betere whj wisi Stipen dale sukamó, ękélé daalu ą dilapó depa yalo duraalu, “Téyae,” yalepó. Ai whjrapené Stipen duraalu, atimané tómó bukóló kotere kutirape ę daale tikimó sorokóló mulatepa kaae tawóló daayale whj etórótipó,’ yalepó.

21 Téyalemó, Talené ama ępaae duraalu, ‘Yälo ya Juda meire fake so whj betó mole be huluarape saletópaae dotonatapa fae,’ ” yalepó.

Pol q Rom Gavman-tamo doi mole whjpo yale fo

22 Kale so whj Pol-né dere fo woseté feletei, Juda meire fake so whipaaekélé, yó male fae dere fo woseturaalu, fo fake yóló i fo yalepó. “Atei kaae whj imó dątamo betaalo meipa, dóló alurae,” yalepó.

23 Atéturaalu, atimané tómó bukó mole kutirape sókó mulóló dokómu buó sóró ópaae fesekée horóló fo fake du betalepó. **24** Atétepá, kale diki tare whjrapené topo whjné duraalu, “Doai so whjné fo tiki whaa du betere noatepa déró, ai seké diki tare whjrape beterepaae dapesó holóló, halika tикиné fokosoi ala yóló dae. Téturaalu, i dere fo bete noa betené déró ąpaae wosae,” yalepó. **25** Tétepá, kale whjrapené Pol naasemó bulaakó sóró daaló bitu, halika tикиné fokosoi ala yaai yalepó. Atétepá, Pol-né ai diki tare whjrapené topo whjpaee duraalu, “Rom Gavman-né so whj tuämó doi mole whj fo tokóló tale inipatei, fokosói ala yóló dae fo ere?” yalepó.

26 Ti fo depa, kale diki tare whjrapené topo whjné ą kaae tare topo whjpaee i fo yalepóló ene felepó. Atéró duraalu, “I whjta, Rom Gavman-né fake so whjtamó betämó doi mole whjratei du beterapa, naao yaai dere ala kisipa faróló yae,” yalepó.

²⁷ Tétepa kale doasi topo whị wóló Pol-paae woseturaalu, “Yą Rom whịé,” depa, ama tokó mótu duraalu, “Épó,” yalepó.

²⁸ Ti fo depa kale topo whịnē duraalu, “Yalo doi Rom fake so whịtamo touróló mulaairaalu, doakale *moni-né* dupu yalepó,” yalepó. Ai fo depa Pol-né tokó mótu duraalu, “Yata atéretei, ę ti Tarsus bemó deyaleteiné Rom whị beterapó,” yalepó.

²⁹ Ai fo depa, woseturaalu, ą daai yale whịrape mo hapale hịkili fóló tumó daane felepó. Kale doasi topo whịnē Pol ąta, Rom fake so whị tuqmó doi mole whịtei *sein* képiné dokirapóló ą witu yalepó.

Juda whịrapené Pol-tamo fo tekgle fo

³⁰ Téró, hịka be dętepa, kale diki tare whịrapené topo whịnē Pol daai du betere fo tale yaairaalu, ą *dipula* beteraletei sokóló so whịmó momaratere whịrapené topo whịraperó, fo tokóló taletere whịrapetamo tourale ape yalepó. Atéró wóló betó mupa, Pol dapesó fóló atima betó mole tuqmó daalalepó.

23

¹ Atéró, Pol-né kale fo tokóló taletere whịrape kaae taru duraalu, “Yalo norape-ó, ę take bitiré waletei yalo Kótóné keletómó wisiyóló bitiré wouraalu, ama erae dere ala fea eraté walepó. Atéturaalu, mió yalo hosamó me sekę muni, mo dua muni deyóló beterapó,” yalepó. ² Pol-né ai fo depa, so whịmó Talepaae momaratere topo whị Ananias-né Pol-tamo felekemó daae mole

whjrapepaae duraalu, “Ai seké folópu deräkae,” yalepó. ³ Ti fo depa, Pol-né ąpaae duraalu, “Ni bolópaae kęlaa epatei, tó sekaené wisire nisi dere whj naao dere alamó, Kótóné yatei deké saalopó. Kale asémó yóló muló betere fo sya furaalu, etamo fo tokóló taleyaai bitutei naao kólónétei mepaae whjpaae ę daae dere foné, kale yóló muló betere fo naaotei ai tikitere ape,” yalepó.

⁴ Ai fo depa, mepaae ą felekemó daae mole whjrapené duraalu, “Yą winié? Naaø ai dere foné so whjmó momaratere topo whj faletapó,” yalepó.

⁵ Ti fo depa Pol-né duraalu, “Yalo norape-ó, ą so whjmó momaratere topo whj betere ę tuénipó. Ti noatepa mei, asémó i fo erapó. Dią kaae tare doasi topo whjpaae me dowi fo yaçse, yóló fo moletei yalo tuérapó,” yalepó.

⁶ Ai fo tokóló taletere whjrape mepaae Sadyusi fake yóo, mepaae Farisi fake yóo, yóló beterapóló ama kisiparu, Pol-né fo fake yóló duraalu, “Yalo norape-ó, yalo apata Farisi whj eru ekélé Farisi whjpo. Ę fo teketeremó sóró i daalo betereteita, sukale whj momó kepaayaalopó ere fomó kisipa tiki tiróló ę hajné sukutu betepa, atimané etamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó. ⁷ Ai fo depa woseturaalu, kale Farisi whjrapero Sadyusi whjrapetamo arale sóró atima tuämó tekétamo yalepó. ⁸ Ti noa betené mei, kale Sadyusi whjrapenéta, sukutere whj momó kepaayaalo meipóló kisipa mulu, ensel-raperó keperapetamokélé bitinipóló kisipa mulapó. Tépatei, Farisi whjrapenéta, sukutere

whj momó kepaayaalopó dere fo mopóló kisipa yóo, *ensel*-rapekélé beterapóló kisipa yóo, keperapekélé beterapóló kisipa yóo, erapó.

⁹ Até du betepa, Moses-né asere fo yó matere Farisi whjrape atima turukó holóló fo fakeyóló duraalu, “I whj tikimó me dowi alakélé, muni-patei, dạné ą hale noatepa só deróló, daai du bitu de? Ama dere alaró dere fotamota, ti *ensel*-né ó kepené yae depa démólópó,” yalepó. ¹⁰ Ai fo du beteró so whj tuämó bukótamo yóló bóe du bituraalu, Pol dóló sej sej yóló ama tiki turukée fóló munépa, kale topo whjné kilitu, Pol-mó whaalia doasi yalepó. Atéru, kale sekéné ama diki tare whjrapaæ diaaq fotokötamo doropóló, Pol dapesó atima betere bepaae beterale fae yalepó.

¹¹ Atéyale dikitamo, Tale Pol beterepaae wóló duraalu, “Pol-ó, até dere alamó ya wi ini, diri yólótei daayaæ. Atéró bitu, yało ala etérópóló so whj feapaae Jerusalem be huluamó erótú yale kaae, Rom be huluamókélé, mo erále fae,” yalepó.

Pol daai deyatei fo

¹² Téró, ai híka mepaae Juda whjrape atima betapaae tourále wóló, Pol tawóló daairaalu kikiti fo deyalepó. Atéró duraalu, dạné Pol ą daai hale betepa, dą qlaró węitamo naalo meipó. Motamo dạné ą mo ti dóló aluratepata, ti qla naalopóló mo dirii malo yóló mulalepó. ¹³ Atéró, Pol daai fo dokale whjrape touróturaalu, whj siki tamo tómó mepaae whjrapékélépó. ¹⁴ Ai whjrape atima fóló, so whjmó momaratere topo whjró whj disirapetamopaae i fo yalepó. “Dą fo deyóló dirii malo yóló duraalu, dạné Pol dupa ti qlaró węitamo

naai, mió ą hale betepa ti weyóló betaalopó fo yóló mulalepó. ¹⁵ Térapa mió dijanékélé, fo tokóló taleratere whírapé feanékélé, diki tare whírapené topo whí dilikóló i fo yó falae. Pol-né yale fo bete dą mo wisiyóló wosenireteiné dą mo diri yóló wosaaipa, dapesó dere ape fo yó falae. Atéteremó ą dorowapa, ti tü tuamó melaa yóló daaipó,” yalepó.

¹⁶ Ti fo du betepa, Pol-né ama nema naalemané wosóló diki tare whírapené bepaae fóló Polpaae duraalu, “Yata, atimané tümō melaa muóló daaipó fo ai du betere ape,” yalepó.

¹⁷ Tétepa, Pol-né diki tare whírapé kaae tare whíkó betapaae duraalu, “I naalené dijané topo whítamo fo yaai dapa, ą dapesó fae,” yalepó.

¹⁸ Ti fo depa, kale whjné kale naale topo whí beterepaae dapesó fóló duraalu, “Kale dipula betere whí Pol-né i naale yatamo yaaire fo mulapa dapesó fae depa, i wale ape,” yalepó.

¹⁹ Tétepa, topo whjné kale naale naasemó tao sóró tu depaae dapesó fóló, kale naalepaae wose-turaalu, “Naao epaae noa fo yaai waleé?” yalepó.

²⁰ Ti fo depa kale naalené duraalu, “Juda whírapené yapaae i fo yaalo ai ape. Pol-né dere fo bete mo diriyóló wosaaai dapa, ą fo tokóló taletere bepaae dó dapesó dere ape depa, aita mo mei, tümō melaa yóló Pol daai kapala fo ai dere ape. ²¹ Whí siki tamо kemeyóló mepaae tómó beleróló whírapené ą daai tümō melaa muuai du beterapó. Téyyaairaalu, ai whírapé atima Pol dóló ti qlaró wëitamo naairaalu, mió hale weyóló beterapó yalepó. Atéyyaairaalu, atimané yapaae

wosetere fomó naao noa fokó deró kelaai wosó tawóló ai betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa kale topo whjné kale naale doton-aai, ąpaae fo mulóló duraalu, “Naao ępaae etei fo yalepóló mepaae so whipaae mo yaçse,” yalepó.

Pol Sisareapaae dipula só fele fo

²³ Ti fo depa, kale topo whjné ama aqmó bitu mepaae diki tare whjrape kaae tare whjrapékó tamopaae ape yóló duraalu, “Diaamo fóló 200 diki tare whjrape tale yóló sóró beteróo, *hos* hupu tómó beteró faaire 70 diki tare whjrape sóró beteróo, bóe dele wuti tawóló faaire 200 diki tare whjrape sóró beteróo, dilikitamo 9 kilok Sesaria bepaae faai donoróló fae. ²⁴ Atéró faairaalu, Pol betóló faaire *hos* hupukókélé, tale yóló beterae. Atéró dią furaalu, tü tuamó Pol mo wisiyóló kaae taté fae. Atéró dapesó fóló, *Gavman* whj Feliks beteremó sókó fae,” yalepó.

²⁵ Atéró diki tare whjné topo whjné *fas-mó* i fo aseyalepó.

²⁶ “Ęta, Kaladias Lisias-né doasi *Gavman* topo whjné Feliks yapaae i dere ape. Yą mo doa koleó.

²⁷ Juda whjrapené i whj tawóló daaitepa, ę yalo diki tare whjrapetamo doropóló kelalemó, ą Rom fake so whjtamo doi mole whipa kilitraalu, dąné atimané naase tuamó betepa fasó salepó.

²⁸ Atéró daai depa, noa betené déró yalo wosaairaalu, Juda fake atimané fo tokóló taler-aterere whjrape beterepaae dapesó felepó.

29 Téyaletei, Juda whjrapené fo tokóló taletere tikimó ą sukópóló daaire betekélé, ó *dipula* beteraaire betekélé yálo kilinitepa dapesó felepó. Juda whjrapené muló betere fo tikitu betepa dapó dere fo betá yálo wosalepó.

30 Ai fomótei, atimané ą daairaalu kikití fo deyóló tū tuämó melaa muuai dere fo yálo woseturaalu, ya beterepaae ai dotonatere ape. Térpa, atimané ą só deratere fo naao keletómókélé yópóló, ya beterepaae ai dotonatere ape,” yalepó.

31 Kale topo whjné yale fotóró diki tare whjrapené sya fóló dikitamotei Pol dapesó Antipatris bemó sókó felepó. **32** Aimó fiyóló híka, mepaae diki tare whjrape ti bepaae momó fesaayóló wapa, kale *hos* hupurape tómó beteró fele whjrape betá ti Pol dapesó Sesaria bemó sókó felepó. **33** Téró, kale diki tare whjrape *Gavman* topo whj betere Sesaria be huluamó sókó felepó. Atéró, kale *fas*-kélé, meloo, Pol-kélé, kale topo whjné naase tuämó muloo yalepó. **34** Tétepa, kale whjné *fas* dosayóló Pol-paae woseturaalu, “Ya mé hae kwiamó wale whjé?” yalepó. Ti fo depa Pol-né ąpaae tokó mótu duraalu, “Eta, Silisia hae kwiaró wale whjkópó,” yalepó. **35** Ai fo depa, kale whjné duraalu, “Ti wisirapa, ya só deraai dere whjrapené keletómó naao fo bete wosaaí atima ipaae wópólópó,” yalepó. Ai fo yóló ama diki tare whjrapepaae duraalu “Pol kale Herot-né doi mole doasi be wisinaalemó beteróló kaae tawae,” yalepó.

24

Pol Feliks-né keletómó fo tekgle fo

¹ Téró aporó be dę kemetepe, so whjmó momaratere whjrapené topo whj Ananias-ró whj disirapetamo yoo, me atima tao sóró fo tekenatere whj Tertulus yoo, yóló atima Sesaria bepaae derepelepó. Atima atéró, kale *Gavman* doasi whjpaae Pol só deraai dere fo yalepó.

² Atéró Pol-paae ape yóló wóló daapa, atimané fo eratere whj Tertulus turukó holóló Feliks-né keletómó Pol só deróló dere fo etéró yalepó. “Doa whj-ó, naao teteróló kaae tare aqmó dą me ala ini, hosaa muni deyóló mo dua wisiyóló hajtamo beterapó. Ti noatepae, take dą i hae kwia feamó betó mole so whj hoko betatelei, naao dą betere ala wisi eraleteiné mió dą fea mo dua wisiyóló i betó mole ape.

³ ⁴ Téró, be hlua feapaaekélé, atimané dere ala feakélé, naao dą wisiyóló beterópóló tao sóró beteró beteretei tuéru, yapaae mo doa kée yóló dukirótú beterapó.

⁴ Ya fóturu yaqsóró dąné yatamo doa fo yaai dumitei, i fo sawa betä dapa wosae.

⁵ Ai whjnéta, i hae kwia feamó betó mole Juda so whj kuamó bóe dópóló fopaae bulaté kutu beterapó. Atétu, atima kae Nasaret fakepó. Téró Pol ąta, ai fake so whj kuamó doasi topo whj bituraalu, atima ąlisó fu beterapó.

⁶ ⁷ (-) ⁸ Téturaalu, ama dąné moma dere be doraairaalu wapa, dąné ą tawalepó.

Dąné ątamо fo tokóló taleyaai dere beteta, naao ai whjpaae mo wisiyóló wosetepa, ti fo fea amatei depa naao kisipa yaalo ai ape,” yalepó.

9 Até yóló, Pol só deratere Juda so whjné Tertulus-né dere fo mopó yópóló duraalu, “Ai dere fo feata, mo dapó,” yalepó.

10 Ai fo depa, kale *Gavman* topo whjné Pol-paae naasené yóló ąpaae naao fo yae depa, Pol-né duraalu. “Naao i hae kwia feamó betó mole so whjtamo fo tokóló taletu betepa, doasi ba fo keme yaletei, yalo kisiparapó. Térené, mió atimané ę só deratere fo tokó móituraalu, naao keletómó ę feléi kisipatamo yaai dapó. **11** Ę Jerusalem bepaae Talepaae moma yaairaalu fele be dəmó, kaae sóró mió imó sókó wouraalu, **12** be də i kemetere ape. Yalo i dere fo mo dépé kapala dutéró naao mo hækemó kelenérapó. **12** Mió ę só deraai du betere Juda so whjné ę me whjtamo moma dere bemó ó fo wosetere bemó ó bela tuämó ó metikimókélé, me whjtamo fopaae fo depa, kolóló dumipó. **13** Mió atimané ętamo fopaae buló só deraai fo tokóló taleyyai deretei, i betené dapóló fo wisi mekó depa naao wosaalo meipó. **14** Atérené ęta, dənē ayarapené Kótó aqmó dua bitu, Yesu Kerisoné ala sya i fu beterapó. Atéruraalu Moses-né asere foró Kótóné kóló whirapené ere fotamo aqmó sukóló bituraalu, mopóló kisipa tiróló sya fu beterapó. **15** Ai betó mole whirapené take waaire alimó Kótóné atimapaae eraaire wisi alamó hajné sukóló biture kaae ękélé mo betə kaae alatóró yóló beterapó. Ti noatepae, wisi ala dere so whjkélé, dowi ala du betere so whjkélé, Kótóné ama kepaaraalopó ereteinépó. **16** Atéreteiné, suka fea mo whjné kele tómokélé, Kótóné kele tómokélé, hosaa tuämó me

seké muni, hąkeamó mo donoyóló dua i fu betere ape.

¹⁷ Be hulua dokö fea ę atéró kutu betepa, mepaae ba forape keme deté felepó. Atéró momó ę Jerusalem bepaae wouta, *moni* sóró yolealere so whj̄ tao sóró melóo, Talepaae hale melatere alakélé yóo, yaairaalu walepó. ¹⁸ Yalo ai alarape yóló ę moma dere be dolopaae faai yaleteita, kale momaratere be kaae tare whjné ę fopeyóló duraalu, ‘Yä me ala munipa fae,’ depa faai yalepó. Ę mepaae so whj̄rapetamo touyóló betere alakélé, so whj̄ bőe delatere alakélé depa, atimané kilinipó. ¹⁹ Téretei, Esia hae kwiáró wale Juda whj̄rapené ę só deraai kisipa mutu yaleteiné, atima ipaae wóló naao keletómó ę só deróluqsóró ti mo wisi wuapó. ²⁰ Esia hae kwiáró wale Juda whj̄rape ętamo fo tokóló taleyóló só deraai wenitepata, ti i daae mole whj̄rapené yalo yale dowi ala etérópóló déró kelaai atimapaae wosae. ²¹ Atéyale suksamó ę turukó holóló daalu fo fakeyóló duraalu, Kótóné sukutere whj̄ momó kepaaraalopóló kisipa tirateremó atimané ętamo fo tokóló só deraai ai du betere ape,” yalepó.

²² Yesuné tü wisipaae fole ala Feliks-né mo diriyóló kisipa eruraalu, Juda so whj̄paae duraalu “Doasi topo whj̄ Lisias ą ipaae dorowapata, ti ąkélé, dą fea betámó bituraalu taleyaalopó,” yalepó. ²³ Feliks-né betą diki tare whj̄rape kaae tare whj̄paae duraalu, “Pol wisiyóló kaae tarutei ą bemó tü kinóló beteréni ama fulumu whj̄rapené mepaae yä yare qla qlakó male wapa téyópóló yae,” yalepó.

²⁴ Téró mepaae be dərape kemetepa, Feliks ama soma Drusilatamo walepó. Drusilata Juda fake sokó ama omatamo atéró wóló bituraalu, diki tare whirapepaae Pol dape sene fae depa, dape sene felepó. Atéró wóló bitu, Pol-né Yesu Kerisopaae tué tiki tiratere ala etérópóló yó matepa, kale sekéró somatamoné wosetu betalepó. ²⁵ Pol-né atimamopaae Yesuné alamó mo dono yóló fole ala wisiró, tó tики́ne dere ala fea dua wisiyóló kaae tatere alatamokélé, take nalopaae betə su kamó Kótóné dənē dere ala fea taleyyaaire be də waalopóló dere fokélé du betalepó. Feliks-né ai dere fo woseturaalu, ą witepa Pol-paae duraalu, “Mió súpa fae. Take nalopaae me dəmō tə mutepa, ti yało yapaae ape yaalopó,” yalepó. ²⁶ Feliks-né Pol-né dere fo wosaai ekele yóló hékese yaleteita, hale mei, Pol-né monikó melópóló kisipa muturaalu, ama dere fo wosetua, momómo dipula beteräleta dua du betalepó.

²⁷ Atéró, ba fo tamо kemeyóló kílipaae Por-sius Festus Feliks betale sirimó sóró beteralepó. Tétepа, Feliks-né Pol dipula hale beterópóló taaralepó. Aita noa betené ini, kale Juda so whjné tué tiki felé eraai kisipa muturaalu, betepa taaralepó.

25

Pol Festus-né keletómó fo tekgle fo

¹ Téró, kale whj Festus-né ama teteróló kaae tawaaire hae kwia tuámó təne be Sesaria bemó sókó wóló, be də sore kemetepa ai be taaróló Jerusalem bepaae holalepó. ² Ą atéró fóló beteremó, so whjmó Talepaae momaratere topo

whjraperó Juda topo whjrapetamoné Festus-paae Pol só deraai fo fea yalepó. ³ Ti fo yóló ąpaae woseturaalu “Naaø dą feléi kisipa muaire alakó eróturaalu, ai whj i Jerusalem bepaae wópoló, dotonaasepe,” yalepó. Atimané atéró yale fota, Pol Jerusalem bepaae hotepa tumó melaa yóló daai kisipa mutu yalepó. ⁴ Tétepa kale topo whj Festus-né atimapaae duraalu, “Pol ą Sesaria *dip-ula* bemó me ala yaqsóró kaae tawóló beterapó. Ekélé, imó sawa betóló momó Sesaria bepaae faai asiri horalepó. ⁵ Tétepa, diaaq kisipané ai whj tuqmó me dowi alakó mupa, ti diq be kaae tare whjrape ętamo Sesaria bepaae fópoló dotonaasepe. Atétepa, ti atimané ama yale ala hakearatepa, ti aimó fo tokóló tale yaalopó,” yalepó.

⁶ Festus ą Jerusalem bemó 8 ó 10-ró be dęrape kemetepe ti ą Sesaria bepaae derepelepó. Atéró hika be dętepa, kale whj fo tokóló taleratere bemó bituraalu, Pol dape só ape, yóló fo tokóló tale yaai yalepó. ⁷ Tétepa, Pol dapesó wóló daapa, Jerusalem beró dorowale Juda whjrape atima Pol daalepaae bopéręle wóló daae molepó. Atépa, atimané ątamo fo tokóló taleratere fo betekélé meipatei, kae kae só deróló dere dowi forape dekéró hoko du betalepó.

⁸ Tétepa, Pol-né atimapaae i fo yalepó. “Yalo atima Juda whjrapené muló betere fo tukóló, ó atimané moma dere bekélé, ó tęteróló kaae tare *Gavman* whj Sisané fo muló betere alakélé, doratere ala mo inipó,” yalepó.

⁹ Ti fo depa, Festus-né Juda so whjné kisipa felé

yópóló kisipa mutu, Pol-paae duraalu, “Fo tokóló taletere ala yálo ó Jerusalem bemó yaalopa, yá opaae honére?” yalepó.

10 Ai fo depa, Pol-né apaae duraalu, “Ę i betere fo tekétere beta, Sisané fo tekétere bepó. Térené fo tekétere ala imótóró depa ti şurapó. Ai Juda fake whírapepaae yálo me dowi alakélé eréniretei naao mo kisiparapó. **11** Ę tuşmótamo me dowi ala kwia mupa, ti ę yálo yale alamó kwia mótu, sinaaipa, dópóló yae. Téretei, mepaae Juda whíné bete meipatei hález só deraai depata, ti mepaae whíné Juda fakené hékeshire ala eraai ę mené naase tuşmó mulaairetei Rom *Gavman*-né ai tý munipó. Térené Rom *Gavman* Sisané yálo fo tokóló taleyópóló Sisa doi dapó,” yalepó.

12 Atétepa, kale whí Festus ą tao su mepaae kisipa matere whírapetamopi fo betámó yóló duraalu, “Sisané naao fo wosópólópó yóló kisipa mutupata, ti Sisa beterepaae faasepóló dotéyaalopó,” yalepó.

Festus-né Agripapaae Pol-né yale fo du betaletei

13 Ai ala yóló mepaae be dę kemetepa, *Kin Agripáró* ama nema Bernais-tamo Sesaria bepaae wóló, Festus ą doasi whí sóró beteró betereteiné apaae mo kée yóló ekéi fo wisi yaai felepó.

14 Atimaamo Sesaria bemó be dęrape dekéró bituraalu, Festus-né Pol-né yale alarape fea yó mótu betalepó. Atéró duraalu, “I whíta, mo take Feliks-né *dipula* beteraleteitóró hález betepa taaló beterapó. **15** Take ę Jerusalem bemó betere sukamó so whímó momaratere topo whírójuda whírapé tťeteróló kaae tare whí disirapetamo ę

beterepaae wóló, Pol só deraaire fo ene walepó. Atéró duraalu, ama yale alamó kwia mótu só derae yalepó.

¹⁶ Ti fo depa, yało atimapaae duraalu, dą Rom fakené fo tokóló tale inipatei, hąle susupuratere ala hóko dumipó. Térəpa, dią mepaae whjné ątamo fo tokóló taleturaalu, dąné keletómó di-aaq só deratere fokélé, ama yale fokélé, depa wosaalopó,” yalepó. ¹⁷ “Atéró kale whjrape dą fea wóló, ai hıkatóró fo teketere bepaae fóló, atimapaae Pol dapesó ape yalepó. ¹⁸ Téró, Pol só deraai wóló betó mole whjrape wóló, i whj etei kaae dowi ala depa dapóló bete mole fokó yaalo nisi yalemó inipó. ¹⁹ Atétepa, atimané Kótópaae moma dere ala kae yóo, Pol-né kale sukale whj Yesu momó kepaayóló beterapó yóló dere fo kae yóo, dere fomó dóroi yóló dere fo maaté wosalepó. ²⁰ Atétepa, ai fo bete wisiyóló kekälemó, tü me munipa, yało Pol-paae ya só deratere fo Jerusalem bemó fo tokóló wosaalopa, ya ópaae holaaloé? yóló wosalepó. ²¹ Téyalemó ama duraalu, Sisané fo tokóló tale erópóló depa, ą Sisa beterepaae dotonaairaalu węi nuku kaae tawóló i beteró betere ape,” yalepó.

²² Ai fo depa, kale *Kin Agripáné* duraalu, “Ekélé ama dere fo betekó wosaai dápó,” yalepó. Ti fo depa Festus-né duraalu, “Dó hıka be dętepa ama dere fo bete naao wosaasepe,” yalepó.

Pol Agripáné keletómó daayale fo

²³ Atéró hıka be dętepa, Agriparó Bernais-tamo *kin-né* kuti deróló walepó. Atéró wapa, kale *Gavman-né* sóró daaló betere topo whjraperó ai

be hulua kaae tare doasi whjrapetamo atima fea wóló touratere bepaae derepelepó. Atéró betepa, Festus-né diki tare whjrapené doasipaae Pol dape sene fae depa, dapesó wóló daalepó. ²⁴ Téró, Festus-né duraalu, “Doa Kin Agriparó doasi whjrapetamo-ó, dijané i whj kelae. Juda so whj feanékélé, Jerusalem be hulua so whjnékélé, i be whj so whjnékélé, ai whjtamo fopaae buturaalu, ɻpaae fo tokóló taleyóló só deraai du betere whj ai ape. Tétu, atima fo fakeyóló ɻpaae duraalu, ai whj momó beterópóló meipa mo ti dóló alurae du betere whj ai ape. ²⁵ Yało kisipa fatepa, i whj tuämó ɏ sukópóló daaire betekélé, mo meipó. Téretei amatei, Sisané ama fo wosóló taleyópólópó yaleteiné yało ɏ Rom *Gavman* Sisa beterepaae dotonaai yalepó. ²⁶ Té yaairaalu, djané doasi topo whjpaae etérapóló asé yaai dere dowi ala kwiamekó yało kilinipó. Tépatei, yało hale noa fo asé yaaloé? Téreteiné, doa whj Agripa yata, ti doasi teteróló daale topo whjpa, naaotei fo bete donoróló wisiratere fo wosaai dapó. ²⁷ Ti noatepae, ama yale alarape fea asémó eróló sóró fupata, ti wisirapó. Aténi, *dipula* whj *Gavman* whj beterepaae hale hoko dotonatere ala tü munipó,” yalepó.

26

¹ Ai fo du beteró kemetepa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naao yale alarape fea naaotei yae,” depa, ama naase horóló atimané ɏ só deratere mo nisi yaqsóró, kaae sóró yalepó.

² “Doasi Kin Agripa-ó, ai Juda whjrapené ę só deratere fo yaló me dowi alakó yalemó dere nisi yaqsóró, naao keletómó ę héksetamo atima dere fo tokó melaai dapó. ³ Ti noatepae, yata dą Juda so whjné mara mole alakélé, atimané dóroi du betere fokélé, naao mo wisiyóló kisiparapó. Téreteiné, yaló i dere fo betə naao wosaasepóló dapó.

⁴ Ę mo take ketemó yaló turuku bemó bituraalu, yale alaró Jerusalem be huluamó bituraalu yale alarapetamokélé, mió i deté kutu betere alarapekélé, mo fea Juda whjrape atima kisiparapó. ⁵ Ti ęta mió kisi wale whj mei, take bituraalu yale alarape fea atimané tué ereteiné yaló noa alakó depa, atimané kilitikimó ti atimané enérápó. Kale Farisi whjrapeta, Kótóné ala eraai mo doakale ketekę bole fakerapetamo titiyóló betə kutó yale whj ę i ape. ⁶ Take Kótóné dąné ayarapepaae etei ala mo eraalopóló ere fo yaló mopóló kisipa tiratere alamó atimané mió ętamo fo tokóló só deraai ai du betere ape. ⁷ Kale dą 12 Israel fakerape dokopaae, Tale Kótóné i ala eraalopó yóló mulale fo mo dokonatepa kelaai hajtamó beterapó. Tétu, dętamokélé, dikitamokélé, betere dokę fea Kótóné dirae ere kutó betə dirótú beterapó. Agripa-ó, ai ala du beteremó ai Juda so whjné ętamo hajtei fopaae buló só deraai dapó yalepó. ⁸ Sukutere whj Kótóné ama momó kepaaróló beteratapó dere fomó, dią noatepa sira du bitu de?

⁹ Take yalokélé, ai Nasaret whjkó Yesu Kerisoné doimó du betere ala taalopóló sesé dere ala

yaairaalu, yalо tuéné mo wisi alа nisiyóló ę mo doakale ketekę buale whјpó. ¹⁰ Yalokélé ai kaae kisipa mutu, Jerusalem bemókélé, atei alatóró yalepó. So whјmό momaratere topo whјrapené Keriso so whј sóró *dipula* beteräleta yae depa, ai alа dua yalepó. Téturaalu, mepaae so whј mo ti daairaalu ępaae wosetepa, yalо ‘Téyaalopa sae,’ dua yalepó. ¹¹ Be dę dere dokę ę Keriso so whј Juda whјnέ fo wosetere berape dokę yóló, betó mole so whј tawóló sóró susupu eraairaalu beteräleta dua yalepó. Atéturaalu, atimané Talepaae dowi fo yópóló, doakale dowi susupui alа erótua yóló, ę doasi fopaae butu, botokó fóló kae hae kwiamó betó mole so whјkélé sya kwęyóló susupurótua yalepó.

¹² Yalо até dere alamó so whјmό momaratere topo whјrapené yalо dere alа wisirapóló atimané ę sóró daalóló Damaskus bepaae dotonalepó. ¹³ *Kin Agripa-*ó, atimané ę atéró dotonatepa fu betalemó, tü tuämó 12 kilok sukakelemó şamó mo ama kae dęné ekélé, yalо fulumu whјrapekélé, dą fea daale tiki dęralepó. Ti ai dęta, sukané dękélé ai kaae meipó. ¹⁴ Ai dęnétei, dą fea dóló beseké yóló haemó muó molemó, betä foné Erameike fo yóló duraalu, ‘Sol! Sol! naao noatepa ę susupuraté kutu bitu de? Naao ai dere alata, kale *bulmakao* hupu hökotere whј dósuyóló nuku dere kae, naao dere alané yatei, susupu saalo ai ape,’ yalepó.

¹⁵ Tétepa yalо ępaae woseturaalu, ‘Tale-ó, ya né de?’ depa, Talené ępaae duraalu, ‘Eta, naao susupuraté kutu betere whј Yesupó. ¹⁶ Térapa

yą turukó holóló, naao hóleke donoyóló daane holae. Mió ę yą beterepaae wóló i daaleteita, yą yálo kutó diratere whị bitu, naao keletere ala yó maté kwęyópóló sóró beterale walepó. Téturaalu, nalo yálo yapaae me ala yó melaalopó.

17 Atétu, yą naao fake so whjnékélé, Juda meire fake so whjnékélé, yą daqsóró ę yqtamo wusuró betaalopó. **18** Yálo yapaae ai eratere alata, yą fóló kale kele dikire so whị kele fisqae faraalopó. Téturaalu, atima diliki tuqmó beteretei taaróló dę tuapaae waalopó. Atima kale Satan-né teteróló kaae taretei taaróló, Kótó beterepaae wapa, ti atimané dowi ala yálo tokóló kemeraalopó. Até depata, ti ai so whị ępaae tué tiki tiróló betó mole so whị kuamó, betqmó beteraalopó,’ yalepó.

19 Térapa, *Kin Agripa-ó*, i dere forape feata, yálo ó hepen bemó noke naró dere kaaené depa kelale ala taaréni, hale tué yó tareteiné yálo i fo tukóló me ala enénipó. **20** Ai alarape fea, mo folosóró Damaskus be hulua so whjpaapi yó melóló nalota, ti i Jerusalem bemó betó mole so whjpaapi yó melale walepó. Téturaalu, Judia hae kwiapaaekélé, Juda meire so whị betere hae kwiapaaekélé, mo fea Kótóné fo tué yópóló yó melaté kwęyalepó. Dowi ala fea taaróló, tué tiki feteyóló Kótó beterepaae wapa ti tó tikimó dere nisi yaqsóró, mo ala dapó yópóló, naao dere alané hąkearae. **21** Yálo ai fo yó matere betené Juda whjrape wóló moma dere be dolomó ę tawóló daai yalepó. **22** Téyaletei, Kótóné ę tao sere ala take kaae sale be dəmó deté waletei, mió i daale tuqmókélé ai alatoró hale yó tapa i

daale ape. Atéreteiné, mió dia doasi doi mole whjraperó doi munire whjrapetamo betó mole tuamó yálo kelale ala i yó mótu betereteita, me kae kisi fo meipó. Mo take Moses-ró Kótóné kóló whjrapetamoné i ala yaalopó ere fo mo dokonótú erale ala i yó mótu betere ape. ²³ Ai whjrapené ere fo i ape. Téteróló kaae tanópóló sóró daaló betere whj Keriso doakale dele sóró mo ti suqalotei, momó kepaayóló betaalopó. A atéró kepaayóló bitu, Kótóné dà tao saaire fota, diliki tuamó dë erótú betere kaae ama Juda so whjró Juda meire fake so whjtamopaae yó mótu betaalopóló erapó. Ai ere fota, mió i yó mótu betere ape,” yalepó.

²⁴ Pol-né ai fo deremó Festus-né ama du betere fo téteróló fo fake yóló duraalu, “Pol-ó, naao ai du betere fota, yá doakale *skul* du betale tikimó naao topo doturaalu ai dere ape,” yalepó.

²⁵ Ti fo depa, Pol-né apaae tokó mótu duraalu, “Doa whj Festus-ó, é topo doyóló dumi, mo bete mole fotóró yálo i dere ape. ²⁶ Kale *Kin Agripané* i du betere foraperó dere alatamo bete mo fea ama diriyóló kisiparapó. Atérené wi yóló ini, mo halaainé apaae du beterapó. Ti noatepae, ai ala feata hiyóló yaaire ala meipóló kisipa mutu dapó. ²⁷ *Kin Agripa-ó*, kale Kótóné kóló whjrapené ere fo naao dosçayóló mopó yóló tué tiki tiróló beterapóló yálo mo diriyóló kisiparapó,” yalepó.

²⁸ Ai fo depa, Agripané Pol-paae duraalu, “Naao ai dere foné miótítóró yálo tué tiki hapale feteyóló Keriso whj beteraaloe?” yalepó.

²⁹ Ti fo depa Pol-né apaae duraalu, “Miótítóró

kisipa feteyóló Keriso whj betaai depakélé, me be dêmó betaai depakélé, ti me qla meipó. Téreteiné yalo i dere fota, yapaae maaté dumí, mepaae ai daai mole so whj feapaaekélé, ę betere kaae beterópóló kisipa mutu, Talepaae moma du beterapó. Tépatei ę i ere kaae *sein* képiné dokotere ala betä erópóló moma erótumipó,” yalepó.

³⁰ Pol-né ai fo deremó kale *Kin Agriparó* ama nema Bernais-tamokélé, kale *Gavman* whjné sóró beteró betere whjkélé, atimatamo betó mole so whjkélé, fea turukó holóló belapaae felepó. ³¹ Atima atéró belapaae tóę fóló daae muluraalu atimasisi fo tiki kelaaróló duraalu, “I whj sukópóló daaire ala ó *dipula* bетeraaire ala betekélé munipó,” yalepó.

³² Téró, Agripané Festus-paae duraalu, “Ai whjné amatamo Sisané doi yóló ama fo talerópólópó uameisóró, ti mióti fópóló yalo dotonóluçpó,” yalepó.

27

Pol wēi nukumó Rom bepaae fele fo

¹ Atimané dą Itali hae kwiapaae wēi nukumó fópóló, taleyóló tukóló muló betepa, Pol-tamo mepaae *dipula* whjrapekélé, diki tare whjrape kaae tare whjné naase tuämó mulóló doteyaaai yalepó. Ai kaae tare whj Julias-ta, Sisané ama kae beteró betere diki tare whj doi mole fakekópó.
² Téró, dą fóló Adramitium be whjné nukutei Esia hae kwiamó wēi fóku seseké kotere nuku duló betepa, dą sóró felepó. Ai nukumó Masedonia

hae kwiamó tene be Tesalonaika be hulua whjikó Aristarkus-kélé, dątamo felepó.

³ Dą atéró fóló węi tómó fiyóló hijka Saidon bemó sókó felepó. Ai bemó nuku daaróló Julias tué wisi muturaalu, Pol ama fulumu whjirape betere tikipaae ą yagyare qlakó melópoló kwęyae yóló dotonalepó. ⁴ Téró, dą ai Saidon be hulua taaróló felemó, dą faaire tikiró doakale besé tiki wouraalu faai dere sunipa, Saiprus hae kwia fakeró węi fanoko sesekę besé wale tiki kinaté felepó. ⁵ Téró, dą Silia beró Pampilia betamomó mole węi kęla tuämó tukóló fóló, Silia hae kwiamó tene be Maira bemó sókó walepó. ⁶ Téró dą ai bemó sókó fóló, kale diki tare whjirape kaae tare whjiné Aleksandria be huluamó Itali be huluapaae faaire nuku duló betepa kelalepó. Atépa, dą ai nukumó beteró felepó. ⁷ Téró, dą beséné dere alamó dua wóputé fu betepatei, be dęrape dekéró kemeyalepó. Até deté furaalu, Nidus be kese faté felemó doasi besé tикиné fenénipa, dępaae bolokó felepó. Atéró, węjné bopéró daaló betere hae kwia Krit tuämó węi fókumó tene Salmone bemó sókó felepó. ⁸ Téró dą mo doasi besé tикиné fenénipa, hae duné kinaté mo dua wóputé węi fanoko sesekę fu betalepó. Téró Lasea be felekemó betę węi sukóló mulale fale tiki wisinaale doi mole nuku dulótua dere tikimó sókó felepó.

⁹ Atéró, wóputé fu betepatei, be dęrape dekéró hale kemeyalepó. Téró, kale Juda whjirapené qla weyóló betere be dę kemene folepaae, beséró sosoli alitamo felekemó waai yalepó. Atei kaae

be dəmó wəi tómó nukutamo kotere ala mo wisinipóló kisipa mutu, Pol-né nuku só kotere whjrapepaae i fo yalepó. ¹⁰ “Ti be whj-ó, də mió doai sosóliró besé alitamo tuämó fupata, ti dákélé, i nukukélé əla olakélé, mo fea tuä tikimó aluyaalopó,” yalepó. ¹¹ Ti fo yaletei, kale diki tare whjrape kaae tare whjné nuku taleró nuku só kotere whjtamoné dere fo woseturaalu, Pol-né dere fo sisópaae eralepó. ¹² Kale ai wəi sukóló mulale fale tikimó də sosóli ali kemeyópóló kaae tawóló betaai yaletei sosóliné betenénipa, fo tiki kelaaróló tale yalepó. Atéró mo turó whjrapené duraalu, ai hae tikimótei me be hulua Finiks-mó betaai faalopó depa felepó. Ti ai wəi nuku duräleta dere tiki Krit haeta, *saot-ró west-tamo upaae ene fóo, norti-ró west-tamo ipaae ene wóo epa tuämó erapó.*

Doasi besé tikiró hali tikitamo wale fo

¹³ Atima atéró uté *saot-ró* fakeró maaté sawa béri besé wapa, kale nuku duló betere halika teraayóló atima Krit wəi fóku sesekə faairaalu felepó. ¹⁴ Téró atima mo tupaae fenipatei, hasi bosenóló wəi tómópaae dorowale doakale fotokoi besé tикиné doi *norti-ist* besé sókó wouraalu kale nuku tao sóró feteraai yalepó. ¹⁵ Ai besé tикиné nuku tao sóró wəi kulu tuäpaae taae fatepa, besé walepaaetei, jalesumó hóné sukälepó. Atétepa, ama koleaané sóró fópólópó nuku bisiki tao diliki yóló häle betó mupa, beséné amatei sóró fu betalepó. ¹⁶ Téró, besénétei sóró fóló wəiné bopéróló daaló betere hae kwia Kaoda-mó sókó felepó. Atéró ai hae tикиné

kale besé kinóló fanokomó seseké furaalu, kale belekqamale nuku doasi nukumó dulaairaalu wolopeté felepó. ¹⁷ Téyale tikimó beséró hali tikitamo wouraalu, fotokoné fenénipa kale nuku sóró doasi nuku tómó beleralepó. Atéró halika tикинэ atima betere doasi nuku tekée faqsóró, ó kwiaró a kwiatamomó sjyóló dokoo, tuqmökélé sjyóló dokoo, yalepó. Aita nuku hapale hóko furaalu, atikamó dée tane fóló atima doraqsóró wituraalu yalepó. Kale wéi tómó ama kóleaané fópóló nuku kejraté fole kutia kwia wéipaae deróló duralepó. Ai wéi kulu tuqmó tukure halepané doita, Sirtis-pó. ¹⁸ Téró, fiyóló híkakélé doakale besé tikiró wéi asyatamoné dä felekemó sóró deratepa, nuku fé yópóló ai muó mole qla qla sóró wéipaae kaae sóró teraayalepó. ¹⁹ Sore eratere be dëmó dä mo felekemó alunépa, kale nuku kotere qla qlatei tao suyóló wéipaae teraayalepó. ²⁰ Atéru, sukakekélé hórekélé mo sawa keleni, besé tiki betä hale wómaaté tapatei be dërape dekéró kemeyalepó. Atétepa, dä betaaire kisipa mei, mo sukqaire kisipa betä muóló betó molepó. ²¹ Atére alamó kale be whírapé atima bitiré wale dokq olakélé néni, wote siri betó molepó. Atéru, Pol turukó holóló duraalu “Ti be whí-ó, take yaló Krit hae kwia taaróló faalo meipó yale fo diaaq wosuásóró, ti dä etei kaae seké sóo, diaaq qla olakélé wéipaae teraa yóo, wuá meipó. ²² Téretei mió yaló diapaae mo dapó. Dä i betó mole whíkó wéimó aluyaalo meipa, betä kisipa muóló faalopa sae. I nuku betä wéi tuqmó doyaalopa dä wi dere ala ini, hosaa diriyóló beta. ²³ ¶ Tale Kótóné

ama kutó dirópóló sóró betere whjreteiné, take dilikitamo hepen bemó kutó diratere *ensel* ę felekemó daane walepó. ²⁴ Atéró, ępaae i fo yalepó. ‘Pol-ó, ya wi yaqse. Kótóné kolené sukutere ala yätamo mulu, Sisané keletómó daalu fo tokóló tale inipatei, yaró ai nukumó betere whjrapetamo alu yaalo meipó,’ yalepó. ²⁵ Térapa, ti be whj-ó, diaq i węiné dere alamó wiyló diri furu furu yaqse. Tale Kótóné ama kutó diratere *ensel*-né ępaae yale fo motóró eraalopóló kisipa mutu, yalo hosaa muni deyóló hajné sukóló i betere ape. ²⁶ Téyaalotei, i nuku betą ti węiné bopéróló daaló betere hae kwia felekemó tukure halepamó dene fóló doyaalo ai ape,” yalepó.

Węi nuku doyale fo

²⁷ Téró, dą Adriatik doasi węi kęla tuamó fu betepatei, 14 be dęrape kemeyalepó. Ai 14 be dę dilikitamo 12 kilok kale nuku só kotere whjrapené tuéné mió kale węiné bopéróló daaló betere hae kwiapaae felekemó sókó faai dapó kisipa mualepó. ²⁸ Atei kisipa mutu, halepa feleke déró kelaai sawa sekęi qla deralepó. Téyalemó, węi dolopaae doropóló hae olaane derepele dale dokę salemó 37 mita epa kelalepó. Atéró sawa fóló tumó kale dere kaae momó deróló salemó 27 mita epa kelalepó. ²⁹ Atéteremó, kale nuku hapale furaalu, węi dolomó daae mole kapomó dene folo dą felekemó doranépa witu, sekęi qlarape nuku salemó dojuró duwóló deralepó. Atéró, furaalu, be hapale deyópóló moma deté fu betalepó. ³⁰ Kale nuku só kotere whjrapené węiné atima sóró aluraqsóró botokó

faaire tü keketu i ala yalepó. Atimané mepaae whjrape dilikóló atima faai kale sekéi əlarape nuku topomó duróló deratapóló, belekəamale nukuné halika teraatu betalepó. ³¹ Téyaletei, Pol-né kale diki tare whjrapené topo whjró ama diki tare whjrapetamopaae duraalu, “Ai whjrape atimatamo i nuku tuşmó bitini depata, ti dä fea wéiné dóló aluraalopó,” yalepó. ³² Atétepá, kale diki tare whjrapené nuku belekəa tiki duló betere képi wéi dolopaae turukóló taae deralepó.

³³ Téró be dëteretamo Pol-né ai whjrapepaae duraalu, “Dią *fula* tamо tuş wéiné dere alamó aso sókó fóló bitu, əla sawakélé olaa yóló bitinipó. ³⁴ Atéyaleteiné mió yálo diąpaae əla nae yóló sę dere fo i dere ape. Dią wotené sukaqsóró fotokó buópóló əla dekéró nae. Diąta, wéiné mo betə whjékélé aluréni, wisiyóló dua sókó fóló betaalo ai ape,” yalepó. ³⁵ Ai fo yóló kılıpaae *bred* o bulasóró taru atimané keletómó Tale Kótópaae mo kée yóló kolokó daalu yóló, ə kaae sóró nalepó. ³⁶ Atétere ala kilitu, whjrape fea hosaa muni deyóló hajtamo atimakélé sóró nalepó. ³⁷ Dä ai nukumó betale whjrape dokó suraalu, 276 whjrapepó. ³⁸ Atima əla nóló kemeróló kelalemó, kale nuku seké epa fé yópóló *whit* o yorape wéipaae sóró teraayalepó.

³⁹ Atéró folo, hığa be dëtepa, betə hae kwia epa kelaletei ai hae tiki atima wisiyóló kisipa inipó. Atéró ai hae kwia ere tikipaae kese faralemó, wéi sukóló mulale fale atiká wisinaale keletepá aimó nuku dakerále faalopó yalepó. ⁴⁰ Atéyaaираalu, kale sekéi əlarape duló betere halika tikirape

turukóló wéi dolopaae taae deralepó. Téró kale nuku só kotere ni fake dokore halika tikikélé teraayalepó. Kale nuku beséné sóró fópóló duló betere kuti kwiarapekélé, teraayóló mulateei, momó ó nuku kwia fójró woloralepó. Atéró, atima wéi fóku atiká tópaae sókó faai felepó.

41 Téyalemó, kale nuku furaalu, wéi tuqmó sokore halepamó deyóló kaae saletikimó tokóló faaitere mo sünipó. Atépa doasi wéi asyané, kale nuku sale mo terekeyóló taae falepó.

42 Atépa, kale diki tare whjrapené *dipula* whjrape botokó wéi ąlaae faqsóró mo fea dóló aluraai tué mualepó. **43** Té yaai yaletei, atima kaae tare whjné Pol sinaqsóró kisipa mutu, diki tare whjrapené yaai yale ala sesé yóló taalalepó. Atéró, kaae tare whjné duraalu, dią mepaae wéi ąlaae fole kisipare whjrapeta, ti wéi ąlaae fae yalepó. **44** Mepaae wéi ąlaae fole ketere whjrapeta, ti ai nuku terekée fele ni fake halake dolomó bulóló ąlaae fua yae depa, atima fea ai fotóró sya fóló, wisiyóló sókó felepó.

28

Pol Malta haemó betere fo

1 Dä sókó fele wéi fókuta, wéiné bopéró daaló betere hae Maltapó. **2** Ai Malta so whjné dä mo wisiyóló dape sóró simó beteralepó. Aita, doasi sosoli ali tuę dolomó hali nale tikimó sosóliné dä sukutepa, simó tiki dirirótú betalepó. **3** Pol ai felekemó yó mole si detqame betapaae yóló simó bilirótú beteremó, whj tukó nokole wuli male si

detqame dolomó buói si supumó sókó wóló Pol-né naasemó tukó naalepó. ⁴ Atétepa, kale ai be tale so whjné wuliné Pol-né naasemó fó yó tapa kolóló, atimasisitei duraalu, “Ai whjta, whj dilé kotere whj erurapó. Atétereteiné dowi ala dere kwia tokó matere kótóné ą wéiné dóló aluréni, taaróló mió imó wuliné ai dele ape,” yalepó. ⁵ Tépa, kale whjné ama naase fépo yalemó, kale wuli male si dolopaae taae dere felepó. Até yaletei, Pol ą naase tópuóló dotopo dere alakélé inipó. ⁶ Téró, ai daae mole so whjné Pol-né naase dotopo yóló tóputere ala ó dukó fóló sukutere ala kelaai kaae tawóló daapatei, suka kele doasi keme yalepó. Kale seké me alakélé initere ala kilitu, atima kisipa tiki momó feteyóló duraalu, i whjta kótóteipó yalepó.

⁷ Téró, Malta hae teteróló kaae tare topo whj Puplias-né ama hae ai wéi fóku felekemó erepó. Ai sekéné dą ama bepaae mo dua wisiyóló dape sóró kaae tawalepó. Atéró, ątamo betepa be dę sore kemeyalepó. ⁸ Dą atéró bateremó, kale sekéné alima topo supu dere kisiró diasatamoné sukóló mupa, Pol-né ą kele fóló momaróló naase mulalemó, kale whj wisiyalepó. ⁹ Até dere ala kilitu, ai bemó kisi daayóló muó mole so whj mo fea Pol baterepaae wóló betó mupa, ama wisirótua yalepó. ¹⁰ Atétere ala kilitu, ai so whjné dą dukiróló doasi whj aqralepó. Téró, dą ai be taaróló faaitepa, dą yayare qla qla fea atima melalepó.

Pol Rom bemó sókó fele fo

11 Dä ai bemó wélié sore beteró faairaalu, nuku kekälepó. Téyalemó Aleksandria whjrapené nuku sosoli ali ereteiné hale muló betepa, dä ai nukumó bitj felepó. Ai nuku kwiamó, betä be dëmó deale kótó naale tamo Kastaró Poluks-tamo suróló aleale aso dakeró beterepó. **12** Téró dä Malta taaróló fóló, me wëiné bopéró daalo betere haemó tene Sirakus be huluamó sókó fóló, aimó be dë sore daayalepó. **13** Atéró, dä ai be hulua taaróló fóló, Resium be huluamó sókó felepó. Aimó fiyóló hïka ti dä u *saot* fakeró besé wapa, taaróló fóló tu tuamó fiyalepó. Atéró fóló, Puteoli be huluamó sókó felepó. **14** Téró wëi nuku taaróló mepaae Keriso norapené dä dape sóró atimatamo be dë wëikeró betalepó. Dä atéró beteró, nalo ti mo hae tumó fóló Rom be huluamó sókó faai felepó. **15** Téyalemó, Rom bemó betó mole Keriso no nerapené dä wou beterapó dere fo woseturaalu, mepaae so whj atima dätamо hokolaa yaai əla dotonóló dupu dere tiki Apius-paae walepó. Mepaae uké wale whjrape fiyópóló be sore tñó betere tikimó hoko-laane walepó. Atéyaaí mo umó wapa Pol-né atima kilitu, Talepaae mo kée yóló haj yalepó. **16** Téró dä Rom bemó sókó fóló, *Gavman* whjné Pol ə ama wotoró kae bemó beteróló diki tare whj betä ə kaae tawóló beterepó.

Pol q̄ diki tare whjné kaae tapatei Talené fo yó maletei

17 Téró be dë sore kemetepe, Pol-né Juda topo whjrapaæe tourale ape yóló betó mupa du-raalu, “Norape-ó, yalo so whjpaae dowi ala mekó

eréni yóo, dạné ayarapené mara mole alakélé, doréni yóo epatei, atimané ę Jerusalem bemó hale tawóló *dipula* beterópóló, Rom *Gavman*-né naase tuämó i muló betere ape. ¹⁸ Téró, Rom *Gavman* whjné fo tokóló talerälemó, ę doló sukunaai dere dowi ala kwia mekó munipa, fópóló dotonaai yalepó. ¹⁹ Téyaletei, Juda whjrapené meipa *dipula* beterae dere fomó, yalo ti wisirapa Sisané yalo fo tokóló taleyópóló Sisa doi yalepó. Yalo atéyale alata, yalo so whjtamo fo tokóló atima só deraai kisipa mutu ini, atimané ę häletei *dipula* beterae depa yalepó. ²⁰ Ai fo häkearóló diäpaae yaairaalu, ape yalepó. ę *sein* képiné i dokóló muló betereteita, kale Israel fake so whj Kótóné tao saalopóló hajtamo betere ala mo dokonale betené ę *sein* képiné dokóló i betere ape,” yalepó.

²¹ Ai fo depa, kale whjrapené ąpaae duraalu, “Mepaae Judia hae kwiáró wale norapené naao i dowi ala yalepó yóló, däpaae *fas* asę yóló ąlatere ala ó kólóné ene wale alakélé inipó. ²² Atépatei, dạné mió naao kisipa mole fo betä wosaaí dapó. Ti noa betené sumi, be hulua feamó betóló fale so whjné duraalu, dä i fake tuämó bukótamo yóló kae bitj fale so whj dorapó depa dạné wosetu beterapó,” yalepó. ²³ Ai fo këlaaraai, atima momó touraire be dë tukóló mulalepó. Ai kale tukóló mulale be dë sókó wapa, take folosóró wale whjrapetamo mepaae kae wale tikimó, so whj mo fea hale qla kaae Pol betere bepaae wóló touralepó. Atéró betó mupa, Pol-né Kótóné teteróló kaae tare aqmó mole ala etérapóló yó mótu, Moses-né asëre foró

Kótóné kóló whjrapetamoné ere fotamo yó mótu betalepó. Téró ai fo mo dokonóturaalu, Yesu mo ai wale ape yóló híkati kaae soró yó maletei be dikiralepó. ²⁴ Ai fo woseturaalu, mepaae so whj Talepaae tué tiki feteyóló tiraletei, mepaae tué fetenipó.

²⁵ Atéturaalu, atimasisitei kae kae kisipa muóló foné u só derótú i só derótú du betapa, Pol-né fo kemerótú i fo yalepó. “Dëi Kepe Wisiné diäné ayarapepaae Kótóné ama fo wisi yó móuturaalu, Kótóné ama kóló whj Aisaiané kólómó mo fo erapó.

²⁶ ‘Yä fóló, yälo so whjpaae i fo yae.

Take diaaq yälo fo wosaalotei foné bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Take diaaq yälo dere ala mo kelené kelaalotei, ai alané bete diaaq kisipa yaalomeipó.

²⁷ I so whjné hosaa hapólu eru, atimané woséliné wosaaireteikélé, mo hapólurapó.

Atima kelené bete wisiyóló kelaqsóró kele hukunó beterapó.

Atimané woséliné wosenalemó, bete wisi wisiyóló wosoo, atimané tué tekeyóló bete kisipa duraalu, ępaae feteyóló wapa, yälo wisiróo yaqsóró hapóluró beterapó,’ erapó.

²⁸ Téräpa, i ala betä diäné tué muópóló dapa wosae. Kótóné ama mo doasi tao sere alata, kale Juda meire fake so whj beterepaae dotonó beteretei diaaq kisipa yae. Térené take ai so whjné wosóló tué muaalopó,” yalepó. Atimané

Pol-né ai dere fo woseturaalu, atima ą taaróló faai yalepó. ²⁹ (-)

³⁰ Ba fo tamo tuämó Pol ą betere be amatei, dupu deté fóló beterepó. Atétu, ą beterepaae wua dere so whj mo fea wisiyóló dape sóró ekei fo dua yalepó. ³¹ Téturaalu, Kótóné teteróló daale aqmó mole alaró Tale Yesu Kerisotamoné ala etérópóló diriyóló halaainé daalu yó mótu beterepó. Ama atéró yó mótu betepa, whj mené sesé dere ala inipó.

**Yesu Kerisoné So Wh̄i Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Folopa Language of Papua
New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Folopa long Niugini

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Folopa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

4e9b4b04-0b47-5583-9c4d-fb82cfdd65c2